

OBRNO-PODJETNIŠKA
ZBORNICA SLOVENIJE

Pametne rešitve za obrt in podjetništvo prihodnosti

Zahteve slovenske
obrti in podjetništva **2025**

*Povezani
Smo močnejši*

www.ozs.si

KAZALO

SEZNAM ZAHTEV SLOVENSKE OBRTI IN PODJETNIŠTVA 2025

UVOD

I.	SODOBNA UREDITEV TRGA DELA	7
II.	ZAPOSLOVANJE TUJCEV IN ČEZMEJNO IZVAJANJE STORITEV	20
III.	DAVČNA POLITIKA	24
IV.	POKLICNO IN STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE TER IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH	34
V.	PODPORNO OKOLJE, ADMINISTRATIVNA RAZBREMENITEV IN DIGITALNA PREOBRAZBA GOSPODARSTVA	37
VI.	UČINKOVITEJŠA IZTERJAVA IN VEČJA PRAVNA VARNOST	46
VII.	VARSTVO OKOLJA Z MANJ BIROKRACIJE	50
VIII.	UKREPI ZA PODPORO POSAMEZNIM DEJAVNOSTIM	53
IX.	GLAVNI DOSEŽKI IN AKTIVNOSTI OZS V LETU 2024	76
X.	ABOUT THE CHAMBER OF CRAFT AND SMALL BUSINESS OF SLOVENIA	77

5 NAJPOMEMBNEJŠIH ZAHTEV SLOVENSKE OBRTI IN PODJETNIŠTVA 2025

1. Sprememba Zakona o dolgotrajni oskrbi.
2. Sprememba dohodninske lestvice in znižanje prispevkov (razvojna kapica).
3. Sprememba Pravilnika o zagotavljanju varnosti in zdravja delavcev pri ročnem premeščanju bremen.
4. Breme nadomestil v času bolniškega staleža mora preiti z delodajalca na ZZZS po 20 delovnih dneh.
5. Debirokratizacija s poudarkom na hitrejši pridobitvi soglasij in dovoljenj za umeščanje objektov v prostor.

SEZNAM ZAHTEV SLOVENSKE OBRTI IN PODJETNIŠTVA 2025

I. SODOBNA UREDITEV TRGA DELA

1. Ukinitev dodatka za skupno delovno dobo
2. Sprememba definicije delovnega časa
3. Možnost ureditve stroškov v zvezi z delom v internem aktu delodajalca
4. Spremembe pri odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz razloga neuspešno opravljenega poskusnega dela
5. Skrajšanje roka za zastaranje denarnih terjatev iz delovnega razmerja iz pet na tri leta
6. Regres za letni dopust v primerih odsotnosti delavca
7. Regres za letni dopust v primeru nelikvidnosti delodajalca
8. Izredna odpoved v primeru odsotnosti delavca in odjava
9. Objava prostega delovnega mesta
10. Razveljavitev pogodbe o zaposlitvi v primeru neopravičenega izostanka z dela
11. Sklad za odpravnine delavcem
12. Delodajalca naj zavezuje le ena kolektivna pogodba dejavnosti
13. Spremembe pri začasnem in občasnem delu (upokojencev) po ZUTD
14. Zvišanje starostne meje za pridobitev statusa starejšega delavca
15. Sprememba Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno
16. Iz dela in zaposlovanja na črno naj se v obrtnih dejavnostih izvzame tudi opravljanje brezplačnega dela sorodnikov v ravni vrsti (vnuki) kot tudi nekaterih sorodnikov v stranski vrsti
17. Razširitev seznama poklicev, v katerih zaposlitev tujca ni vezana na trg dela
18. Zahteve za spremembo Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju
19. Poklicne bolezni
20. Drugačna ureditev povračila škode delodajalcev v primeru nesreče pri delu
21. V času bolniškega staleža do 30 delovnih dni naj bo samozaposleni (brez zaposlenih) oproščen plačila prispevkov za socialna zavarovanja
22. Delna oprostitvev plačila prispevkov delodajalcev za starejše delavce iz 156. člena ZPIZ-2 naj velja tudi za zavarovance iz 6. odstavka 14. člena ZPIZ-2, za podjetnike, ki so vključeni v socialna zavarovanja po 15. členu ZPIZ-2 iz naslova opravljanja pridobitne dejavnosti kot samozaposlene osebe oziroma kot družbeniki in poslovodne osebe po 16. členu ZPIZ-2
23. Sprememba Zakona o dolgotrajni oskrbi
24. Zahteve za spremembo Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju
25. Poklicno zavarovanje
26. Kvotni sistem zaposlovanja invalidov
27. Omejitev obveznosti zaposlovanja invalidov za nekatere dejavnosti
28. Poenostavitve pri odpovedi pogodbe o zaposlitvi invalidu
29. Izjema od varstva pred odpovedjo delavcu invalidu

- 30. Spregled obvestilne dolžnosti delodajalca glede prijave zaposlenih invalidov v zavarovanje
- 31. Sklad obrtnikov in podjetnikov

II. ZAPOSLOVANJE TUJCEV IN ČEZMEJNO IZVAJANJE STORITEV

- 32. Predlogi za spremembo Zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev
- 33. Predlogi za spremembo Zakona o čezmejnem izvajanju storitev
- 34. Nadzor nad tujimi ponudniki storitev v Sloveniji

III. DAVČNA POLITIKA

- 35. Sprememba dohodninske lestvice in znižanje prispevkov (razvojno/socialna kapica)
- 36. Uvedba znižane stopnje davka od dohodkov pravnih oseb za mala podjetja
- 37. Poenostavitev pravil pri računovodenju in ugotavljanju davčne osnove za mikro in mala podjetja
- 38. Ukinitev obveznega vodenja in spremljanja zalog v mikro družbah
- 39. Odprava različne obravnave upravičenih oseb za prenos podjetja na podjetnika prevzemnika po načelu univerzalnega pravnega nasledstva in na davčno nevtralen način
- 40. Odpravnina iz poslovnih razlogov izplačana delojemalcu, ki je z delodajalcem povezana oseba
- 41. Uvedba ugodnosti za delodajalca, ki zaposluje prostovoljnega gasilca, pripadnika Civilne zaštite ali drugega reševalca
- 42. Znižanje davčne osnove samostojnega podjetnika iz naslova delovnopравnih pravic
- 43. Izvzem zavarovalnih premij za skupinsko zdravstveno zavarovanje iz bonitet
- 44. Neobdavčeni dohodki iz naslova prodaje zlata
- 45. Nevštevanje povračil stroškov v davčno osnovo dohodkov iz drugega pogodbenega razmerja
- 46. Ukinitev posebnega davka na določene prejeme
- 47. Ugodnejša davčna obravnava napotenih delavcev
- 48. Sprememba 59. člena ZDoh-2 (starševsko varstvo in prenehanje opravljanja dejavnosti zaradi upokojitve)
- 49. Davčna obravnava ukrepov promocije zdravja pri delu
- 50. Razširitev možnosti uveljavljanja davčnih olajšav iz dejavnosti
- 51. Možnost kontinuirane identifikacije za DDV pri formalnem statusnem preoblikovanju samostojnega podjetnika v družbo z omejeno odgovornostjo
- 52. Povračilo DDV-ja upniku za prijavljeno terjatev v insolventni postopek dolžnika
- 53. Pavšalno ugotavljanje osnove za DDV
- 54. Uporaba nižje stopnje DDV za osebne storitve s pretežnim deležem ročnega dela in za izdelke domače in umetnostne obrti
- 55. DDV po plačani realizaciji
- 56. Dvig meje za davčno izvršbo na 50 evrov
- 57. Dvig meje za odkup zlata v gotovini
- 58. Zmanjšanje kazenskih sankcij v Zakonu o davčnem potrjevanju računov
- 59. Zahteve glede nepremičninskega davka
- 60. Zahteve glede Zakona o izmenjavi elektronskih računov in drugih elektronskih dokumentov

IV. POKLICNO IN STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE TER IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

- 61. Celovitejše urejanje izobraževanja odraslih
- 62. Sofinanciranje fleksibilnejšega načina usposabljanja zaposlenih v obrti in podjetništvu
- 63. Vajeništvo
- 64. Dopolnitev vpisnih pogojev v program frizer
- 65. Poklicno in strokovno izobraževanje
- 66. Promocija obrtnih poklicev
- 67. Prehod na univerzitetni študij

68. Uvedba predmeta informatika v osnovno šolo

V. PODPORNO OKOLJE, ADMINISTRATIVNA RAZBREMENITEV IN DIGITALNA PREOBRAZBA GOSPODARSTVA

- 69. Državni sekretar za malo gospodarstvo
- 70. Sistemsko financiranje reprezentativnih zbornic
- 71. Hitrejše pridobivanje soglasij in dovoljenj za umeščanje objektov v prostor
- 72. Digitalizacija malih in srednjih podjetij ter zborničnega podpornega okolja
- 73. Finančna pomoč prevzemnikom družinskih podjetij
- 74. Ponovna regulacija dejavnosti, ki so lahko zdravju in okolju škodljive
- 75. Sprememba metodologije za izračun omrežnin
- 76. Zagotovitev enotne digitalne platforme za avtorske pravice za vse kolektivne organizacije (SAZAS, ZAMP in IPF)
- 77. Sprememba načina obračunavanja omrežnine
- 78. Sistemska in enotna ureditev postopka izrekanja denarnih kazni
- 79. Dosledna kontrola prijavljenih na Zavodu RS za zaposlovanje v postopku iskanja zaposlitve
- 80. Varnost in zdravje pri delu
- 81. Sprememba Pravilnika o zagotavljanju varnosti in zdravja delavcev pri ročnem premeščanju bremen
- 82. Gasilske enote - Nadgradnja informacijskega sistema za prijavo nezgod pri delu
- 83. Požarna varnost
- 84. Sprememba Uredbe o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč

VI. UČINKOVITEJŠA IZTERJAVA IN PRAVNA VARNOST

- 85. Prepoved delovanja samostojnih podjetnikov in družb, ki nimajo odprtega transakcijskega računa in težave pri izvršbi podjetij in samostojnih podjetnikov, ki imajo račun v tujini
- 86. Prijava neporavnanih finančnih obveznosti v e-pobot vse do realizacije in nadzor nad prijavo v obvezni pobot
- 87. Prepoved veriženja računov podjetij, ki so dolžniki
- 88. Pospešitev postopkov izterjave in njihova učinkovitost
- 89. Izvršilni postopek
- 90. Sprememba položaja samostojnega podjetnika v izvršbi
- 91. Prisilna poravnava
- 92. Prednostne terjatve v insolvenčnih postopkih
- 93. Stečajni postopki naj bodo krajši in cenejši
- 94. Stečaj samostojnega podjetnika – odpust obveznosti iz naslova neplačanih davkov in prispevkov
- 95. Pravne posledice izbrisa pravne osebe iz sodnega registra brez likvidacije
- 96. Osebni stečaj podjetnika, zasebnika, fizičnih oseb

VII. VARSTVO OKOLJA Z MANJ BIROKRACIJE

- 97. Sprememba Zakona o varstvu okolja
- 98. Uredba o odpadkih
- 99. Uredba o embalaži in odpadni embalaži
- 100. Uredba o obvezni občinski gospodarski javni službi zbiranja komunalnih odpadkov

VIII. UKREPI ZA PODPORO POSAMEZNIM DEJAVNOSTIM

- 101. Sprememba obratovalnega časa in dela zaposlenih ob nedeljah in dela prostih dneh po Zakonu o trgovini
- 102. Ponovna regulacija hortikulturnih dejavnosti

103. Problematika domače in umetnostne obrti v Sloveniji
104. Določitev fleksibilnejšega obratovalnega časa za gostince
105. Bolj življenjski nadzor UVHVVR pri gostincih in zmanjšanje administrativnih obveznosti
106. Poiskati je potrebno možnosti panožnih vzpodbud pri digitalizaciji v gostinstvu in turizmu
107. Predlagamo financiranje mladih prevzemnikov po vzoru kmetov tudi za gostince
108. Javno naročanje v gradbeništvu
109. Paritetni sklad za gradbeništvo
110. Problematika odlaganja gradbenih izkopov
111. Prevoz gradbenih odpadkov
112. Odlaganje gradbenih odpadkov, ki vsebujejo azbest
113. Ustrezna sprememba instituta subsidiarne odgovornosti v gradbeni dejavnosti
114. Predlog za regulacijo izobraževanja za odrasle na področjih nevarnih za zdravje
115. Ponovna regulacija dejavnosti stiliranja trepalnic in manikire
116. Odgovornost voznika in prevoznika za primere prekoračitve največje osne obremenitve vozila
117. Sprememba zakonskega določila, ki predpisuje zaseg vozil
118. Uvedba dodatnega popusta pri plačilu cestnine za vozila do NDM 12 t
119. Ureditev področja odvoza pokvarjenih in poškodovanih vozil z AC in HC (vozila NDM do 3,5 t)
120. Sprememba Odredbe o omejitvi prometa na cestah v RS – samoizločanje
121. Pobuda za spremembo Pravilnika o oznakah in opremi vozil, s katerimi se opravljajo prevozi v cestnem prometu
122. Problematika AO zavarovanj gospodarskih vozil
123. Ohranitev ukrepa vračila trošarin za komercialne prevoze
124. Uvedba novega sistema izobraževanja poklicnih voznikov
125. Razvoj intermodalnih logističnih centrov, malih logističnih centrov, varovanih in varnih parkirišč
126. Nujno potrebne aktivnosti za umeščanje gospodarskih objektov in infrastrukture v prostor
127. Finančne spodbude za namen digitalizacije sektorja cestnega prevoznitva
128. Neposredna vključitev malega prevoznika v izvajanje GJS-JPP
129. Potrebni kratkoročni ukrepi za ohranitev konkurenčnega položaja domačih prevoznikov v obdobju zelenega prehoda
130. Pobude organizacij, ki izvajajo šole vožnje
131. Ponovna uvedba obveznega označevanja usnjenih in krznenih izdelkov
132. Zakon o medicinskih pripomočkih
133. Problematika podeželskih trgovin
134. Znižanje splošne in nižje stopnje DDV na raven pred ZUJF (20 % in 8,5 %)
135. Finančne spodbude za investicije za trgovinsko dejavnost
136. Spletne platforme, ki prodajajo blago po dampiških cenah
137. Prilagoditev slovenske zakonodaje glede možnosti navodil za uporabo v elektronski obliki
138. Sprememba Zakona o varstvu potrošnikov
139. Izvajanje 24-urne dežurne službe, kot gospodarske javne službe v skladu z 8. členom ZPPDej

I. SODOBNA UREDITEV TRGA DELA

1. Ukinitev dodatka za skupno delovno dobo

Nasprotujemo dodatku za skupno delovno dobo ter predlagamo dodatek za delovno dobo pri zadnjem delodajalcu oz. t. i. dodatek za stalnost, zato naj se ustrezno spremeni Zakon o delovnih razmerjih.

2. Sprememba definicije delovnega časa

Predlagamo spremembo definicije delovnega časa, iz katerega se izvzame čas trajanja odmora, kar pomeni, da je delovni čas le efektivni delovni čas, torej čas, v katerem delavec dela. Navedeno pomeni, da tedenski delovni čas v Republiki Sloveniji ni 40 ur, ampak 37,5.

3. Možnost ureditve stroškov v zvezi z delom v internem aktu delodajalca

Zakon o delovnih razmerjih v 130. členu določa, da se višina stroškov v zvezi z delom (prehrana, prevoz na delo in z dela, službeno potovanje) določi s kolektivno pogodbo na ravni dejavnosti, če te ni, pa s podzakonskim aktom. Ker veliko delodajalcev ni pokritih z nobeno kolektivno pogodbo dejavnosti, podzakonski akt pa ni sprejet, je v skladu s sodno prakso potrebno uporabljati primerljivo kolektivno pogodbo, če tudi te ni, pa izplačevati stroške v višini zgornjih zneskov iz davčne uredbe. V izogib negotovosti in nesprejemljivosti situacije predlagamo, da se v zakon doda možnost ureditve stroškov v zvezi z delom tudi s kolektivno pogodbo na ravni delodajalca oziroma z internim aktom (če pri delodajalcu ni organiziranega sindikata).

4. Spremembe pri odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz razloga neuspešno opravljenega poskusnega dela

V času trajanja poskusnega dela se lahko odpove pogodba o zaposlitvi le zaradi neuspešno opravljenega poskusnega dela, če so podani razlogi za izredno odpoved ali zaradi postopka prenehanja delodajalca. Dodati pa bi bilo potrebno možnost odpovedi iz poslovnega razloga, tudi v času trajanja poskusnega dela, saj lahko dejansko nastopi tudi takšen odpovedni razlog. Prav tako bi bilo potrebno dodati tudi možnost redne odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz krivdnega razloga.

Nadalje je potrebno določiti, da starši, kot varovana kategorija po 115. členu Zakona o delovnih razmerjih, ne uživajo posebnega varstva pred odpovedjo iz razloga neuspešno opravljenega poskusnega dela. Po trenutno veljavni določbi namreč njihova zaščita ne velja le v postopku izredne odpovedi in uvedbe postopka za prenehanje delodajalca.

5. Skrajšanje roka za zastaranje denarnih terjatev iz delovnega razmerja iz pet na tri leta

Zastaranje denarnih terjatev je urejeno z Obligacijskim zakonikom, razen če posebni zakoni ne določajo drugačnega teka oziroma trajanja. 5-letni zastaralni rok za terjatve iz delovnega razmerja določa 202. člen Zakona o delovnih razmerjih.

Največkrat so predmet spora terjatve iz naslova plače, regresa ali pa terjatve delavca ob prenehanju delovnega razmerja. 5-letni zastaralni rok delavca nikakor ne ščiti, ampak mu v primeru terjatve iz naslova plače daje celo potuho, da lahko kadarkoli v 5 letih po zapadlosti zahteva plačilo terjatve. V primeru finančnega prikrajšanja in s tem povezane finančne stiske, mora biti tudi v interesu delavca, da pride do sredstev čim hitreje. Po drugi strani pa 5-letni zastaralni rok za delodajalca predstavlja nesorazmerno negotovost pred morebitnimi delavčevimi zahtevki zato predlagamo, da se skrajša na 3 leta.

6. Regres za letni dopust v primerih odsotnosti delavca

V praksi se večkrat zgodi, da delavka po več let veriži bolniški stalež, rizično nosečnost, porodniški dopust in ni niti enega dneva v podjetju, pa ji vendarle pripada celoten dopust in posledično celoten regres, zato glede slednjega menimo, da bi ne smel biti v breme delodajalca, temveč institucij, ki v tem obdobju nosijo breme izplačila nadomestila plače.

Prav tako menimo, da bi moral biti regres za osebe iz 67. člena Zakona o delovnih razmerjih, ki delajo krajši delovni čas, v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, predpisi o zdravstvenem zavarovanju ali predpisi o starševskem dopustu v breme delodajalca le v sorazmernem in ne polnem obsegu, preostali sorazmerni del naj bremeni institucijo, ki izplačuje nadomestilo plače.

Regres tudi ne bi smel bremeniti delodajalca v času poklicne rehabilitacije, še posebej, če leta poteka izven delovnega procesa (npr. na šolanju) in vsebina takšnega izobraževanja ni v neposredni zvezi z dejavnostjo delodajalca, invalidnost pa ni posledica poklicne bolezni ali poškodbe pri delu.

7. Regres za letni dopust v primeru nelikvidnosti delodajalca

Predlagamo, da se določi možnost kasnejšega izplačila regresa (1.11.) v primeru nelikvidnosti delodajalca že v samem zakonu in definira pojem nelikvidnosti. Trenutno je to mogoče le na ravni kolektivnih pogodb dejavnosti, vsi delodajalci z njimi niso pokriti, pojem nelikvidnosti pa omogoča subjektivno presojo inšpektorjem, saj ni jasno, ali je na tem področju potrebna uporaba ZFPPIPP – Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju.

8. Izredna odpoved v primeru odsotnosti delavca in odjava

Predlagamo, da se poenostavi postopek izredne odpovedi v primeru odsotnosti delavca in uredi odjavo iz socialnih zavarovanj za nazaj (sedaj je potrebno, da delavec najmanj 5 dni zaporedoma ne pride na delo, kar je prestrogo pogoje oz. delavci to s pridom izkoriščajo, odjava iz socialnih zavarovanj pa je mogoča za nazaj le v primeru, da se delavec do vročitve izredne odpovedi ne vrne na delo). Zahteva, da delavec najmanj 5 dni zaporedoma ne pride na delo, je prestroga, prav tako je potrebno določiti, da je mogoča odjava za nazaj v vsakem primeru, tudi če se delavec do vročitve izredne odpovedi pogodbe o zaposlitvi vrne na delo.

9. Objava prostega delovnega mesta

Predlagamo, da se spremeni določbe o objavi prostega delovnega mesta na način, da objava ni potrebna, če delodajalec zaposluje delavca, ki v okviru že obstoječega delovnega razmerja zamenja delovno mesto pri delodajalcu ali podaljša trajanje delovnega razmerja za določen čas.

10. Razveljavitev pogodbe o zaposlitvi v primeru neopravičenega izostanka z dela

V primeru, da delavec po sklenitvi pogodbe ne pride na delo in nima opravičljivega razloga za izostanek, naj se šteje, da delovno razmerje ni bilo sklenjeno (pogodba o zaposlitvi se razveljavi).

11. Sklad za odpravnine delavcem

Da bi dosegli večjo fleksibilnost trga delovne sile in spodbudili zaposlovanje pri malih delodajalcih, predvsem za nedoločen čas, je potrebno ustanoviti poseben sklad za odpravnine delavcem, s čimer bi delodajalce - podjetja razbremenili izplačil odpravnin v primerih odpovedi

pogodbe o zaposlitvi iz poslovnih razlogov. Dejstvo je, da je odpoved skrajno zakonito sredstvo delodajalca, ki pride v poštev šele takrat, ko z drugimi ukrepi ne more rešiti svojih poslovnih težav, zato je še dodatno breme izplačila odpravnine velikokrat praktično nemogoče.

V sklad za odpravnine bi sredstva prispevali vsi socialni partnerji (delodajalci, delavci in država), pri čemer bi predvsem država morala zagotoviti zagonska sredstva že ob ustanovitvi sklada, da bi ta lahko opravljal svojo funkcijo, že od svoje ustanovitve dalje.

12. Delodajalca naj zavezuje le ena kolektivna pogodba dejavnosti

Zakon o kolektivnih pogodbah v drugem odstavku 11. člena določa, da kadar posameznega delodajalca zavezuje več kolektivnih pogodb iste vrste na isti ravni, se uporabljajo določbe, ki so za delavce ugodnejše. Predlagamo, da se lahko delodajalec z delavcem v pogodbi o zaposlitvi, kadar ga zavezuje več kolektivnih pogodb dejavnosti, dogovori, katero bosta uporabljala.

13. Spremembe pri začasnem in občasnem delu (upokojencev) po ZUTD

Zakon o urejanju trga dela (ZUTD) je z novelo ZUTD-A leta 2013 uvedel inštitut upokojskega dela na podlagi pogodbe o začasnem ali občasnem delu upokojenca oz. t.i. upokojske pogodbe. Ta nova oblika legalnega dela je delodajalcem zagotovo prinesla pozitivne spremembe v smislu večje fleksibilnosti na trgu dela, še posebej, ker so pri tej obliki dovoljeni tudi določeni elementi delovnega razmerja. Prav gotovo predstavlja pomemben ukrep tudi pri preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, nenazadnje pa se v javne blagajne stekajo iz tega naslova precejšnja denarna sredstva, saj je ta pogodba obremenjena z dajatvami v podobnem obsegu kot tudi druge pogodbe civilnega prava.

Zdajšnja dovoljena letna kvota tovrstnega dela po upokojski pogodbi v obsegu 720 ur je vsekakor prenizka, zato predlagamo dvig za 50 %, kar pomeni 1080 ur letno.

Hkrati z dvigom dopustnega obsega upokojskega dela na letni ravni naj se sorazmerno poviša tudi zgornji limit dovoljenih dohodkov iz tega naslova, ki sicer za leto 2025 znaša 10.985,91 €.

Še posebej v sezonskih dejavnostih, ko je potreba po vključevanju dodatne delovne sile v posameznih mesecih izredno povečana, v nekaterih mesecih pa takšne potrebe delodajalci sploh nimajo, zdajšnja omejitev v povprečju 60 ur mesečno s posameznim upokojemcem (sicer z dopustnim odstopanjem v treh mesecih do 90 ur mesečno) predstavlja delodajalcem nepotrebne kadrovske težave. Zato predlagamo odpravo (kakršneoli) omejitve na mesečni ravni oziroma podrejeno, da se ponovno v treh mesecih dopusti do vsaj 120 ur, kot je to že veljalo pred leti na podlagi interventne zakonodaje.

14. Zvišanje starostne meje za pridobitev statusa starejšega delavca

Predlagamo zvišanje starostne meje po 197. členu Zakona o delovnih razmerjih za pridobitev statusa starejšega delavca iz zdajšnjih 55 na 58 let. Glede na trenutno demografsko stanje in podaljševanje aktivne dobe, bi bila takšna sprememba smiselna, prav tako je varstvo pred odpovedjo iz poslovnih razlogov med drugim vezano na starost 58 let. Na takšen način se tudi povečuje privlačnost zaposljivosti starejših delavcev za delodajalce.

15. Sprememba Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno

Predlagamo večji nadzor opravljanja neregistrirane dejavnosti, predvsem v zasebnih prostorih in ozaveščanje potrošnikov, da storitve ali nakup opravljajo pri registriranih podjetjih. Potrošnike je potrebno aktivno spodbujati, da za vsako opravljeno storitev ali nakup zahtevajo račun in ga shranijo.

Predlagamo poostren inšpekcijski nadzor nad izvajanjem dela in zaposlovanja na črno, predvsem je potrebno kontrolirati izvajanje del ob vikendih in v popoldanskem času ter t.i. gradnjo v lastni režiji. Večino dela na črno v gradbeništvu se izvede med vikendi, prazniki in v popoldanskem času, zato potrebno ustrezno prilagoditi tudi delo inšpektorjev. Gradnja v lastni režiji pa je prava zaslomba za izvajanje dela na črno.

K delu na črno veliko pripomorejo trgovine bodisi z gradbenim materialom ali z deli in opremo za vozila, ki šušmarjem (na gotovino) dajejo enormno visoke popuste - večje kot legalno registriranim podjetnikom. Inšpektorji bi lahko v trgovinah to preverjali po količinah in vrstah materiala ter pogostosti nakupov ter zlahka ugotovili, kdaj gre za prodajo šušmarjem. Trgovci, ki nimajo razpisanega popusta, npr. 30 %, ne bi smeli prodajati s takšnim popustom, če nimajo sklenjene pogodbe, v kateri so predvideni rabati.

Dobavitelji - trgovci nudijo končnim porabnikom naprave, ki so zdravju, premoženju in okolju nevarne, brez montaže. Ti proizvodi bi se morali končnemu uporabniku prodajati zgolj samo v kompletu z dobavo in montažo. Ker je potrebno upoštevati vidik, da je ogrevalna naprava, »split« klimatska naprava ipd. le del nekega celotnega sistema in kot taka brez povezave z ostalimi segmenti sistema ni samostojen proizvod. Če jo vgradi nepooblaščen oseba lahko predstavlja veliko nevarnost za življenje in okolje. Podjetja, ki to vgrajujejo oziroma montirajo, morajo imeti pridobljena obrtna dovoljenja in opravljene ustrezne specialne izpite. Po drugi strani pa lahko vsaka fizična oseba te naprave kupi in vgradi v lastni režiji brez strokovne vgradnje. Tu se pojavi tudi vprašanje neenakosti pred zakonom, za določeno skupino veljajo strogi pogoji za opravljanje dejavnosti, druga skupina pa to lahko opravi brez odgovornosti do okolja, zdravja in države.

Zavarovalnice izplačujejo odškodninske zahtevke za škode povzročene zaradi malomarnosti in dela šušmarjev in ne ugotavljajo krivde, da obdržijo stranko in »dobro ime« izplačajo odškodnino. S tem podpirajo delo na črno in ogrožajo zdravje, varnost in življenje prebivalcev. Škode upravičencem se izplačujejo brez računa za popravilo, zgolj na podlagi ponudb izvajalcev, ki niso realizirane, kar je nesprejemljivo. Primer: šušmar vgradi peč na drva, ki zaradi nepravilne vgradnje eksplodira.

Nelojalna konkurenca in delo na črno, na področju gostinstva izpodriva tiste, ki legalno opravljajo dejavnost. Vse več je posameznikov, ki niso ustrezno registrirani in opravljajo različne dejavnosti (catering, razne poroke in druge gostinske storitve). Pri tem je potrebno izpostaviti problem nadzora raznih piknik prostorov, porok pod kozolci, raznih društev in šol, ki opravljajo gostinske storitve.

Frizerske in kozmetične storitve (zlasti frizerstvo, manikura, pedikura in ličenje) se v veliko primerih izvajajo v zasebnih prostorih, domovih, garažah. V zasebnih prostorih je za to večje tveganje za varnost in zdravje strank. Poslovni subjekt, ki ima registrirano kozmetično dejavnost plačuje vse dajatve, prispevke, je podvržen pregledu zdravstvene inšpekcije in pregledu drugih inšpekcij. Medtem ko subjektu, ki opravlja dejavnost kar doma, v zasebnih prostorih, ne izdaja računov, ne plačuje dajatev, ni potrebno izpolnjevati strogih zahtev.

Tudi v fotografski dejavnosti vedno več oseb opravlja dejavnost fotografiranja in niso registrirane, kar predstavlja veliko nelojalno konkurenco (cenejše storitve). Predvsem je problem na terenu, saj tako imenovani »fotografi«, ki ne izdajajo računov, svoje fotografske storitve oglašujejo preko spleta in Facebooka, fotografirajo poroke na terenu ob sobotah, brez ustrezne registracije, kot to določa zakonodaja. Zato še vedno menimo, da mora biti kazen za šušmarja izenačena s subjekti, ki so registrirani, globe za omogočanje dela na črno so še vedno različne.

Nelojalna konkurenca in delo na črno na področju popravil in vzdrževanja vozil prisiljuje tiste, ki legalno opravljajo dejavnost, da se odločajo za deregistracijo dejavnosti, hkrati pa dejavnost opravljajo še naprej. Sekcija avtoserviserjev opozarja, da je nelegalno opravljanje dejavnosti

pred tremi leti dosegalo 30 % vseh opravljenih storitev vzdrževanja vozil, ker pa sprejeti ukrepi niso dovolj učinkoviti, delo na črno predstavlja danes že skoraj 40 % vseh storitev v dejavnosti. Zelo podobna je situacija tudi na področju slikopleskarstva in fasaderstva.

Predlogi OZS za zmanjšanje obsega sive ekonomije so:

- kazni za posameznika (šušmarja) in posameznika, ki naroči ali oglašuje delo na črno mora biti izenačena s subjekti, ki so registrirani za opravljanje pridobitnih dejavnosti, saj je pridobljena materialna korist identična v obeh primerih. Prav tako naj bodo izenačene kazni za izvajalca in naročnika dela na črno. Posebej ostro je potrebno sankcionirati povratnike;
- povečan nadzor neregistriranih dejavnosti v zasebnih prostorih;
- ozaveščanje potrošnikov, da storitve ali nakup opravljajo pri registriranih podjetjih;
- sosedska in sorodstvena pomoč se ne sme opravljati na vseh tistih področjih, ki so nevarna za zdravje in premoženje oseb in ima negativne vplive na okolje. Izkušnje kažejo, da se veliko dela na črno skriva pod institutom sosedska pomoč in se na ta način tudi uspešno izogiba nadzoru;
- prostovoljsko delo, ki je v celoti izvzeto iz določb tega zakona je po naši oceni neprimerno, saj se prav v tej obliki omogoča vrsto aktivnosti, ki pomenijo za posameznike pridobitev materialnih koristi (kadar nastane vzajemnost prostovoljne pomoči med dvema ali več osebami). Zato predlagamo, da se prostovoljsko delo posebej prouči in ustrezno omeji oziroma izvzame kot izjema;
- ker vrste osebnega dopolnilnega dela niso določene z zakonom, temveč v podzakonskem aktu, predlagamo, da se že v zakonu zapiše splošna napotilna norma v smeri, da se dopusti opravljati le tista dela, ki praviloma zaradi ekonomike niso zanimiva za opravljanje kot redna dejavnost;
- omogočanje dela na črno: da se v definicijo vključi tudi zaposlovanje na črno, saj se v praksi pogosto dogaja, da naročniki vedo, da pravne osebe in samostojni podjetniki izvajajo nekatera dela (storitve) s pomočjo delavcev zaposlenih na črno, a kot naročniki niso sankcionirani, saj zanje v teh primerih (čeprav vedo ali so bili opozorjeni, da izvajalci zaposlujejo na črno) sankcij ni.

16. Iz dela in zaposlovanja na črno naj se v obrtnih dejavnostih izvzame tudi opravljanje brezplačnega dela sorodnikov v ravni vrsti (vnuki) kot tudi nekaterih sorodnikov v stranski vrsti

Za nekatere obrtne dejavnosti (na primer urarstvo) je nujno potrebno, da se začnejo znanje in spretnosti pridobivati v najzgodnejšem življenjskem obdobju. Prisotnost otrok v obrtnih delavnicah njihovih staršev oziroma starih staršev ne bi smela biti nelegalna. Domača obrt je namreč način življenja, ki se ga moraš začeti učiti že v zgodnjem otroštvu, pogosto pa tudi način preživetja. Tako bi se moralo v splošnem podpirati zgodnje učenje obrti in prenos znanja starejših generacij na mlajše, da se lahko zagotovi kvalitetno in kontinuirano znanje znotraj družinskih obrti. Za veliko obrti je ključnega pomena zgodnje učenje fine motorike in stalno opazovanje obrtnikov pri njihovem delu, torej stalna prisotnost mlajših generacij na delovnih mestih njihovih sorodnikov. Pri družinski obrti in podjetništvu gre za tako specifična primera, da zahtevata specifično obravnavo.

Cilj dopolnitve zakona je družinsko obrt, zlasti z vidika njenega učenja, še dodatno določiti kot izjemo od dela in zaposlovanja na črno. Zaradi promocije družinske obrti in nadaljevanja družinske tradicije je smiselno preko inštituta brezplačnega kratkotrajnega dela tudi vnukom omogočiti občasno legalno prisotnost v družinskih delavnicah starih staršev.

Predvsem v manjših družinskih podjetjih pa se občasno pojavi potreba po vključenosti v delovni proces celotne širše družine in ne le ožjih družinskih članov, zato naj se omogoči legalno delo v omejenem obsegu tudi bratu, sestri, zetu, snahi podjetnika.

Ob tem predlagamo dvig cenusa na način, da se omogoči kratkotrajno delo ožjih družinskih članov v gospodarskih subjektih z do največ 20 zaposlenimi.

17. Razširitev seznama poklicev, v katerih zaposlitev tujca ni vezana na trg dela

Zaradi pomanjkanja delovne sile predlagamo razširitev nabora poklicev v Odredbi o določitvi poklicev, v katerih zaposlitev tujca ni vezana na trg dela še na naslednje poklice: natakar, sobarica, receptor, voznik avtobusa, inštalater strojnih inštalacij, klepar-krovec, gradbeni delavec, delavec za enostavnejša zidarska dela, čistilec prostorov, avtokaroserist (avtoklepar + avtoličar), slikopleskar – črkoslikar, fasader, avtoserviser (avtomehanik + avtoelektrikar).

- Voznik avtobusa (koda 8331)

Sekcija za promet pri OZS že več let opozarja na pomanjkanje poklicnih voznikov v Sloveniji. Pomanjkanje ustreznega kadra v dejavnosti cestnih prevozov potnikov onemogoča razvoj in normalno poslovanje podjetij, v zadnjem času pa se je problematika stopnjevala do te mere, da se vse težje zagotavlja tudi izvajanje javnega potniškega prometa.

Nerazumljivo in nedopustno je, da se voznik avtobusa vse do danes ni vključil med poklice, za katere zaposlitev tujca ni vezana na trg dela. Zgolj statistični podatki Zavoda RS za zaposlovanje ne morejo biti osnova, na podlagi katere se kreira seznam poklicev v Odredbi. Delodajalci, ki opravljajo dejavnost cestnega potniškega prometa, kljub večkrat ponovljenim razpisom za prosta delovna mesta, ne pridobijo kandidatov za zaposlitev. Težave pri pridobivanju delovne sile se pojavljajo tudi pri iskanju kadrov na nam bližnjih tujih trgih, predvsem v državah zahodnega Balkana, saj je tudi v teh državah izčrpan bazen delovne sile. Kadra med poklicnimi vozniki kronično primanjkuje že nekaj let, problematika prerašča širše okvirje – vse težje je zagotavljati izvajanje javnega potniškega prometa. Eden od dodatnih vzrokov za pomanjkanje voznikov je posledica korona krize, ki je, podobno kot npr. v gostinstvu, številna avtobusna podjetja prisilila v zaustavitev opravljanja dejavnosti in začasno pošiljanje zaposlenih na čakanje. Veliko zaposlenih voznikov je našlo alternativne zaposlitve in ne razmišljajo o povratku k zaposlitvi kot poklicni vozniki. Vožnje v času vikendov opravljajo predvsem upokoenci, ki izpolnjujejo pogoje za voznika. Delo opravljajo na podlagi pogodbe o začasnem oziroma občasnem delu upokojenca. Predlagamo, da se upoštevajo tudi ti podatki, saj je obseg dela na podlagi navedenih pogodb v tej dejavnosti eden najobsežnejših.

ZDRAVSTVENO PODROČJE

18. Zahteve za spremembo Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju

- Breme nadomestil v času bolniškega staleža mora preiti z delodajalca na Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) po 20 delovnih dneh

Obdobje po zdajšnji zakonski ureditvi, ko gredo nadomestila v breme delodajalca znova 30 delovnih dni (praktično 42 koledarskih dni), je absolutno predolgo, zato zahtevamo, da se skrajša na največ 20 delovnih dni. Smiselno enako naj velja tudi za samozaposlene osebe in družbenike, ki so hkrati poslovodne osebe.

- Določena naj bo pravica delodajalca, da pridobi bolniški red od delavčevega osebnega zdravnika in obveznost delavca, da ga predloži delodajalcu

Nedvoumno in eksplicitno naj bo v zakonu določena pravica delodajalca, da od delavčevega izbranega osebnega zdravnika ob nastopu bolniške pridobi bolniški red (režim gibanja), torej podatke o zdravstvenih omejitvah delavca in navodilih osebnega zdravnika, ki jih je dal delavcu v času začasne zadržanosti z dela zaradi bolezni ali poškodbe.

Prav tako naj bo v zakonu določena tudi obveznost delavca, da od svojega izbranega osebnega zdravnika ob nastopu bolniške pridobi bolniški red (režim gibanja) ter ga nemudoma posreduje delodajalcu.

- **Okrepi naj se nadzor v času bolniškega staleža**

Okrepi naj se laični in strokovni nadzor ter sankcionirajo kršitve v času bolniškega staleža, in sicer tako, da zavarovanec izgubi pravico do prejemanja nadomestila plače.

- **Zmanjševanje absentizma**

Vsekakor mora biti veliko pozornosti namenjeno zmanjševanju absentizma in preprečevanju zlorab bolniškega staleža, zato je treba poiskati takšne zakonske rešitve, ki bi s pravočasnimi kontrolami bolniškega staleža v čim večji možni meri preprečevale zlorabo le-tega, že tudi v času, ko je nadomestilo plače v breme delodajalca in ne šele potem, ko je v breme zavoda, zato mora biti delodajalec upravičen za podajo predloga za kontrolo bolniškega staleža.

- **ZZZS naj sam obračuna in izplačuje denarno nadomestilo neposredno zavarovancu**

Predlagamo, da ZZZS sam obračuna in izplačuje denarno nadomestilo neposredno zavarovancu.

- **Prispevek za poškodbe pri delu naj se nameni tudi za promocijo zdravja in varstvo pri delu**

Delodajalci vplačujejo prispevek za poškodbe pri delu v višini 0,53 odstotkov od bruto plače delavcev. Ta prispevek je potrebno obravnavati v povezavi z regresnimi zahtevki. Primaren namen tega prispevka je za kritje poškodb pri delu in poklicnih bolezni, del pa se naj porabi za promocijo zdravja in varstva pri delu, ki je obveza Zakona o varnosti in zdravju pri delu.

19. Poklicne bolezni

V pravilniku o poklicnih boleznih še vedno obstaja dolžnost določenih oseb za obveščanje delavca o možnosti, da gre pri njegovi bolezni za poklicno bolezen. Med temi osebami je tudi delodajalec, ki ne razpolaga s podatki o delavčevi bolezni, zato tudi ne more delavca opozarjati o možnostih, da gre za poklicno bolezen. Prav tako delodajalec ni strokovnjak zdravstvene stroke in nima ustreznega znanja s tega področja, zato naj se ta njegova obveznost opusti.

Še posebej problematično pa se nam zdi, da pravilnik ne dopušča možnosti pritožbe ali kakega drugega pravnega sredstva zoper ugotovitev interdisciplinarne skupine o potrjenem obstoju poklicne bolezni. Že iz samega pravilnika namreč izhaja, da bo tozadevna ugotovitev interdisciplinarne skupine strokovnjakov o obstoju poklicne bolezni predstavljala podlago za odločanje o pravicah iz obveznega zdravstvenega (100% nadomestilo plače v primeru bolniške odsotnosti) kot tudi o pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja (v primeru invalidske upokojitve se bo pokojnina priznala v višini, kot da ima polno pokojninsko dobo).

Opozoriti je potrebno tudi na problematiko regresnih zahtevkov. Ugotovljena poklicna bolezen delavca bo skoraj zagotovo povzročila tudi nekatere regresne zahtevke javnih zavodov, tako ZPIZ kot tudi ZZZS, do delodajalcev, zelo verjetno pa tudi določene odškodninske zahtevke delavcev. Sicer bo delodajalec tudi v takšnih postopkih lahko izpodbijal tožbene zahtevke, ki bi temeljili na predhodno ugotovljeni poklicni bolezni, toda njegov maneverski prostor bo takrat bistveno ožji, kot bi bil sedaj v postopku ugotavljanja poklicne bolezni, če bi imel možnost podati pritožbo, o kateri bi odločal drugostopenjski organ.

20. Drugačna ureditev povračila škode delodajalcev v primeru nesreče pri delu

Iz 87. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ) ter 191. do 193. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2) izhaja, da imata ZZS ter ZPIZ pravico od delodajalca zahtevati povrnitev stroškov zdravljenja in drugo povzročeno škodo, če je le-ta posledica delavčeve poškodbe pri delu, bolezni oziroma invalidnosti ali celo smrti in je nastala, ker niso bili izvedeni ustrezni higiensko-sanitarni ukrepi, ukrepi varstva pri delu ali drugi ukrepi, predpisani ali odrejeni za varnost ljudi.

Predlagamo, da se iz zgoraj citiranih zakonov določbe o povračilu škode črtajo oziroma bistveno spremenijo in gredo rešitve v smer omejitve delodajalčeve odgovornosti iz naklepa in hude malomarnosti, kot tudi siceršnjega limitiranja višine regresnih zahtevkov. Iz tega razloga predlagamo naslednje alternativne rešitve:

1. Odškodninska odgovornost delodajalcev v primeru regresnih zahtevkov zavodov naj bo izključena, če je do škodnega dogodka prišlo zaradi lažje malomarnosti delodajalca. V ta namen bi se morala ustrezno spremeniti Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju ter Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.
2. Odškodninska odgovornost delodajalcev mora biti limitirana, če je škodni dogodek posledica malomarnosti.

Obrazložitev k 1. in 2. točki:

- regresni zahtevki ZZS ali ZPIZ iz naslova škode zaradi prometnih nesreč se naslovi zavarovalnici, pri kateri ima povzročitelj zavarovano avtomobilsko odgovornost – 18. člen Zakona o obveznih zavarovanjih v prometu, ZOZP-UPB3 (Uradni list RS, št. 93/2007);
 - komercialne zavarovalnice imajo limitirano višino regresnih zahtevkov (12.000 EUR), če gre za škodo, ki izvira iz prometnih nesreč – 7. člen Zakona o obveznih zavarovanjih v prometu), četudi je povzročitelj škode alkoholizirana oseba;
 - regresni zahtevki so limitirani tudi po ZPIZ-2 (190. člena zakona), če je povzročitelj škode fizična oseba. Ni videti utemeljenih razlogov, da se tudi za podjetja ne uporabi ta ureditev, upošteva naj se ekonomska moč povzročitelja škode in ne zgolj status;
 - neenako obravnavanje posameznih povzročiteljev škode – podjetnik vs fizične osebe (regresni zahtevki niso predvideni pri adrenalinskih športih, škodah zaradi prekrška, voznikov pod vplivom alkohola, ipd.);
 - ustrezna zakonodaja je potrebna za boljše poslovno okolje in dvig konkurenčnosti.
3. Regresni zahtevki ZZS naj se krijejo iz naslova posebnega prispevka za poškodbe pri delu, ki se mesečno plačuje v višini 0,53 % od plače oziroma zavarovalne osnove.
 4. Zakonsko predpisati obvezno zavarovanje za kritje regresnih zahtevkov, toda v okviru obstoječih prispevnih stopenj, brez dodatnih stroškovnih obremenitev gospodarstva.

SOCIALNO PODROČJE

Pri uveljavljanju določenih socialnih pravic so samostojni podjetniki še vedno v neenakopravnem položaju, čeprav plačujejo namenske prispevke za socialno varnost na enak način in po enakih prispevnih stopnjah, kot ostale kategorije zavarovancev.

Predpisi, na podlagi katerih se uveljavlja socialna varnost tako zaposlenih kot tudi tistih, ki so zavarovani na podlagi opravljanja dejavnosti ali kaki drugi podlagi, naj upoštevajo specifiko posameznih kategorij zavarovancev; toda osnovna rešitev mora zagotavljati socialno varnost vsem zavarovancem, ne glede na to, ali so zavarovani iz naslova delovnega razmerja, iz naslova opravljanja dejavnosti ali kako drugače. Ravno z namenom uveljavljanja določenih

socialnih pravic ob nastopu dogodka, za katerega so zavarovani, zavarovanci namreč plačujejo namenske prispevke, ki imajo obligatoren in ne prostovoljen značaj.

21. V času bolniškega staleža do 30 delovnih dni naj bo samozaposleni (brez zaposlenih) oproščen plačila prispevkov za socialna zavarovanja

Glede na to, da samozaposleni v času bolniškega staleža ni zmožen opravljati svoje dejavnosti in nima zaposlenih ter ustvarjati prihodkov iz svoje dejavnosti predstavlja plačilo prispevkov za socialna zavarovanja preveliko breme. Zato predlagamo, da je samozaposleni oproščen plačila prispevkov v času bolniškega staleža do 30 delovnih dni.

Podredno predlagamo, da bi se morali prispevki za socialno varnost v času bolniške odsotnosti do 30 delovnih dni, ki bremenijo nosilca dejavnosti, obračunavati od zavarovalne osnove, ki je skladno z vrsto bolniške odsotnosti in njene dolžine nižja za določen odstotek. Ne strinjamo se, da mora nosilec samostojne dejavnosti v času svoje bolniške odsotnosti obračunavati prispevke od polne, 100 % zavarovalne osnove. Če bi bil kot lastnik družbe v delovnem razmerju v svoji družbi, bi bili v času njegove bolniške odsotnosti njegovi prispevki za socialno varnost obračunani od osnove, ki bi bila za določen odstotek nižja.

Sedanja ureditev, na podlagi katere je nosilec samostojne dejavnosti dolžan v času bolniške odsotnosti do 30 delovnih dni v svoje breme plačevati celotne prispevke za socialno varnost od osnove, ki bi jo dosegel, če bi delal, je tudi protiustavna, saj ni utemeljenih razlogov za različno obravnavo obeh skupin zavezancev. Zahtevamo, da se odbitek od osnove za obračun prispevkov za socialno varnost v času bolniške odsotnosti, ki bremeni nosilca dejavnosti, izenači z načinom obračuna teh prispevkov pri zaposlenih v prvih 30 delovnih dneh njihove odsotnosti z dela, ki je odvisna od razloga za bolniško odsotnost (pri bolezni ali poškodbi izven dela je 80 %).

22. Delna oprostitvev plačila prispevkov delodajalcev za starejše delavce iz 156. člena ZPIZ-2 naj velja tudi za zavarovance iz 6. odstavka 14. člena ZPIZ-2, za podjetnike, ki so vključeni v socialna zavarovanja po 15. členu ZPIZ-2 iz naslova opravljanja pridobitne dejavnosti kot samozaposlene osebe oziroma kot družbeniki in poslovodne osebe po 16. členu ZPIZ-2

Po določbi 156. člena ZPIZ-2 so od leta 2020 delodajalci ponovno delno oproščeni plačila prispevkov delodajalca, in sicer v višini 30 % za zaposlene osebe, ki dopolnijo starost 60 let. Takšne delne oprostitve plačila prispevkov bi morali biti oproščeni tudi družbeniki, ki so poslovodne osebe iz 6. odstavka 14. člena ZPIZ-2, ki so vključeni v zavarovanje na podlagi delovnega razmerja. Prav tako tudi s.p.-ji, torej samozaposlene osebe iz 15. člena ZPIZ-2, ki samostojno opravljajo pridobitno ali drugo dovoljeno dejavnost, kakor tudi družbeniki, ki so poslovodne osebe in obvezno zavarovani po 16. členu ZPIZ-2, v kolikor so stari 60 let ali več.

DOLGOTRAJNA OSKRBA

23. Sprememba Zakona o dolgotrajni oskrbi

Zakon o dolgotrajni oskrbi (ZDOsk-1) je uzakonil obvezni prispevek za dolgotrajno oskrbo, na podlagi katerega naj bi (bodo) delavci, delodajalci in upokojenci s 1. julijem 2025 začeli plačevati prispevek za dolgotrajno oskrbo (DO). Zaposleni in delodajalci bodo plačevali odstotek od bruto plače, upokojenci pa odstotek od neto pokojnine, samozaposleni in kmetje pa 2 %.

Glede na dejstvo, da se pravice iz zakona (npr. pravica do oskrbovalca družinskega člana, pravica do dolgotrajne oskrbe na domu in e-oskrba, pravica do dolgotrajne oskrbe v instituciji idr.) uveljavljajo postopoma, je vsekakor smiselno in korektno, da se postopoma uveljavlja tudi

pobiranje namenskega prispevka. Zaradi kadrovske deficitarnosti tudi sicer prihaja do zamud in zapletov pri uveljavljanju tozadevnih pravic.

Ker storitve za dolgotrajno oskrbo še niso zagotovljene, se jih tudi ne more zaračunavati. Zbiranje dodatnih sredstev na zalogo in za storitve, ki se jih ne zagotavlja, je neupravičeno, neprimerno in po nepotrebnem dodatno finančno obremenjuje.

Upoštevajoč navedeno predlagamo spremembo zakona, s katero bi se spremenila dinamika višine obveznega prispevka za vse kategorije zavarovancev na način, da bi se 1. julija 2025 namesto 1% določila v višini 0,2%, nato pa bi se na začetku vsakega naslednjega leta dvigovala po 0,1%, vse do leta 2029, ko bi znašala 0,6%.

POKOJNINSKO PODROČJE

24. Zahteve za spremembo Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju

- Dogovor glede nadaljnje zaposlitve ob izpolnjevanju pogojev za starostno upokožitev

Med delodajalci precej nezadovoljstva povzroča ureditev, da je nadaljevanje delovnega razmerja po izpolnitvi pogojev za upokožitev zgolj pravica zaposlenega, na katero delodajalec nima nikakršnega vpliva, saj se ne zahteva niti soglasje delodajalca niti ni prenehanja delovnega razmerja pred nadaljevanjem zaposlitve. V prihodnosti bi kazalo nujno razmišljati v smeri iskanja zakonske rešitve in neke razumne časovne meje (npr. T+3 leta), ko nadaljevanje delovnega razmerja ni odvisno zgolj od volje delavca, ampak bi moral imeti ustrezno vlogo tudi delodajalec, bodisi s podanim soglasjem ali pa da se delovno razmerje prekine avtomatično z izpolnitvijo pogojev za starostno upokožitev, ki omogoča uveljavitev pokojnine brez odbitkov in se nato sklene nova pogodba o zaposlitvi s potrebnimi delavci.

- Odlog in obročno plačilo prispevkov za socialna zavarovanja za s.p.-je in družbenike poslovdje

Skladno z odločbo Ustavnega sodišča RS, je ZPIZ-2 uzakonil ureditev, da ni več možen odpis ali delni odpis kot tudi ne odlog ali obročno plačilo prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Glede na dejstvo, da se ta odločba nanaša na zaposlene, menimo, da bi za podjetnike še vedno morala obstajati možnost odloga ali obročnega plačila prispevkov. Tudi plačilo z zamikom ali na obroke, pomeni korektno izpolnitev predpisanih obveznosti, saj se pri tem zaračunajo zakonite zamudne obresti in posledično de facto nihče ne bi bil oškodovan. Zadostno varovalko pred morebitno zlorabo pa predstavlja že zakonska ureditev, da se s.p.-jem v primeru neplačanih prispevkov ne prizna pokojninska doba.

- Ustanovitev enotnega izvedenskega organa za delavce invalide

V primerih, ko je delavec v invalidskem postopku, naj se v sodelovanju z delodajalcem že v obravnavi pred invalidsko komisijo ZPIZ, vključi tudi predstavnik ZRSZ in že takrat naj se ugotavlja možnost prerazporeditve delavca na drugo delovno mesto, upoštevajoč pri tem tako specifično delovnega procesa delodajalca kot tudi zdravstvene oziroma delovne omejitve delavca.

S tem bi odpadli dolgi postopki pred 5-člansko komisijo ministrstva, pristojnega za delo, ki podaja mnenje o dopustnosti odpovedi pogodbe o zaposlitvi invalidu, pri čemer to mnenje temelji ravno na ugotavljanju možnosti ali delodajalec odločbo ZPIZ o prerazporeditvi delavca na drugo delovno mesto sploh lahko realizira ali ne.

V praksi se v večini primerov, ki pridejo pred to komisijo ugotovi, da prerazporeditev delavca na drugo delovno mesto ni možna, zato se običajno tudi poda soglasje za odpoved pogodbe o zaposlitvi. To pomeni, da se posamezni postopek v primeru, ko pri delodajalcu ni ustreznega

delovnega mesta za invalida, konča z nekajmesečno zamudo, ki pa finančno bremeni delodajalca.

Pristojna ministrstva naj pristopijo k pripravi zakonodaje, ki bo omogočila ustanovitev enotnega izvedenskega organa, ki bi posameznega zavarovanca obravnaval bodisi za potrebe ocenjevanja začasne, trajnejše ali trajne dela zmožnosti, tako za potrebe ZZZS, ZRSZ kot tudi ZPIZ, saj bi se na ta način postopki izvajali bistveno bolj racionalno.

V praksi se pogosto dogaja, da kljub aktivnemu sodelovanju delodajalca pred invalidsko komisijo delavec dobi pravico do poklicne rehabilitacije, ki traja lahko tudi več let, ki ni povezana z opravljanjem dejavnosti delodajalca, čeprav delodajalec to predhodno pojasni, saj že vnaprej ve, da takšnega delovnega mesta ne bo imel. V takšnih primerih naj se delavca ne napoti na poklicno rehabilitacijo.

25. Poklicno zavarovanje

Vlada Republike Slovenije mora v čim krajšem možnem času sprejeti uredbo, s katero se določijo merila in kriteriji ter način in financiranje ugotavljanja delovnih mest, za katera so delodajalci dolžni plačevati prispevke za poklicno zavarovanje. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti pa bi moralo čimprej v skladu z 201. členom ZPIZ-2 določiti Komisijo pri ministrstvu, ki med drugim ugotavlja, da na določenem delovnem mestu niso več izpolnjeni pogoji za poklicno zavarovanje in posledično odloča o prenehanju obveznosti poklicnega zavarovanja za to delovno mesto.

Skladno z 201.a členom ZPIZ-2 pa bi bilo nujno čim hitreje imenovati tudi Komisijo pri delodajalcu, ki je pristojna za ugotavljanje, ali pri zavezancu obstajajo delovna mesta, za katera je obvezna vključitev v poklicno zavarovanje. S tem naj bi se dosegla revizija delovnih mest ter delodajalcem omogočila vključitev in izključitev iz sistema poklicnega zavarovanja ob spremembi pogojev.

Do današnjega dne ni bila izdana ne uredba, niti ni bila imenovana nobena od komisij, kljub temu, da je zakonski rok za sprejetje uredbe potekel že pred dvanajstimi leti. S tem so pristojni organi opustili zakonsko določeno obveznost, kar lahko predstavlja temelj za odškodninsko odgovornost države v primeru konkretnih sporov.

26. Kvotni sistem zaposlovanja invalidov

Predlagamo, da je delodajalec oproščen plačila prispevka zaradi neizpolnjevanja kvote, če mu Zavod RS za zaposlovanje izda potrdilo, da v evidenci iskalcev zaposlitve ni primernega kandidata-invalida ali če le-ta odkloni zaposlitev.

Ob tem predlagamo tudi to, da se v kvoto zaposlenih invalidov pri delodajalcu štejejo tudi delavci državljani tretjih držav (npr. iz Srbije, BiH, Makedonije ipd.), ki so status invalida pridobili v matični državi.

27. Omejitev obveznosti zaposlovanja invalidov za nekatere dejavnosti

Predlagamo spremembo Uredbe o določitvi kvote za zaposlovanje invalidov, da obliacija zaposlovanja invalidov ni predpisana za tiste dejavnosti, kjer invalidi glede na naravo dejavnosti ne morejo oz. celo ne smejo opravljati dela (vozniki, gradbinci, ipd.).

Predlagamo, da v določenih dejavnostih ne bi bilo potrebno zaposlovati invalidov ali plačevati prispevka za nedoseganje kvote, če tako delo zahteva popolnoma zdrave, mentalno in fizično sposobne ljudi, predvsem tudi zaradi varnosti tretjih oseb.

28. Poenostavitve pri odpovedi pogodbe o zaposlitvi invalidu

Pri delodajalcu, ki ima pet ali več zaposlenih delavcev, razloge za odpoved pogodbe o zaposlitvi ugotovi komisija v sestavi predstavnika Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (ZPIZ), predstavnika Inšpektorata RS za delo (IRSD), predstavnika Zavoda RS za zaposlovanje (ZRSZ), predstavnika delodajalcev in predstavnika sindikatov. Glede na veljavno Uredbo o določitvi kvote za zaposlovanje invalidov, ki določa, da je vsak delodajalec, ki zaposluje najmanj 20 delavcev dolžan zaposliti obvezni delež invalidov predlagamo zvišanje meje iz 5 na 20 zaposlenih delavcev, ko razloge za odpoved pogodbe o zaposlitvi ugotovi komisija za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi.

29. Izjema od varstva pred odpovedjo delavcu invalidu

Predlagamo, da se 116. člen, 4. odstavek Zakona o delovnih razmerjih spremeni na način, da se izvzame iz varstva pred odpovedjo iz poslovnih razlogov delavca invalida na podoben način kot to velja pri delavcu pred upokojitvijo. Tako naj varstvo pred odpovedjo iz poslovnih razlogov ne velja v primeru, da delavec s statusom invalida že ob sklenitvi pogodbe o zaposlitvi izpolnjuje pogoje za varstvo pred odpovedjo pogodbe o zaposlitvi po tem členu.

Na ta način bi se zagotovo povečala zaposljivost invalidov zaradi večje pripravljenosti delodajalcev, da zaposlijo brezposelno osebo s statusom invalida, v kolikor le-ta v primeru naknadno nastalih poslovnih težav pri delodajalcu, ne bi imel statusa varovane kategorije.

30. Spregled obvestilne dolžnosti delodajalca glede prijave zaposlenih invalidov v zavarovanje

Delodajalec, ki ima 20 ali več zaposlenih, je zavezanec h kvoti na podlagi Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (ZZRZI) in Uredbe o določitvi kvote za zaposlovanje invalidov, kar pomeni, da mora imeti določen odstotek zaposlenih invalidov, ki pa je odvisen od vrste dejavnosti, ki jo delodajalec opravlja. V kolikor kvote ne izpolnjuje, mora za vsakega manjkajočega invalida, v Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživitveni sklad Republike Slovenije, plačati prispevek za vzpodbujanje zaposlovanja invalidov v višini 70 odstotkov minimalne plače ali skleniti pogodbo o poslovnem sodelovanju z invalidskim podjetjem kot nadomestno izpolnitev kvote.

Upoštevajoč zakonsko terminologijo v 62. členu ZZRZI in 6. členu Uredbe o določitvi kvote za zaposlovanje invalidov, lahko delodajalec izpolni kvoto le s tistimi zaposlenimi invalidi, ki jih je prijavil v zavarovanje v skladu z Navodilom za izpolnjevanje obrazca prijave v zavarovanje za invalide. To pomeni, da delodajalci, četudi imajo dejansko dovolj zaposlenih invalidov, ne morejo uveljavljati njihovega vštevanja v zahtevano kvoto, če jih nimajo prijavljene na ZZZS kot invalide v skladu z navodilom. Na ta način se takšni delodajalci obravnavajo in sankcionirajo na popolnoma enak način kot delodajalci, ki sploh nimajo zaposlenih invalidov, kar je popolnoma nesprejemljivo.

Spregled takšne formalne dolžnosti delodajalca, bi lahko predstavljal kvečjemu podlago za izrek manjše globe, vsekakor pa delodajalca v takem primeru ne bi smeli obravnavati kot zavezanca, ki ni izpolnil kvote. V dobi informacijske tehnologije bi morale javne inštitucije kot npr. ZPIZ, ZZZS, FURS in Sklad, z medsebojno izmenjavo informacij poskrbeti za pravilno in popolno ugotovitev dejanskega stanja in si po uradni dolžnosti izmenjevati relevantne podatke tudi o zaposlenih invalidih, delodajalca pa v smislu prijazne javne uprave pravočasno opozoriti na morebitne formalne spreglede.

31. Sklad obrtnikov in podjetnikov

Ker so bili obrtniki izločeni iz državnega sistema pokojninskega in zdravstvenega zavarovanja, so ustanovili Sklad obrtnikov in podjetnikov (SOP) in od leta 1956 do leta 1985 namesto države

plačevali stroške pokojninskega in zdravstvenega zavarovanja. V ta namen so se porabila sredstva aktivnih članov. Da bi odpravila posledice pretekle krivičnosti, se je država leta 2000 obvezala refundirati pokojnine starejših upokojencev. Tako je SOP imel dovolj sredstev, da bi tudi sedanji aktivni člani, na katere je država prenesla strošek financiranja pokojnin starejših obrtnikov, v prihodnosti dobili pokojnine, ustrezne premijam, ki so jih plačevali.

Državni zbor RS pa je leta 2016 spremenil Zakon o poračunavanju finančnih obveznosti RS iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja (ZPFOPIZ-1), s katerim je praktično ukinil financiranje upokojenih članov SOP. S tem država ponovno uvaja krivično ureditev, ker je breme financiranja preteklih obveznosti države ponovno prevalila na sedanje člane. Ker je država za 90 % znižala obseg refundacije, je SOP moral znižati pokojnine, da bo lahko z lastnimi sredstvi izplačal pokojnine vseh članov. Zaradi spremembe ZPFOPIZ-1 vodi SOP pravne postopke proti državi.

Predlagamo odpravo krivice in sistemsko ureditev financiranja zavarovancev SOP.

II. ZAPOSLOVANJE TUJCEV in ČEZMEJNO IZVAJANJE STORITEV

32. Predlogi za spremembo Zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev

Zaposlovanje tujcev iz tretjih držav je trenutno izjemno dolgotrajen postopek, ki delodajalce in tuje delavce postavlja pred številne administrativne in birokratske izzive. Da bi omogočili hitrejšo in učinkovitejšo integracijo tujih delavcev v slovensko gospodarstvo, predlagamo sistemsko rešitev, ki bi skrajšala roke za pridobivanje enotnega dovoljenja za prebivanje in delo. S tem bi tujcem in delodajalcem omogočili pričetek dela v razumnem roku. Kot vzorčni primer uspešne optimizacije postopkov navajamo interventno zakonodajo iz let 2023 in 2024, ki je v specifičnih okoliščinah omogočila hitro zaposlovanje tujcev. Menimo, da bi morale rešitve, ki so bile uveljavljene v okviru Zakona o interventnih ukrepih za odpravo posledic poplav in zemeljskih plazov (ZIUOPZP) ter Zakona o ukrepih za optimizacijo določenih postopkov na upravnih enotah (ZUOPUE), vzeti v resen obzir ter pripraviti sistemsko ureditev za vse poklice in dejavnosti, pri čemer bi se morali prednostno osredotočiti na pospešitev postopkov zaposlovanja tujcev v deficitarnih poklicih.

- Sistemska ureditev za pohitritev postopkov za zaposlovanje delovne sile iz tujine

Potrebujemo ureditev, ki bi omogočala pospešeno reševanje vlog za enotno dovoljenje za prebivanje in delo za zaposlitev tujca. Predlagamo uvedbo sistema, ki bi upravnim enotam omogočal, da takoj po prejemu vloge za izdajo enotnega dovoljenja, ne glede na njeno popolnost, posredujejo Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje (ZRSZ) zahtevek za podajo soglasja. Ključni pogoj za to bi bila predložitev dokazil, ki izkazujejo izpolnjevanje zakonsko določenih zahtev. Po izdaji soglasja ZRSZ in vložitvi vloge za enotno dovoljenje bi upravna enota tujcu takoj izdala potrdilo o vloženi vlogi, ki bi mu omogočalo prebivanje in delo v Sloveniji do pravnomočne odločitve. V skladu z omenjeno rešitvijo bi ZRSZ delavcem – državljanom tretjih držav – izdajal dovoljenja, ki bi veljala kot soglasja za izdajo enotnega dovoljenja v skladu z zakonom o vstopu in prebivanju tujcev, ter podajal soglasja k enotnim dovoljenjem za zaposlitev na podlagi pospešenega postopka.

Določene pristojnosti iz upravnih enot bi prenesli na ZRSZ. Upravne enote so preobremenjene in kadrovske podhranjene, zato bi lahko del postopkov vodenja vlog prevzel ZRSZ, kar bi omogočilo hitrejšo reševanje zaostankov in skrajšanje čakalnih dob.

K pospešitvi postopkov bi pripomogla tudi optimizacija postopka oddaje prstnih odtisov na upravnih enotah v Republiki Sloveniji in ne samo na veleposlaništvih v tujini.

- Pohitritev postopkov zaposlovanja napotenih tujcev

Sistemske rešitve k pohitritvi postopka zaposlovanja bi bilo potrebno oblikovati tako, da bi s tem omogočali tudi hitrejšo napotitve delavcev v tujino. Mnoge slovenske družbe, ki zaposlujejo tujce, izvajajo storitve zunaj meja Slovenije. Vendar pa delavec brez pravnomočnega dovoljenja za prebivanje ne more biti napoten na delo v tujino, saj ne more pridobiti obrazca A1. Tudi interventna zakonodaja v tem delu ni prinesla napredka. Predlagamo rešitev, da bi lahko tujci tudi s potrdilom o vloženi vlogi ter soglasjem ZRSZ pridobili A1 ali pa da se vzpostavi sistem, ki bi omogočal, da bi bili ti zahtevki prednostno obravnavani v roku 10 dni od prejema popolne vloge (po vzoru ZIUOPZP), tako da bi tujci hitro pridobili pravnomočno dovoljenje za prebivanje in s tem možnost izvajanja storitev v tujini.

Predlagamo, da se poišče rešitev, da bi lahko podjetje zaposlilo delavca tujca na zaupanje in bi tako delavec tujec že v času postopkov, ki so potrebni za ureditev dovoljenja, bival v Sloveniji in bi bil že vključen v delovni proces pri podjetju (kot po ZUOPUE). Zaposlitev na zaupanje bi se izvršilo v času, ko kandidat lahko prebiva v državi iz naslova turističnega obiska. Če kandidat ne bi mogel pridobiti vseh ustreznih dovoljenj, bi tujcu delovno razmerje prenehalo. S tem bi se bistveno olajšalo pridobivanje novih zaposlenih. Druga možnost pa je prednostno

obravnavanje zahtevkov po vzoru ZIUOPZP, tako da bi tujci lahko pridobili pravnomočno dovoljenje za prebivanje in delo v roku 10 dni od prejema popolne vloge.

Nujno je zagotoviti, da se vloge obravnavajo prednostno v sektorjih, ki so neposredno povezani z mednarodnim delom in kjer primanjkuje delovne sile, kot so na primer prevozniki, gradbeništvo in druge dejavnosti, ki zaposlujejo deficitarne poklice.

- Dolgotrajni postopki pridobitve delovnih dovoljenj za državljane tretjih držav – vozniki tovornih vozil in avtobusov

Sektor prevoza blaga se že dalj časa sooča s problematiko pomanjkanja voznikov. Ukrep uvrstitve poklica voznika težkega tovornega vozila na seznam deficitarnih poklicev nikakor ne zadostuje, da bi prevozna podjetja pravočasno zapolnila potrebe po voznikih. V zadnjem času pa se vse večje potrebe kažejo tudi na področju prevoza potnikov, in sicer do te mere, da je že ogroženo izvajanje javnih linijskih prevozov (vozniki avtobusov). Naša zahteva, da se poklic voznika avtobusa vključi v Odredbo o določitvi poklicev, za katere zaposlitev tujcev ni vezana na trg dela, do sedaj še ni bila upoštevana.

Prevozniški sektor se pri zaposlitvi voznika, ki prihaja iz tretjih držav, sooča z izredno dolgotrajnimi postopki pridobivanja potrebnih dokumentov. Ti trajajo tudi po več mesecev, kar je v dobi elektronske obdelave podatkov povsem nesprejemljivo. Ostale evropske države (npr. Nemčija, Hrvaška, Madžarska in Slovaška) so zaradi kroničnega pomanjkanja voznikov že pristopile k izrednim ukrepom na podlagi katerih lahko voznik tujec (državljan tretjih držav) pridobi enotno delovno dovoljenje najkasneje v roku 5 delovnih dni.

Po vzoru drugih držav, kot sta Nemčija, Slovaška, Hrvaška in Madžarska, predlagamo, da tudi Slovenija uvede tovrstne ukrepe, ki bi omogočili pridobitev dovoljenja za prebivanje in delo v roku 15 dni. Predlagamo sistemsko ureditev reševanje vlog za voznike v mednarodnem prometu po vzoru interventne zakonodaje iz leta 2023 in 2024.

- Sistemska ureditev zagotavljanja tuje delovne sile

Na državnem nivoju bi bilo potrebno sistemsko urediti področje zagotavljanja delovne sile iz tujine. V primernih državah bi morali ustanoviti centre, kjer bi se izvajali nabor, izbor in osnovno izobraževanje delavcev. Tako bi lahko delodajalcem zagotavljali ustrezno delovno silo in preprečili drago »uvažanje« delavcev, za katere se nemalokrat izkaže, da sploh ne izpolnjujejo osnovnih potrebnih znanj.

- Prepoved zaposlovanja, samozaposlovanja in dela tujcev

Prepoved zaposlovanja tujcev je sankcija, ki pomembno vpliva na poslovanje podjetij, še posebej tistih, ki se močno zanašajo na zaposlovanje tujcev. Predlagamo, da se ponovno preveri posamezne določbe 42. člena ZZSDT, ki se nanašajo na prepoved zaposlovanja tujcev. Menimo, da bi bilo smiselno na novo opredeliti teže sankcij za podjetja, ki se jim kot stransko posledico naloži prepoved zaposlovanja tujcev. To je zelo drastičen ukrep. Strogo sankcioniranje z enako posledico za različne vrste prekrškov lahko pomeni poseg v pravico do dela ter omejitev svobode podjetniškega delovanja.

Seznam kršitev, ki vodijo do prepovedi zaposlovanja tujcev v 42. členu ZZSDT vključuje prekrške po ZZSDT, ZDR-1 in ZUTD. Pozivamo, da bi bilo smiselno upoštevati stopnjevanje sankcij in predkaznovanost delodajalcev, namesto splošne prepovedi za dve leti, ki velja po trenutni zakonodaji. Prav tako bi bilo primerno razlikovati med hujšimi in blažjimi prekrški, saj pogosto pride do napak zaradi nepoznavanja zakonodaje, predvsem pri manjših delodajalcih. Predlagamo zmanjšanje trajanja stranskih sankcij in prilagoditev kazni glede na ponavljajoče se kršitve.

33. Predlogi za spremembo Zakona o čezmejnem izvajanju storitev

Slovenska podjetja se srečujejo z vrsto administrativnih ovir preden sploh začnejo z delom v tujini. Največ težav podjetnikom povzroča priprava celotne dokumentacije za čezmejno opravljanje storitev, ki jo zahteva država gostiteljica. Prav iz teh razlogov bi se morala naša država zavzemati za odpravo dodatnih in nepotrebnih administrativnih pogojev, v kolikor le-te ne zahteva evropska zakonodaja.

- Rok za izdajo A1 naj se skrajša

Predlagamo, da se skrajša rok za izdajo potrdila A1 s strani ZZSZ iz pet na tri dni.

- Omilitev pogojev za pridobitev potrdila A1

Pogoj za pridobitev potrdila A1 je med drugim tudi, da delodajalcu v zadnjih treh letih pristojni organ Republike Slovenije ni ugotovil več kot eno kršitev v zvezi s plačilom za delo, delovnim časom, zaposlovanjem na črno, ocenjevanjem tveganj za varnost in zdravje pri delu, usposabljanjem delavcev za varno delo ali zagotavljanjem varnega delovnega okolja in uporabo varne delovne opreme, za katero mu je bila s pravnomočno odločitvijo ali več pravnomočnimi odločitvami izrečena globa za prekršek. Gre za širok nabor možnih kršitev, kjer lahko že manjša administrativna napaka privede do tega, da delodajalec za delavca ne bo mogel pridobiti potrdila A1. Predlagamo, da se to določi črta iz zakona, saj ta povzroča precejšnje težave vsem delodajalcem pri pridobivanju potrdila A1.

Zakon o čezmejnem izvajanju storitev (ZČmIS) v drugem odstavku 4. člena določa pogoje, ki jih mora izpolnjevati delodajalec, če želi čezmejno opravljati storitev. Eden od teh pogojev je, da mora biti delodajalec najmanj dva meseca vpisan v Poslovni register. Za podjetja, ki so registrirana za opravljanje mednarodnih prevozov blaga ali potnikov in so pridobila licenco Skupnosti ta pogoj ne bi smel veljati, saj je osnovna dejavnost mednarodni prevoz.

- Skrajšanje obdobja za novoustanovljena podjetja

Glede na pomanjkanje delovne sile, s katerim se soočajo delodajalci, zahtevamo odpravo administrativne ovire, ki novo ustanovljenim podjetjem preprečuje napotitev tujih delavcev. Trenutno veljavni pogoj, da mora biti delodajalec vključen v obvezna socialna zavarovanja že najmanj šest mesecev pred vložitvijo vloge za izdajo potrdila A1, je v praksi pogosto ovira za hitro odzivanje na potrebe trga.

Zato predlagamo, da se to obdobje skrajša na tri mesece. V skladu s tem predlogom se ohranja določilo, da mora imeti delodajalec, ki zaposluje od pet do deset delavcev, vsaj enega zaposlenega delavca, ki je neprekinjeno vključen v obvezna socialna zavarovanja v Republiki Sloveniji. Pri delodajalcih z več kot deset zaposlenimi pa morajo biti najmanj trije delavci vključeni v obvezna socialna zavarovanja. Če je podjetje ustanovljeno manj kot tri mesece pred vložitvijo vloge za potrdilo A1, morajo biti ti delavci vključeni v zavarovanja od ustanovitve dalje.

- Dopolni naj se določba o presoji dvoma običajnega poslovanja podjetij v Republiki Sloveniji po izdaji A1

Predlagamo dopolnitev določbe, ki govori o dvomu glede običajnega poslovanja podjetij v Sloveniji po izdaji A1. Upoštevanje primernih poslovnih postopkov in zaposlitev administrativnega osebja ni najbolj primerno, saj se lahko za tovrstne storitve najema zunanje izvajalce (npr. računovodske servise) oziroma se primerni poslovni prostori za izvajanje dejavnosti ne potrebujejo (npr. gradbeništvo).

Opozarjamo, da lahko trenutna ureditev povzroči administrativno breme za podjetja, ki zakonito poslujejo, ter vodi v dolgotrajne postopke in upočasnitev izdaje ali potrditve A1.

Razumemo namen določbe, ki je usmerjena v preprečevanje zlorab potrdila A1 in zagotavljanje socialne varnosti delavcev. Vendar je nujno zagotoviti, da ne nalaga nesorazmernega administrativnega bremena zakonito delujočim podjetjem ter da so kriteriji za nadzor natančneje opredeljeni, da bi se izognili subjektivnim odločitvam.

- Pritožba zoper odločbo ZZZS naj bo dovoljena

Predlagamo tudi spremembo 13. člena ZČmIS, ki določa, da podjetje nima pravice do pritožbe zoper odločbo ZZZS o zavrnitvi obrazca A1. Menimo, da bi morala sprememba omogočiti možnost pritožbe, saj je trenutno edina pravna možnost upravni spor, za katerega pa se podjetja velikokrat zaradi stroškovnega vidika ne odločijo.

- Razširitev nabora upravičencev za napotitev

Ob tem, da podjetjem primanjkuje kadra skoraj v vseh panogah, predlagamo, da se omogoči napotitev na čezmejno izvajanje storitev tudi za ciljne skupine kot so študentje, upokojenci in popoldanski samozaposleni ter brezposelni, ki dela izvajajo po podjemni pogodbi.

34. Nadzor nad tujimi ponudniki storitev v Sloveniji

S sprejetjem Zakona o čezmejnem izvajanju storitev je problematika nadzora nad tujimi ponudniki rešena le delno. Inšpekcijske službe in carinsko službo je potrebno okrepiti tudi s kadrovskega vidika. Inšpekcijski nadzori bi se morali vršiti bolj pogosto in na različnih mestih. S sprejetjem zakona v Avstriji (Zakon o preprečevanju plačnega in socialnega dumpinga, novela LSD-BG), ki je začel veljati s 1.1.2017, je avstrijska finančna policija dobila večja pooblastila pri izrekanju in presoji kazni, kot jo je imela do sedaj. Njihovi nadzori se izvajajo vsepovsod in se začnejo že pri prestopu na njihovo ozemlje.

Na slovenskem gradbenem trgu se vse pogostejše pojavljajo izvajalci iz tujine, ki ne izpolnjujejo predpisanih zahtev za izvajanje del in predstavljajo veliko nelojalno konkurenco domačim izvajalcem del. Predlagamo, da se službe inšpekcijskega nadzora čimprej kadrovsko okrepijo in začnejo delovati po avstrijskem vzorcu ali poiščejo podoben vzorec, ki bo učinkovitejše in temeljitejše zagotavljal boljši nadzor kot do sedaj. Nadzor je potreben predvsem glede ustrezne prijave za izvajanje obrtne dejavnosti v RS, ali se pri zaposlovanju delavcev držijo določil delovno pravne zakonodaje in kolektivnih pogodb ter določil predpisov o varnosti in zdravju pri delu na gradbiščih.

Delodajalci iz tujine v večini primerov zaposlujejo cenejšo delovno silo iz manj razvitih držav EU ali tretjih držav. Pri tem delavcem ne zagotavljajo delovno socialnih pogojev in pogojev varnega in zdravega dela, kot jih določajo veljavni predpisi in kolektivne pogodbe v RS. S tem so njihove cene lahko bistveno nižje kot cene domačih izvajalcev, ali pa izvajalcev iz RS, ki izvajajo dela v drugih EU državah.

Osnova za tak nadzor je v Obrtnem zakonu, ki v 42. e., f. in g. členu določa, da mora ponudnik iz tujine pred prvim občasnim opravljanjem obrtne dejavnosti vložiti prijavo pri pristojnem organu, zlasti če gre za dejavnost, ki lahko pomeni resno tveganje za javno zdravje ali varnost, kar gradbeništvo nedvomno je.

III. DAVČNA POLITIKA

Zahteve za spremembo Zakona o dohodnini in Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb

35. Sprememba dohodninske lestvice in znižanje prispevkov (razvojno/socialna kapica)

Lestvica za odmero dohodnino vsebuje primerljive stopnje obdavčitve z drugimi državami EU, vendar pa dohodninski razredi niso primerljivi, saj so občutno prenizki. Medtem ko imajo nekatere države članice EU ničelno dohodninsko stopnjo tudi za dohodke do 11.000 evrov in več, v Sloveniji najnižja dohodninska stopnja zajema dohodke do zneska 9.210 evrov in je obdavčena s 16 %. OZS predlaga, da se razpon prvega razreda dohodninske lestvice zviša na 11.000 evrov ter obdavči z ničelno dohodninsko stopnjo.

Obremenitve podjetij so previsoke, zato OZS predlaga znižanje prispevkov delodajalca in delojemalca, predvsem za visoko kvalificiran/izobražen kader ter napotene delavce. S predlogom bi se zvišalo neto plačilo delavca, motivacija in pripravljenost delavcev za delo doma in v tujini, posledično pa bi povečana potrošnja vodila v vesplošno gospodarsko korist. Podredno predlagamo vzpostavitev socialne/razvojne kapice na prispevke PIZ delodajalca v višini 2,5 kratnika povprečne plače. Večina držav članic EU uporablja sistem kapice na prispevke, v celoti ali deloma le na nekatere vrste prispevkov. Glede na to, da je kapica že vzpostavljena pri samostojnih podjetnikih posameznikih in družbenikih poslovnih oseb, hkrati pa je omejeno nadomestilo plače ter višina pokojnine, menimo, da je vzpostavitev kapice tudi na dohodkih iz delovnega razmerja nujno potrebna.

Predlagamo tudi, da se dodatke za nadurno, nedeljsko in praznično delo oprosti plačila prispevkov. Plačila prispevkov na dodatke bi bila oproščena delavec in delodajalec, znesek, namenjen plačilu prispevka delodajalca naj pripada delavcu, v smislu višjega bruto dohodka. S tem bi se povečala tudi motivacija in pripravljenost delavcev za delo v neugodnih delovnih razmerah. Hkrati sprememba ne bi vplivala na obseg stroškov za plače.

36. Uvedba znižane stopnje davka od dohodkov pravnih oseb za mala podjetja

V Sloveniji prevladujejo mikro in majhna podjetja. Poslovanje le-teh je manj stabilno, težje spremljajo neprestane spremembe zakonodaje in tudi težje obstanejo na trgu zaradi nepričakovanih sprememb v poslovnem okolju.

V OZS predlagamo dve stopnji davka od dohodkov pravnih oseb: znižano stopnjo davka od dohodkov pravnih oseb za mikro in majhna podjetja, po vzoru nekaterih evropskih držav, ter 19% splošno stopnjo davka od dohodkov pravnih oseb, ki bi veljala za srednja in velika podjetja. S tem ukrepom bi okrepili stabilnost in rast malega gospodarstva ter omogočili odpiranje novih delovnih mest.

37. Poenostavitev pravil pri računovodenju in ugotavljanju davčne osnove za mikro in mala podjetja

Nedopustno je, da imajo v Sloveniji samostojni podjetniki in obrtniki tako zapletena pravila vezana na računovodenje in ugotavljanje davčne osnove. Kljub sprejetju novih Slovenskih računovodskih standardov, ki so pričeli veljati s 1. januarjem 2024, se pravila računovodenja za samostojne podjetnike in mikro podjetja niso v ničemer poenostavila.

Temeljni problem pri uporabi predpisov, ki veljajo pri samostojnih podjetnikih, je namreč v tem, da je podjetnik dolžan kombinirati predpise, ki veljajo specialno zanj, s tistimi, ki veljajo za pravne osebe, kar občutno oteži razumevanje pravnih podlag, s tem pa tudi pravno varnost podjetnikov. Samostojni podjetniki in obrtniki morajo namreč rešitev za posamezen davčni problem najprej iskati v Zakonu o dohodnini, nato pa jih ta zakon, v delu, ki se nanaša na

obdavčitev dohodkov iz dejavnosti, napoti na uporabo Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb, ki velja od mikro družb do največjih delniških družb. Pri tem v Zakonu o dohodnini ni navedeno, katere člene Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb naj bi samostojni podjetnik uporabljal, temveč mora sam izluščiti, katera pravila iz predpisa, ki velja za pravne osebe, naj bi veljala tudi zanj kot zasebnika.

OZS posledično predlaga, da se davčni predpisi pri tistih malih poslovnih subjektih, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov, poenostavijo in uredijo na način, da bo celotna davčna zakonodaja, ki so jo dolžni davčni zavezanci upoštevati pri svojem poslovanju, urejena v zgolj enem davčnem predpisu.

38. Ukinitev obveznega vodenja in spremljanja zalog v mikro družbah

Vodenje materialnega knjigovodstva v mikro družbah je zamudno opravilo, ki ne prinaša dodane vrednosti za podjetje in podjetnika, zato OZS zahteva, da se mikro družbe, kot so opredeljene v 55. členu ZGD-1, razbremenijo nepotrebnega administriranja.

Stroški materiala naj se ugotovijo po metodi posrednega ugotavljanja porabe s popisom, kot to velja za podjetnike, ki vodijo knjige po načelu enostavnega knjigovodstva. Nedopustno je vodenje materialnih evidenc vezati na način vodenja knjig, saj to vodi v diskriminacijo med seboj enakovrednih udeležencev na trgu. Z ukinitvijo zahteve po vodenju in spremljanju zalog materiala se bo poenostavilo poslovanje in odpravilo birokratsko delo, podjetnikom in podjetjem pa omogočilo prihranek časa in denarja, ki ga bodo lahko namenili za opravljanje osnovne, pridobitne dejavnosti.

39. Odprava različne obravnave upravičenih oseb za prenos podjetja na podjetnika prevzemnika po načelu univerzalnega pravnega nasledstva in na davčno nevtralen način

Pri prenosih podjetja na podjetnika prevzemnika se uporabljata dva predpisa vezana na zagotavljanje kontinuitete poslovanja po prenosu, in sicer Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1) in Zakon o dohodnini, vendar vsebujeta različna merila glede upravičenih oseb, kar v praksi povzroča nelogične in nedopustne razlike.

V skladu z 72.a členom ZGD-1 podjetnik lahko za časa svojega življenja prenese podjetje na drugo fizično osebo (v nadaljnjem besedilu: podjetnik prevzemnik). S prenosom preidejo na podjetnika prevzemnika podjetje podjetnika ter pravice in obveznosti podjetnika v zvezi s podjetjem. Podjetnik prevzemnik kot univerzalni pravni naslednik vstopi v vsa pravna razmerja v zvezi s prenesenim podjetjem podjetnika. V nasprotju s to rešitvijo je na podlagi Zakona o dohodnini davčno nevtralen prenos možen le na nekatere osebe, določene v samem zakonu.

Zato OZS predlaga, da se Zakon o dohodnini dopolni na način, da se merila glede upravičenih oseb, ki so določene v 72. a členu ZGD-1, prenesejo tudi v Zakon o dohodnini.

40. Odpravnina iz poslovnih razlogov izplačana delojemalcu, ki je z delodajalcem povezana oseba

Zakon o dohodnini v zadnjem stavku devete točke 44. člena določa, da se za odpravnino zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi, ki bi bila izločena iz davčne osnove dohodka iz delovnega razmerja ne šteje odpravnina, ki je, med drugim, izplačana delojemalcu, ki je z delodajalcem povezana oseba.

OZS meni, da je takšna določba Zakona o dohodnini diskriminatorna, zato predlaga, da se leta črta.

41. Uvedba ugodnosti za delodajalca, ki zaposluje prostovoljnega gasilca, pripadnika Civilne zaščite ali drugega reševalca

Delodajalec, ki zaposluje delavca, ki je prostovoljni gasilec ali pripadnik Civilne zaščite ali prostovoljno in nepoklicno opravlja naloge zaščite, reševanja in pomoči v enotah, službah in drugih operativnih sestavah društev in nevladnih organizacij in je aktivni operativni član, naj bo oproščen plačila prispevkov delodajalca iz naslova plač ali pa naj se uvede davčna olajšava za delodajalca v višini izplačane bruto plače zaposlenega.

42. Znižanje davčne osnove samostojnega podjetnika iz naslova delovnopравnih pravic

Zakon o dohodnini omogoča samostojnemu podjetniku znižanje davčne osnove, do Uredbe o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja, iz naslova povračil stroškov na službeni poti in povračil stroškov z zvezi z delom (prehrana, prevoza na delo in z dela ter terenski dodatek), ne pa tudi iz naslova ostalih pravic, ki pripadajo zaposlenim na podlagi ZDR-1. Ne glede na subjektiviteto je nosilec dejavnosti »zaposlen« v svojem podjetju, zato mora biti posledično upravičen do znižanja davčne osnove iz naslova vseh delovnopравnih pravic, kot to velja za delavce v delovnem razmerju, primeroma regresa za letni dopust, nadomestila za ločeno življenje, odpravnine ob upokojitvi, jubilejne nagrade, solidarnostne pomoči in poslovne uspešnosti.

43. Izvzem zavarovalnih premij za skupinsko zdravstveno zavarovanje iz bonitet

Delodajalci lahko za zaposlene osebe sklenejo skupinsko zdravstveno zavarovanje, ki omogoča hitrejši dostop do zdravstvenih storitev. Skrajšanje odsotnosti delavca z dela je za podjetje ključnega pomena, tako z vidika organizacije dela (nadomeščanje) kot tudi s stroškovnega vidika (nadomestila). Ker na trgu ni dovolj usposobljene delovne sile, pomeni skrajšanje časa bolniške odsotnosti neposredni pogoj za opravljanje dejavnosti in nima značaja privatnosti, zato predlagamo, da se tovrstna zavarovanja, ki so v prid delavca, delodajalca in nenazadnje celotne družbe, izključijo iz bonitet in štejejo za davčno priznan odhodek.

44. Neobdavčeni dohodki iz naslova prodaje zlata

ZDoh-2 dohodke fizičnih oseb iz naslova prodaje zlata eksplicitno ne ureja, so pa skladno z določili prve točke 32. člena ZDoh-2 tovrstni prejemki izvzeti iz obdavčitve.

V izogib vsakršnim dvomom, OZS predlaga, da se:

- ZDoh-2 dopolni na način, da se v zakon jasno zapiše, da so dohodki iz naslova prodaje zlata fizičnih oseb neobdavčeni;
- ZDoh-2 dopolni z definicijo zlata (oziroma investicijskega zlata) v obliki, kot jo smiselno določa Zakon o davku na dodano vrednost.

45. Nevštevanje povračil stroškov v davčno osnovo dohodkov iz drugega pogodbenega razmerja

Pri obračunu dohodka iz drugega pogodbenega razmerja se od 1. 2. 2024 prispevki za socialno varnost obračunajo od osnove, ki predstavlja bruto dohodek, vključno s povračili stroškov, zmanjšan za 10 % normiranih stroškov. Zakonodajalec je pri spremembi sledil sodbi Vrhovnega sodišča X Ips 367/2015, ki je odločilo, da je potrebno pri obdavčitvi izhajati iz objektivnega neto načela, ki zagotavlja davčno pravičnost, ker terja, da se od dohodka odštejejo za njegovo pridobitev potrebni stroški, saj je le (pozitivna) razlika tista, ki dejansko pomeni povečanje premoženja (ekonomske moči) davčnega zavezanca.

Predlagamo spremembo 4. odstavka 41. člena ZDoh-2 na način, da se tudi za potrebe obdavčitve dohodka iz drugega pogodbenega razmerja povračila stroškov ne vštevajo v

davčno osnovo prejemnika. Normirani stroški (10 %), ki znižujejo davčno osnovo, so namenjeni kritju materialnih stroškov, ki zavezancu nastajajo pri opravljanju dela, kot npr. pisarniški material, administrativni stroški, amortizacija delovnih sredstev, ipd. Zato bi bilo potrebno dopolniti drugi stavek 4. odstavka 44. člena ZDoh-2 in v okvir uveljavljanja dejanskih stroškov vključiti tudi dejanske stroške prehrane. Za namene spremljanja podatkov o izplačanih povračilih stroškov predlagamo, da se povračila stroškov poročajo v REK-O obrazcu.

46. Ukinitev posebnega davka na določene prejemke

Pri izplačilu dohodka iz občasnega in začasnega dela upokojencev in podjemne pogodbe je delodajalec dolžan obračunati in plačati posebni davek v višini 25 %. Posebni davek je bil v preteklosti uveden iz razloga, da se dohodki iz delovnega razmerja ne bi prelivali v druge dohodke iz zaposlitve, ki niso bili obremenjeni s prispevki za socialno varnost (dohodek iz podjemne pogodbe).

Ker se pri podjemni pogodbi in občasnem in začasnem delu upokojencev obračunajo, odvedejo in plačajo prispevki za socialno varnost, predlagamo ukinitve Zakona o posebnem davku na določene prejemke (ZPDDP) in črtanje 27. e člena ZUTD-1. Zaradi dodatnega davka je obremenitev teh dohodkov bistveno višja, kar vodi v izogibanje teh oblik dela in nedovoljene prakse, hkrati pa otežuje vključitev upokojencev na trg dela.

47. Ugodnejša davčna obravnava napotenih delavcev

Zaradi spremembe 2. odstavka 144. člena ZPIZ-2, ki s 1.1.2024 izenačuje osnovo za prispevke napotenih delavcev ne glede na podlago zavarovanja, podjetja prenašajo sedež poslovanja in prezaposlujejo delavce v države z ugodnejšo davčno obravnavo (predvsem na Hrvaško).

Z namenom ohranitve konkurenčnosti slovenskih podjetij, ki poslujejo na tujih trgih in varovanja zdravstvene blagajne predlagamo:

- spremembo 45.a člena ZDoh-2 (dvig iz 20% na 60% plače, omejitev olajšave na 3.000 EUR in črtanje pogojev za uveljavljanje);
- spremembo 44/4.b člena ZDoh-2 pri povračilu stroškov prehrane in nastanitve (črtanje roka napotitve).

48. Sprememba 59. člena ZDoh-2 (starševsko varstvo in prenehanje opravljanja dejavnosti zaradi upokojitve)

Normirani s.p., ki ne izpolni pogoja zavarovanja za polni delovni čas (40 ur/teden) neprekinjeno najmanj 9 mesecev, se šteje z vidika določb za »popoldanski normirani« s.p. Nosilci dejavnosti, ki koristijo starševsko varstvo, se po pojasnilih FURS ne štejejo za zavarovane za polni delovni čas, kljub številnim sodbam sodišč, ki so presodili drugače (UPRS sodba I U 1784/2016, I U 1843/2020-12, I U 1776/2020-11, I U 1364/2020-15, I U 1772/2020-12). Predlagamo, da pristojni organ sledi sodbam sodišča ter zavezancem, ki ugotavljajo davčno osnovo po normiranih odhodkih in koristijo starševsko varstvo ter jim prizna polne pravice.

Vezano na prenehanje opravljanja dejavnosti zaradi upokojitve velja enako kot zgoraj, če je zavezanec prenehal opravljati dejavnost pred 1. oktobrom tekočega leta. Ker je prav pri prenehanju opravljanja dejavnosti, zaradi prenosa sredstev v gospodinjstvo, davčna osnova bistveno višja predlagamo, da za te zavezance velja posebna obravnava.

49. Davčna obravnava ukrepov promocije zdravja pri delu

Zakon o varnosti in zdravju pri delu opredeljuje, da mora delodajalec načrtovati in izvajati promocijo zdravja na delovnem mestu, zagotoviti potrebna sredstva in način spremljanja

izvajanja. Delodajalec je dolžan izvajati aktivnosti in ukrepe z namenom ohranjanja in krepitev telesnega in duševnega zdravja delavcev, pa vendar se ukrepi, zaradi odsotnosti zakonskih določb, po večini vštevajo v davčno osnovo prejemnika.

Predlagamo dopolnitev 3. odstavka 39. člena ZDoh-2 na način, da se za boniteto ne štejejo dohodki prejeti v denarju ali naravi iz naslova promocije zdravja na delovnem mestu do višine 500 EUR na leto, kot npr. povračilo stroškov delavnic in izobraževanj, zagotovitev zdrave prehrane, prilagoditev delovnih mest, oprema za sprostitve, ipd. Stroški v zvezi z izvajanjem promocije zdravja pri delu, se štejejo za davčno priznan odhodek.

Prav tako predlagamo, da se pavšalni zneski bonitet, ki se ne vštevajo v davčno osnovo prejemnika, uskladijo z inflacijo (darila otrokom in bonitete do višine 15 EUR/mesec).

DAVČNE OLAJŠAVE

OZS se zavzema za uveljavljanje in razširitev davčnih olajšav:

50. Razširitev možnosti uveljavljanja davčnih olajšav iz dejavnosti

V Sloveniji smo imeli do konca leta 2004 v Zakonu o dohodnini predpisane olajšave za začetnike. Te so bile kasneje ukinjene z utemeljitvijo, da vsebuje nov Zakon o dohodnini tudi nov način pokrivanja izgube v višini 100 odstotkov dosežene davčne osnove, zaradi česar naj začetniške olajšave ne bi bile več potrebne. V letu 2013 so bile sprejete spremembe Zakona o dohodnini in Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb, na podlagi katerih je odslej možno pokrivanje izgube le v višini 50 % ugotovljene davčne izgube, kar povzroča zlasti malim poslovnim subjektom na začetku njihove poslovne poti številne probleme. Z letom 2025 pa se prenos neizkoriščene davčne izgube celo omejuje na obdobje naslednjih petih let.

Predlagamo naslednje spremembe obstoječih olajšav:

a) Olajšave za vlaganja v opremo

V nekaterih dejavnostih pohištvena in pisarniška oprema predstavlja bistven, osnoven in obvezen element, ki zavezancu omogoča poslovanje in ustvarjanje dodane vrednosti (npr. trgovinski regali, različne vrste vozičkov (komisionarni, nakupovalni idr.), blagajniške mize, delovni pult v trgovinah, insektomati, pohištvo v nastanitvenih in gostinskih obratih, ipd.), zato jih ne moremo uvrščati v kategorijo »pohištva in pisarniške opreme«, za katero ni moč uveljavljati investicijske olajšave. Predlagamo, da se v 1. točki 2. odstavka 55.a člena ZDDPO-2 kot izjema doda nakup pohištvene in pisarniške opreme, ki se šteje za del proizvodne (osnovne) opreme zavezanca. FURS je v pojasnilu št. 0920-12146/2024-4 z dne 22. 10. 2024 že pojasnil, da se hladilniki in zamrzovalniki v proizvodnji in trgovini štejejo za opremo, za katero zavezanci lahko uveljavljajo olajšavo, zato menimo, da je zgornja zahteva utemeljena.

b) Olajšava za vlaganja v digitalni in zeleni prehod po 55. c členu

55.c člen ZDDPO-2 določa, da zavezanec lahko uveljavlja zmanjšanje davčne osnove v višini 40 % zneska, ki predstavlja vlaganja v digitalno preobrazbo in zeleni prehod, in sicer v računalništvo v oblaku, umetno inteligenco in velepodatke ter okoljsko prijazne tehnologije, čistejši, cenejši in bolj zdrav javni in zasebni transport, razogljichenje energijskega sektorja, energijsko učinkovitost stavb, uvajanje drugih standardov za klimatsko nevtralnost.

V letu 2022 je ta olajšava predstavljala le 1 % vseh olajšav. Menimo, da je razlog za tako nizko koriščenje te olajšave v izredno tehnično naravnem Pravilniku, ki od zavezanca zahteva poglobljeno analizo ustreznosti vgrajenih materialov ter nerazumno administrativno obremenitvijo z razmejevanjem blaga in storitve.

S ciljem zmanjšati zaostanek za drugimi evropskimi državami in spodbuditi zavezanca k vlaganju v zeleni in digitalni prehod predlagamo spremembo določb na naslednji način:

- administrativna razbremenitev (v olajšavo se zajame celotna storitev);
- poenostavitev pri tehničnih karakteristikah.

c) Ponovna uvedba znatnih olajšav za investicije v izgradnjo in vzdrževanje stanovanjskih objektov

Občani bi olajšave lahko uveljavljali na podlagi računov za opravljene tovrstne storitve. Poudarek bi lahko bil dan gradnji in ukrepom za energetske bolj učinkovite objekte.

d) Olajšave za prvi vstop v podjetništvo

OZS zahteva, da se za spodbujanje nastajanja novih podjetij in za stimuliranje prehoda iz ilegalne v legalno ekonomijo ponovno uvede davčna olajšava za prvi začetek opravljanja dejavnosti, in sicer za prvo leto poslovanja v višini 100 odstotkov, za drugo leto poslovanja pa v višini 50 odstotkov.

e) Olajšave za zaposlovanje

Obstoječa določila Zakona o dohodnini kot tudi Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb, predvidevajo olajšavo samo za zaposlitev oseb iz ciljne skupine:

- mlajših od 29 let, starejših od 55 let, ali oseb v poklicu, za katerega na trgu dela primanjkuje iskalcev zaposlitve, pri čemer ta oseba v obdobju zadnjih 24 mesecev ni bila zaposlena ali
- mlajših od 25 let, ki se zaposlujejo prvič.

OZS predlaga širitev olajšave za zaposlovanje:

- na zaposlitev vseh brezposelnih oseb, ki so bile pred zaposlitvijo vsaj šest mesecev prijavljene v evidenci brezposelnih oseb pri Zavodu RS za zaposlovanje in v obdobju zadnjih 24 mesecev niso bile zaposlene pri tem zavezancu ali njegovi povezani osebi;
- na zaposlitev skrbnikov do otrokovega 15. leta starosti, saj je v tej skupini zaznati pogosto odsotnost z delovnega mesta zaradi nege, kar delodajalce odvrača od zaposlitve in
- na zaposlitev upokoјencev.

f) Uvedba investicijskih olajšav za vlaganja v nepremičnine, namenjene poslovnim rabi

OZS predlaga uvedbo olajšav za vlaganja v nepremičnine, ki so namenjene poslovnim rabi. Obstoječe davčne olajšave za zeleni in digitalni prehod, to je vlaganja v energetske učinkovitost stavb, se lahko uveljavljajo le za nakup določenih materialov in opreme. Omejitve uveljavljanja olajšav negativno vpliva na obseg proizvodnih kapacitet, zavira razvoj in rast podjetij ter novega zaposlovanja.

Predlagamo, da se olajšave za investiranje preoblikujejo na način, da se v okviru te olajšave omogoči tudi olajšava za vlaganja v nepremičnine, ki so namenjene poslovnim rabi.

g) Davčne olajšave za predhodno arheološko raziskavo

Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1) zahteva na varstvenih območjih dediščine predhodno arheološko raziskavo. Predhodna raziskava je raziskava dediščine ali arheoloških ostalin, ki jo je treba opraviti, zato da se pridobijo informacije, potrebne za vrednotenje dediščine ali arheoloških ostalin pred posegi v prostor ali pred graditvijo, se natančneje določijo ukrepi varstva ali se z njo dediščina ali arheološka ostalina deloma ali v celoti nadzorovano odstrani. V okvir raziskave sodi tudi poizkopavalna obdelava arhiva arheološkega najdišča. Stroški raziskave se gibljejo od nekaj sto evrov dalje in so odvisni od vrste, obsega in zahtevnosti raziskave. Skladno z zakonom stroške predhodne arheološke raziskave načeloma nosi investitor gradnje, razen v primerih iz 3. odstavka 34. člena zakona. V izjeme zakon uvršča predhodno arheološko raziskavo pri gradnji stanovanj za lastne potrebe, če je investitor fizična

oseba, in v primerih gradnje neprofitnih najemnih stanovanj, pri čemer se trenutno iz proračuna v primeru tovrstne stanovanjske gradnje financira le predhodni pregled terena v namen vrednotenja.

Predlagamo, da država krije stroške teh raziskav ali pa je potrebno uveljaviti 100% davčno olajšavo za investitorje, samostojne podjetnike in druge pravne osebe zasebnega prava, torej da se arheološka raziskava prizna kot naložba v raziskavo, kar v resnici je, saj je arheološka metoda raziskave mednarodno priznana raziskovalna metoda. Arheologija ima tudi svoj oddelek na ZRC SAZU, kar še dodatno potrjuje, da gre za znanstveno metodo raziskovanja.

Zahteve za spremembo Zakona o davku na dodano vrednost

51. Možnost kontinuirane identifikacije za DDV pri formalnem statusnem preoblikovanju samostojnega podjetnika v družbo z omejeno odgovornostjo

Pri formalnem statusnem preoblikovanju samostojnega podjetnika v družbo z omejeno odgovornostjo se podjetje samostojnega podjetnika preoblikuje v gospodarsko družbo. V praksi je to tako, da naslednji dan AJPES izbriše podjetnika iz poslovnega registra na dan pred vpisom nove družbe v sodni register. Do konca leta 2011 je poslovni subjekt lahko FURS predložil izpis iz sodnega registra tudi v nekaj dneh po vpisu statusnega preoblikovanja in je FURS, ne glede na to, novo družbo identificiral za DDV za nazaj - z datumom registracije nove družbe. Že nekaj časa pa ni več možno nove družbe identificirati za DDV z datumom za nazaj na dan registracije, temveč šele od dejanskega dne identifikacije za DDV, kar pa je lahko kar nekaj dni kasneje. V vmesnem času nova družba ni identificirana za DDV, kar pomeni, da se je prekinila njena kontinuiteta identifikacije, posledično bi oba poslovna subjekta (prenosni in prevzemni) lahko izgubila vsa upravičenja, ki sta jih pridobila iz preteklega poslovanja. Še večji problem je zaračunavanje DDV v tem vmesnem obdobju in davčne posledice za prejemnika računa, če bi bil DDV na njem vseeno zaračunan, identifikacije pa še ne bi bilo.

Podoben problem z identifikacijo za DDV nastane tudi pri prenosu podjetja samostojnega podjetnika na podjetnika prevzemnika po 72. a členu ZGD-1.

OZS zahteva ureditev ustreznih pravnih podlag (spremembe Pravilnika o izvajanju Zakona o davku na dodano vrednost), ki bi poslovnim subjektom, ki se formalno statusno preoblikujejo oziroma prenašajo dejavnost na podjetnika prevzemnika, dovoljevale neprekinjeno identifikacijo za DDV tudi po prenosu oziroma preoblikovanju, na podlagi univerzalnega pravnega nasledstva.

52. Povračilo DDV-ja upniku za prijavljeno terjatev v insolventni postopek dolžnika

V skladu z Zakonom o davku na dodano vrednost upnikom, ki so zavezanci za DDV, ni potrebno čakati na zaključek stečaja, ki lahko traja več let, da pridejo vsaj do povrnitve DDV-ja. Vendar pa je pogoj, da lahko upnik - zavezanec za DDV popravi (zmanjša) znesek obračunanega in neplačanega DDV v stečaju, da so prijavljene terjatve priznane. OZS zahteva, da se upniku omogoči, da popravi DDV (ga zmanjša) že na podlagi prijave svoje terjatve v insolventni postopek in ne šele po tem, ko upravitelj preizkusi in prizna terjatev.

Še zlasti je naveden predlog relevanten glede na določila ZFPPIPP-G, s katerim se je uzakonilo, da se v osebnem stečaju, kjer je stečajna masa neznatne vrednosti ali ne zadošča niti za stroške stečajnega postopka, odloži ali celo ne opravi preizkusa terjatev. Gre za določbo, ki je izrazito v nasprotju z interesi upnikov oziroma v njihovo škodo. Upniki, zlasti v takšnih stečajih, imajo že sicer malo možnosti za poplačilo svojih terjatev oziroma nič. Zato je za njih edina dobra stvar v takšnem stečaju možnost, da dobijo (čim prej) »povrnjen« vsaj že plačan DDV (ki lahko pomeni tudi visoke zneske, predvsem pa pomembne za upnika) in to še predno se stečaj zaključi. V skladu s 4. odstavkom 39. člena ZDDV-1 tako upnikom, ki so

zavezanci za DDV, ni potrebno čakati na zaključek stečaja, ki lahko traja več let, da pride vsaj do povrnitve DDV-ja.

Gre za neutemeljeno različno urejanje posledic oziroma sistema med družbami v stečaju, kjer bo odbitek možen prej, in pri s.p., kjer bo odbitek možen šele po več letih (do izdaje sklepa o preizkusu terjatev). Glede na navedeno predlagamo spremembo ZDDV-1 tako, da bi za refundacijo DDV zadoščala prijava terjatev v insolventnem postopku in ne šele njeno priznanje.

53. Pavšalno ugotavljanje osnove za DDV

Kljub obvezni identifikaciji za DDV bi samostojni podjetniki in mikro družbe plačevali DDV na pavšalen način tako, da bi od obračunanega DDV od obdavčljivega prometa blaga in storitev odšteli pavšalno priznan vstopni DDV (po zgledu pavšalnega nadomestila - kmetije).

Koristi od pavšalne obdavčitve tudi na področju ugotavljanja osnove za DDV bi imeli tako samostojni podjetniki in mikro družbe kot tudi država, saj bi bilo manj administriranja, poročanja, s tem pa bi bilo tudi lažje zagotavljati davčni nadzor na eni strani in večjo davčno varnost na drugi strani. Samostojni podjetniki in mikro družbe bi imeli manjše stroške računovodstva, poslovne knjige bi lahko vodili v skladu s svojimi poslovnimi potrebami (za poslovno odločanje in komunikacijo s poslovnim okoljem), ne pa pretežno za davčne potrebe.

Na tak način podjetniki vodijo enostavnejše evidence pri ugotavljanju osnove za obdavčitev dohodka iz dejavnosti, medtem ko so evidence za ugotavljanje obveznosti iz naslova DDV nespremenjene in zelo zapletene.

54. Uporaba nižje stopnje DDV za osebne storitve s pretežnim deležem ročnega dela in za izdelke domače in umetnostne obrti

V Sloveniji so izdelki in storitve v okviru določenih obrtnih dejavnosti, ki izvajajo storitve za končnega potrošnika (nekatero izmed njih so v izumiranju ali pa del slovenske nesnovne dediščine), obdavčeni z 22 % DDV, zaradi česar so njihove storitve in izdelki predragi za končnega porabnika, kar nosilec teh dejavnosti ne onemogoča dostojnega preživljanja. Mojstri v teh poklicih stežka najdejo naslednike, zato se pretežno odločajo za zaprtje obratovalnic in delavnic, s tem pa trg izgublja dragocene ponudnike storitev.

Utemeljeno zahtevamo, da se Vlada sooči s problemom osebnih storitev s pretežnim deležem ročnega dela in pristopi k spremembi Zakona o davku na dodano vrednost, na podlagi katere bi se nižja stopnja DDV (9,5 %) uporabila tudi za promet blaga in storitev tistih obrtnih dejavnosti, ki se izvajajo pretežno na ročni način (na primer pleskarstvo, avtoservis, kamnoseštvo, šivanje po meri in izdelava pletenih in kvačkanih izdelkov, izdelava čevljev, dejavnost kemičnega čiščenja in pranje, storitev fotografiranja ipd.) ali so izumirajoče (domača in umetnostna obrt) ali pa so bile nepremišljeno uvrščene med dejavnosti, ki so obdavčene s splošno, 22 % stopnjo DDV (kozmetične, pedikerske in druge storitve za nego telesa).

55. DDV po plačani realizaciji

OZS predlaga preoblikovanje sedanjega modela v bolj uporabnega, s ciljem izboljšanja likvidnosti malih podjetij.

Zahteve za spremembo Zakona o davčnem postopku

56. Dvig meje za davčno izvršbo na 50 evrov

Slovenski davčni sistem temelji na prostovoljnem izpolnjevanju davčnih obveznosti, kar v praksi pomeni, da večina davčnih zavezancev svoje obveznosti poravnava v zakonsko določenem roku. Gre za institut samoobdavčitve, ko davčni zavezanci sami napovejo davek v davčnih obračunih ter na tej podlagi izračunajo svojo davčno obveznost. Razlika med izračunano davčno obveznostjo in dejanskimi vplačili iz tega naslova pomeni davčni dolg, to je kategorija, ki jo spremlja Finančna uprava Republike Slovenije.

V preteklih letih se je, in se še, veliko pravnih oseb v Sloveniji sooča s plačilno nedisciplino. Podatki sicer kažejo, da število pravnih oseb, ki imajo neporavnane obveznosti nad pet dni neprekinjeno, počasi upada, število plačilno nesposobnih subjektov in njihov znesek sta manjša tudi v primerjavi s preteklimi leti. Ne glede na izboljšanje pa plačilna nedisciplina še vedno povzroča težave predvsem malim podjetjem, saj njihov finančni položaj zaradi zakasnitve izplačil ali izpada plačil kratkoročno in dolgoročno ni sposoben prenesti večjih obremenitev. Posledično so dolžne pravne osebe financirati dolžnike precej daljši čas (že ob tako daljših plačilnih rokih), kar seveda vpliva na njihovo lastno plačilno sposobnost.

Posledično OZS predlaga, da tudi država prevzame del bremena plačilne nediscipline in sicer v obliki dviga praga, ko FURS lahko začne davčno izvršbo nad davčnim dolžnikom.

OZS predlaga, da se davčna izvršba nad davčnim dolžnikom uvede, če znesek neplačanega davka presega 50,00 evrov. Trenutni 149. člen Zakona o davčnem postopku (ZDavP-2) namreč določa, da se davčna izvršba ne začne, če znesek davka, razen v primeru iz 146. člena ZDavP-2, ne presega 25,00 evrov. OZS zato zahteva dvig meje, ko FURS lahko začne davčno izvršbo nad davčnim dolžnikom iz obstoječih 25,00 evrov na 50,00 evrov.

57. Dvig meje za odkup zlata v gotovini

Zakon o davčnem postopku (ZDavP-2) v 36. členu določa, da so pravne in druge osebe, ki opravljajo dejavnost oziroma, ki kupujejo blago ali storitve od drugih oseb, tudi fizičnih oseb, oziroma izvajajo plačila drugim osebam, tudi fizičnim, dolžne plačila, za dobavljeno blago in opravljene storitve ter druga plačila prejemnikom, nakazovati na njihove transakcijske račune, odprte pri ponudnikih plačilnih storitev. Izjeme od obveznosti nakazovanja na transakcijske račune so določene v 23.a členu Pravilnika o izvajanju Zakona o davčnem postopku. Na podlagi 2.točke prvega odstavka navedenega člena je potrebno dohodke, ki jih fizična oseba ustvari ob prodaji zlata (investicijskega ali lomljenega) nakazati na transakcijski račun fizične osebe, če je dohodek višji od 420 EUR.

Dolžnost nakazovanja plačil na transakcijski račun fizične osebe je za panogo odkupa zlata zelo omejujoča, kar vodi do nekonkurenčnosti slovenskih pravnih oseb in posameznikov, ki opravljajo dejavnost odkupa zlata od fizičnih oseb, glede na primerljive poslovne subjekte s sedežem na območju sosednjih držav, ki imajo manj omejujoče davčne ureditve oziroma omejitve za tovrstno poslovanje (Avstrija in Hrvaška imata izplačila v gotovini pri 10.000 EUR). Ustvarja se črni trg, ki pomeni izgubo nadzora nad tovrstnim poslovanjem, kakor tudi izgubo davčnih prihodkov, izguba strank pomeni izgubo dobička in delovnih mest, vse to pa vodi do nezaupanja strank, ki pri prodaji zlata ne dobijo takojšnjega plačila, kar odvrča predvsem nerezidente in starejše ljudi, ki na splošno nimajo zaupanja v bančno poslovanje.

Posledično OZS predlaga, da se meja za odkup zlata v gotovini s sedanjih 420 EUR dvigne na 5.000 EUR, kot je sicer določena za namene omejitve gotovinskega poslovanja v Zakonu o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-1).

Ostale zahteve na davčnem področju

58. Zmanjšanje kazenskih sankcij v Zakonu o davčnem potrjevanju računov

Zakon o davčnem potrjevanju računov v 18., 19. in 20. členu določa kazenske sankcije za tiste davčne zavezance, ki ne izpolnjujejo oziroma kršijo zakonsko določena pravila. Obstoječe kazenske sankcije so na področju davčnega potrjevanja računa nesorazmerno visoke glede na velikost (za mikro družbe) in poslovanje posameznih družb in samostojnih podjetnikov posameznikov (tisti, ki ne dosegajo prometa niti 50.000 evrov). Prav tako so obstoječe kazenske sankcije previsoke pri tistih zakonskih prekrških zavezancev, ki so se izkazali kot napaka in ne kot naklepno dejanje.

59. Zahteve glede nepremičninskega davka

Pri uvedbi davka na nepremičnine mora Vlada RS upoštevati dejstvo, da mora biti nova obdavčitev primerljiva z obstoječim nadomestilom za uporabo stavbnega zemljišča. OZS ne pristaja na dodatne obremenitve obrtnikov in podjetnikov ter zahteva celovito prenovo obstoječega sistema.

Zakon o davku na nepremičnine mora jasno opredeliti davčno osnovo in iz nje izhajajočo davčno obveznost posameznega davčnega zavezanca. Davčna stopnja naj se določi glede na vrednost in namen rabe nepremičnine (stopnja davka za poslovne nepremičnine, v katerih podjetniki opravljajo dejavnost, mora biti primerljiva s stopnjo za rezidenčna stanovanja). Predlagamo tudi, da se vlaganja v nepremičnine upoštevajo za namene obdavčevanja stanovanjskih nepremičnin, saj bi s tem spodbudili lastnike nepremičnin, da se stanovanja ne le oddaja, ampak v njih tudi primerno vlaga in obnavlja.

Prav tako naj se zagotovi učinkovito pravno varstvo lastnikov nepremičnin in najemodajalcev.

60. Zahteve glede Zakona o izmenjavi elektronskih računov in drugih elektronskih dokumentov

Predlog Zakona o izmenjavi elektronskih računov in drugih elektronskih dokumentov (ZIERDED), ki je v postopku sprejemanja, predvideva obvezno izmenjavo e-računov med poslovnimi subjekti.

Člani OZS so tudi obrtniki in podjetniki, ki pri opravljanju dejavnosti ne uporabljajo sodobne tehnologije. Ti zavezanci opravljajo delo na obrtni način, brez uporabe računalnika, pametnega telefona, pametnih ur, ipd., zato tudi niso veščji uporabe teh naprav. Poročanje za davčne namene (npr. davčne blagajne) v njihovem imenu izvajajo računovodski servisi. Zahteva po izdaji in prejemu e-računov bo dodatno administrativno in finančno obremenila te zavezance, ki se bodo, namesto da bi se ukvarjali z opravljanjem osnovne dejavnosti, učili uporabe naprednih digitalnih orodij in vsebin. Glede na to, da vse aktivnosti na ravni EU tečejo v duhu zmanjševanja administrativnih in birokratskih ovir za manjše zavezance (npr. nova SME ureditev, dvig limita za vstop v sistem DDV, ipd.), v OZS pričakujemo, da se določbe ZIERDED ne bodo uporabljale za zavezance, katerih promet v koledarskem letu ne presega 60.000 eurov in tega zneska ni presegel niti v preteklem koledarskem letu.

Prav tako ugotavljamo, da je predlagan rok za začetek izmenjave, to je 1. 1. 2027 nerealen. Po uveljavitvi zakona, ki bo predvidoma objavljen konec leta 2025, bo potrebno sprejeti podzakonske predpise, hkrati pa obvestiti in osvestiti širšo javnost o novih zahtevah. Na podlagi preteklih izkušenj lahko ugotovimo, da je zavezancem za implementacijo sprememb na voljo premalo časa, da bi lahko postopali skladno z novimi zakonskimi določbami. Prekratek časovni okvir za implementacijo pa rezultira v nezadovoljstvu in načelnem nasprotovanju spremembam.

IV. POKLICNO IN STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE TER IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

61. Celovitejše urejanje izobraževanja odraslih

OZS je eden od izvajalcev dejavnosti v izobraževanju odraslih, izvaja mojstrske izpite (s katerimi se pridobi formalna izobrazba), različna neformalna usposabljanja in izvaja postopke za pridobitev nekaterih nacionalnih poklicnih kvalifikacij.

Pri tem opozarjamo na dejstvo, da se zaradi doseganja meril izobraženosti populacije v Sloveniji, v razpisih s sredstvi EU namenja največ pozornosti usposabljanju nižje izobraženim ali neizobraženim in starejšim od 45 let. S tem pa se ne stimulira poklicnega in strokovnega formalnega izobraževanja odraslih, kljub temu, da je na trgu dela potreba po strokovnih kadrih tehnične usmeritve. Usposabljanja nudijo dobrodošel in aktualen omejen obseg znanj in kompetenc ter vedno bolj potrebna mehka znanja, mali delodajalci pa ob tem potrebujejo kader, ki lahko pokriva širše strokovno področje in ima temeljno strokovno znanje.

Mojstrski izpit, sicer državni izpit, pomembno javno pooblastilo Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije, je sinonim za kakovost. Mojstri so jedro mentorjev mladim v praktičnem usposabljanju z delom v poklicnem izobraževanju v vertikalni, njihova vloga pa je še bolj izpostavljena zaradi uvedenega vajeništva. Uspešno opravljen mojstrski izpit kandidatom na izpitni način zagotovi pridobitev srednje strokovne izobrazbe. Mojstri so potencial za krepitev podjetništva in podjetniških idej, s svojo dejavnostjo pa potencial za zaposlovanje drugih in za samozaposlovanje.

V zadnjem času se na mojstrski izpit prijavljajo kandidati, ki sicer že imajo V. stopnjo izobrazbe, vendar zaradi neustrezne smeri ne zadostujejo pogojem, ki bi jim omogočala samostojno pot. Zaradi potreb in načel vseživljenjskega izobraževanja ter zaradi vedno bolj aktualnega ohranjanja zaposljivosti z novimi, dodatnimi znanji, veščinami ter kompetencami menimo, da morajo biti v prihodnje sofinancirani stroški mojstrskega izpita vsem kandidatom.

Mojstri so tudi del baze sodnih izvedencev in cenilcev. Mojstrski izpit v Sloveniji je primerljiv z mojstrskimi izpiti v državah članicah EU, ki ta institut poznajo, ga ohranjajo in razvijajo. Ob pripravi nacionalnih ogrodij kvalifikacij v državah članicah se je pokazalo, kakšen pomen nekatere članice pripisujejo mojstrom in kako visoko v ogrodju uvrščajo mojstra (nacionalno ogrodje kvalifikacij Nemčije in Avstrije mojstre uvršča v šesto raven od osmih).

Zato predlagamo, da se med ukrepe za hitrejše zaposlovanje mladih in nezaposlenih, ki jih država financira iz evropskih in proračunskih sredstev uvrsti sofinanciranje stroškov mojstrskega izpita vsem kandidatom, ki so mojstrski izpit uspešno zaključili.

62. Sofinanciranje fleksibilnejšega načina usposabljanja zaposlenih v obrti in podjetništvu

Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije znova ugotavlja, da se skozi različne javne razpise in projekte iz evropskih sredstev in nacionalnega proračuna za izobraževanje in usposabljanje odraslih sicer namenja precejšnja sredstva, da pa ciljne skupine, ki so jim sredstva namenjena in programska usmerjenost razpisov in projektov ne odražajo potreb delodajalcev po aktualnih znanjih in kompetencah (prehod na zeleno, trajnostno, digitalno).

Predlagamo, da se del sredstev iz proračunskih in evropskih razpisov in z ukrepi znotraj aktivne politike zaposlovanja nameni ciljnemu pridobivanju novih potrebnih kompetenc, znanj in spretnosti zaposlenih v obrti in podjetništvu za prilagoditev znanj tehnološkim in poslovnim novostim, v krajših, fleksibilnejših oblikah izobraževanja in usposabljanja. Obrtno-podjetniška

zbornica Slovenije je pripravljena aktivno sodelovati pri opredelitvi potrebnih vsebin, načrtovanju, organizaciji in izvajanju.

63. Vajeništvo

Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije ponovno izpostavlja zahtevo po pomembni vlogi zbornice pri izvedbi vajeništva. Za uveljavitev in kakovosten razvoj vajeništva je potrebno zagotoviti kakovostna učna mesta ter stabilen in dolgoročen sistem financiranja za razvoj učnih mest in vzdrževanje sistema. Delodajalcem, ki vstopajo v sistem vajeništva je potrebno zagotoviti sistemska sredstva za izvedbo praktičnega usposabljanja z delom v delovnem procesu.

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje naj omogoči izvajanje vajeništva na vseh šolah, ki izvajajo javno veljavne programe na srednjem poklicnem nivoju.

Glede na pomanjkanje kadra predlagamo, da na podlagi določb Zakona o vajeništvu celovito pristopimo tudi k uvedbi vajeništva v izrednem izobraževanju.

Potrebno je zagotoviti sistemska sredstva za delodajalce, ki izvajajo praktično usposabljanje z delom v srednjem poklicnem izobraževanju.

64. Dopolnitev vpisnih pogojev v program frizer

Sekcija frizerjev predlaga ponovno uvedbo preizkusa spretnosti pred vpisom v izobraževalni program frizer. Predlagamo dopolnitev vpisnih pogojev v izobraževalni program frizer (SPI), kjer bi bodoči dijaki opravljali preizkus spretnosti že pred vpisom. Za opravljanje frizerskega poklica so ročne spretnosti ključnega pomena. Praktično usposabljanje z delom je poleg praktičnega pouka zelo pomembno za pridobivanje poklicnih kompetenc. Ob tem posebej poudarjamo, da frizerske storitve pomenijo delo neposredno na strankah oziroma ljudeh. V preteklosti so vsi bodoči dijaki že pred vpisom opravljali preizkus spretnosti.

65. Poklicno in strokovno izobraževanje

V zadnjem času je opazno pomanjkanje usposobljenih kadrov na različnih področjih, predvsem v t.i. tehničnih in storitvenih poklicih. Z upokojevanjem starejše generacije, ki je še relativno močno zastopana tudi na teh področjih, nam v prihodnjih letih grozi drastično pomanjkanje kadrov predvsem v storitvenih in obrtnih dejavnostih kot npr. gradbeništvo, druge storitvene dejavnosti, tudi gostinstvo in turizem, logistika ipd.

Verjetno je zadnji trenutek, da se izvede korenito spremembo celotnega izobraževalnega sistema, ki mora zagotavljati kadre za obrt in storitve in ne zadovoljevati potreb po ohranjanju nekaterih izobraževalnih ustanov in delovnih mest v šolstvu. Sprememba mora biti podprta z ustrezno promocijo in usmerjanjem mladih v poklice, ki lahko zagotavljajo solidno preživetje in nudijo možnost nadaljnega razvoja podjetniškega okolja.

Zagotoviti je potrebno sredstva za izvedbo spremembe izobraževalnega sistema, predvsem pa za izvedbo ustrezne promocije in programov, ki so deficitarni, z ureditvijo sistemskega sofinanciranja in vzpodbujanja poklicnega in strokovnega izobraževanja.

Sekcija instalaterjev-energetikov predlaga oziroma zahteva, da se glede na hiter razvoj tehnologij in potreb na področju inštalaterstva, pristopi k prenovi oziroma nadgradnji izobraževalnega sistema poklicnega in strokovnega izobraževanja za inštalaterja strojnih inštalacij. Izobraževalni program »inštalater strojnih inštalacij« naj se nadgradi z dodatnim dveletnim strokovnim izobraževanjem (3+2), iz katerega bo izšel »tehnik strojnih inštalacij«, s specifičnimi znanji na V. stopnji zahtevnosti, s področja strojnih inštalacij, ki bo lahko v praksi celovito izvajal najzahtevnejše energetske sisteme in skrbel za njihovo vzdrževanje oziroma servisiranje.

66. Promocija obrtnih poklicev

Ena od pomembnejših aktivnosti zbornice na področju izobraževanja je promocija vajeništva in poklicnega izobraževanja. Kako mlade in njihove starše prepričati, da se bodo odločili za karierno pot v poklicnem in strokovnem izobraževanju bo v prihodnosti postalo ključnega pomena. S tega vidika mora biti promocija obrtnih poklicev naša prioriteta. Tudi na tem področju so sredstva, ki jih namenja država kratkoročna in nesistemska, zato zahtevamo, da se sofinanciranje uredi sistemsko in na državnem nivoju. Le dolgoročna vizija promocije bo prinesla zelene rezultate.

67. Prehod na univerzitetni študij

Poklicni maturanti, ki se želijo vpisati na univerzitetni študij, morajo ob poklicni maturi opraviti še izpit iz posameznega predmeta splošne mature. Vpisa na univerzitetni študij z opravljeno poklicno maturo sicer ne omogočajo prav vsi univerzitetni študijski programi, vendar pa velika večina.

Predlagamo, da se osnovnošolcem, ki se vpisujejo na srednje strokovne šole, poda jasna in nedvoumna navodila za nadaljevanje študija. Obstaja bojazen, da se zaradi nejasnosti pri prehodu na univerzitetni študij oziroma pri morebitni zaostritvi pogojev za prehod na univerzitetni študij, ne bodo odločili za vpis v srednje strokovno izobraževanje. Dijaki srednjih strokovnih šol so s tega vidika postavljeni v nepredvidljiv in nejasen položaj.

Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije naj jasno uredi vstopne pogoje glede na prehodnost in veljavno zakonodajo, da do takih nejasnosti ne bo več prihajalo.

68. Uvedba predmeta informatika v osnovno šolo

Ob upoštevanju digitalnega razvoja družbe, potreb sodobnega trga dela in ciljev vzgojno-izobraževalnega sistema predlagamo, da se predmet informatika sistematično uvede kot obvezni predmet že v začetku osnovne šole ali pa vsaj najkasneje v 5. razredu.

Uvedba informatike omogoča učencem zgodnejši stik z osnovami računalniškega razmišljanja, varne uporabe interneta, osnov programiranja, urejanja informacij in ustvarjalne rabe digitalnih orodij. S tem bi se izognili površnemu, nesistematičnemu znanju, ki ga otroci sicer pridobivajo spontano.

Sistematičen pristop pri predmetu informatika v tem obdobju omogoča oblikovanje zdravega odnosa do tehnologije, krepitev kritičnega mišljenja in kreativne rabe IKT. Uvedba predmeta informatika v osnovne šole bi prinesla krepitev digitalne pismenosti vseh otrok, s tem bi se učili varne, etične in ustvarjalne rabe tehnologije. To ni le razvojna odločitev, temveč tudi naložba v prihodnost družbe znanja.

Predlog je usklajen z usmeritvami Strategije digitalne preobrazbe Slovenije 2030, ki poudarja pomen zgodnjega razvoja digitalnih znanj in kompetenc ter sledi priporočilom UNESCO in OECD o digitalni pismenosti kot ključni vseživljenjski kompetenci.

V. PODPORNO OKOLJE, ADMINISTRATIVNA RAZBREMENITEV IN DIGITALNA PREOBRAZBA GOSPODARSTVA

69. Državni sekretar za malo gospodarstvo

Malo gospodarstvo v Sloveniji predstavlja več kot 90 % gospodarstva, zato je skrajni čas, da malo gospodarstvo dobi svojega zastopnika. Predlagamo, da se ponovno vzpostavi funkcija državnega sekretarja za malo gospodarstvo, v kabinetu predsednika vlade kot je nekoč že bilo. S tem bi zagotovili reševanje problemov mikro in malih podjetij.

Naloga državnega sekretarja za malo gospodarstvo bi bila ustvarjati pogoje za razvoj malega gospodarstva, za povečanje števila zaposlenih v malih podjetjih, izboljšanje pogojev za ustanavljanje in poslovanje malih podjetij ter zmanjšanje administrativnih ovir in poenostavitev poslovanja malih podjetij.

70. Sistemsko financiranje reprezentativnih zbornic

Glede na dejstvo, da se v Sloveniji in Evropski uniji zakonodaja pogosto spreminja, podjetja potrebujejo zaščitnika oziroma zastopnika njihovih interesov proti državi, ki spremlja aktivnosti zakonodajalca. Zbornica vsakodnevno spremlja zakonodajo na različnih področjih in se bori za boljše predpise in lažje poslovanje obrtnikov, podjetnikov, vendar izборjene ugodnosti koristijo vsi gospodarski subjekti.

Predlagamo več možnih rešitev: menimo, da mora vsak gospodarski subjekt k temu nekaj prispevati, zato predlagamo, da naj bo vsak gospodarski subjekt član ene od reprezentativnih zbornic, odločitev, v kateri bo član, pa naj bo prostovoljna. Poleg tega predlagamo tudi, da država uvede rešitev, ki bo reprezentativni zbornici zagotovila stabilen vir financiranja - prispevek za zastopanje.

Reprezentativne zbornice opravljajo pomembne naloge za podjetja v okviru podpornega podjetniškega okolja zato predlagamo, da država zagotovi sredstva že obstoječi obrtno-podjetniški zbornični mreži, da se lahko še dodatno krepí in kvalitetno opravlja storitve za podjetja. Obstoječa mreža ima izkušnje, znanje, je mednarodno povezana, zato predlagamo, da se jo krepí, ne pa da se ustanavlja nove organizacije, ki večino sredstev porabijo v začetni fazi za zagon in administracijo. Poleg tega gre za preveliko razvejanost, podvajanje zadev, določene organizacije/agencije ne zagotavljajo specifičnih svetovanj.

71. Hitrejše pridobivanje soglasij in dovoljenj za umeščanje objektov v prostor

Dolgoletna in sistemska težava pri umeščanju gospodarskih objektov in infrastrukture v prostor, je da so postopki za pridobivanje soglasij in dovoljenj pogosto neučinkoviti, prekomerno zapleteni in izrazito časovno potratni. V praksi ti postopki trajajo tudi deset let ali več, kar za gospodarstvo predstavlja resno oviro pri investicijah, razvoju in ustvarjanju novih delovnih mest.

Tovrstna administrativna neučinkovitost negativno vpliva na konkurenčnost slovenskega gospodarstva, saj podjetja pogosto naletijo na nepredvidljive zamude in stroške, ki jih zaradi počasnih postopkov ni mogoče načrtovati v razvojnih strategijah. V primerjavi z drugimi državami članicami EU je umeščanje v prostor v Sloveniji izrazito počasno, kar zmanjšuje privlačnost za domače in tuje investitorje.

Predlagamo celovit pregled in racionalizacijo upravnih postopkov na tem področju. Naši ključni predlogi so:

- Zmanjšanje birokratskih ovir, zlasti pri podvajanju vlog, soglasij in mnenj, ki se že nahajajo pri pristojnih organih.

- Uvedba zavezovalnih rokov za izdajo mnenj in soglasij s strani soglasodajalcev, s čimer bi se povečala predvidljivost in učinkovitost postopkov.
- Digitalizacija in centralizacija postopkov z vzpostavitvijo enotne kontaktne točke (npr. digitalnega portala), kjer bi investitor lahko na enem mestu vložil vse potrebne vloge in spremljal njihov potek.
- Uvedba poenostavljenih postopkov za določene kategorije objektov, zlasti za manj zahtevne gospodarske in obrtne objekte, ki imajo pomemben vpliv na lokalni razvoj in zaposlenost.

72. Digitalizacija malih in srednjih podjetij ter zborničnega podpornega okolja

Slovenija se po indeksu DESI (indeks digitalnega gospodarstva in družbe) uvršča na 11. mesto med 27 državami članicami EU. Digitalizacija MSP je nujna in ji je potrebno dati večjo pozornost in finančno podporo. Nenazadnje je digitalizacija ključna za konkurenčnost podjetij. Prihaja veliko novih tehnologij, ki jih morajo mikro, mala in srednja podjetja poznati, osvojiti in uvesti v svoje poslovanje.

Poleg nakupa opreme, vzpostavitve ali posodobitve spletnih strani podjetij je potreben tudi dvig digitalnih kompetenc za podjetja, ustanovitve nacionalnega centra za umetno inteligenco, ki bo zagotavljal veščine in podporo delovno aktivnemu prebivalstvu in podjetnikom. Potrebno je tudi sistemsko izobraževanje podjetij s področja umetne inteligence. Potrebne so promocijske aktivnosti in ozaveščenost podjetij o pomenu digitalizacije, umetne inteligence.

OZS bo podjetjem pomagala pri digitalizaciji, zato predlagamo naslednje ukrepe:

- Celosten program podpore na enem mestu (podoben vzorec pozna Bavarska – digitalni bonus). Ta zajema več produktov, ki so neposredno namenjeni podjetjem in so zelo enostavno dostopni (enostavna prijava in hitra odobritev). Vsebinsko podpirajo razvoj, uvedbo in/ali izboljšanje IT varnosti v podjetjih:
 1. Digital Standard – subvencija za nakup opreme ali storitve (npr. 30-50%) za digitalizacijo malega ali srednjega podjetja. Subvencija do max. Višine 10.000 EUR;
 2. Digital Plus – subvencija za razvoj, uvajanje ali izboljšanje izdelkov, storitev in procesov prek strojne ali programske opreme;
 3. Digital Kredit – ugoden kredit z garancijo za digitalno transformacijo podjetja (do 200.000 EUR za MSP).
 4. Digital vavčer – vavčer za svetovanje ali izobraževanje iz področja digitalizacije (50% do 70% upravičenih stroškov izobraževanja ali svetovanje pri verificiranih izvajalcih – do max. višine 10.000 EUR na podjetje).
- Promocija pomena digitalizacije, z namenom povečati zavedanje in znanje o digitalizaciji med podjetji.
- Izvajanje izobraževanja (klasičnega in e-izobraževanja) za dvig kompetenc podjetij na področju digitalizacije. Cilj je spodbuditi hitrejši prehod podjetij na elektronsko poslovanje.
- Razvoj uporabnih svetovalnih in izobraževalnih aplikacij za različne branže – vzpostavitev digitalnega podpornega okolja po branžah.
- Razvijati nove čezmejne e-storitve.
- Povezovanje različnih javnih in zasebnih podsistemov preko koalicije digitalna.si (podjetniško podporno okolje, javna uprava, izobraževalni sistem v povezavi z gospodarstvom, itd).
- Zagotovitev finančnih virov za vzpostavitev digitalnega podpornega okolja, ki bo podjetjem in obrtnikom omogočilo dostop do znanj in digitalnih veščin.
- Vzpostavitev prijaznega digitalnega orodja, ki na transparenten način in uporabnikom prilagojen način, omogoča koriščenje klasičnih in alternativnih finančnih spodbud.
- Zagotovitev sredstev za oblikovanje splošnih standardnih podpornih orodij za digitalizacijo po posameznih branžah, ki imajo različne potrebe; v skladu s tem pa predhodno pripraviti analizo potreb in izdelati orodja.
- Programi/javni razpisi morajo biti prilagojeni mikro in malim podjetjem.

73. Finančna pomoč prevzemnikom družinskih podjetij

Pri prehodu iz prve na drugo generacijo propade 2/3 družinskih podjetij, s čimer je ogroženo tudi veliko število delovnih mest, saj družinska podjetja zaposlujejo 70 % aktivnega delovnega prebivalstva.

Predlagamo, da so prevzemniki družinskih podjetij deležni enkratne finančne podpore v obliki nepovratnih sredstev po zgledu pomoči mladim prevzemnikom kmetij, ki dobijo več deset tisoč evrov.

Ukrep bi bil namenjen dvigu produktivnosti in konkurenčnosti s podporo prevzemnikom družinskih podjetij za lažji prevzem in prehod ter stimuliranju potomcev za prevzem podjetij, saj je teh po raziskavah le 9 %.

74. Ponovna regulacija dejavnosti, ki so lahko zdravju in okolju škodljive

Uredba o obrtnih dejavnostih je, v letu 2013, število obrtnih dejavnosti, za katere je treba pridobiti obrtno dovoljenje, zmanjšala za tretjino, v primerjavi s prej veljavno uredbo. Odprava izobrazbenega pogoja za nosilca obrtne dejavnosti ne bo prispevala h konkurenčnosti podjetij, niti ne bo vplivala na zmanjševanje sive ekonomije ali dela na črno. S tem ne odpravljamo ene od administrativnih ovir, kar je bil argument države in ne omogočamo širitev podjetniških pobud. Regulacija za nosilca obrtne dejavnosti zagotavlja urejenost pomembnega področja, strokovnost in kakovost ter zdravo konkurenčnost.

Dokaj reguliran vstop v opravljanje obrtnih dejavnosti imajo v Avstriji, Nemčiji, Franciji, podobno tudi v Italiji, vendar se tam pogoji med posameznimi deželami nekoliko razlikujejo. Tako je v Avstriji reguliranih 80 obrtnih dejavnosti, za katere je potrebno izpolnjevati pogoj določenih delovnih izkušenj in ustrezno poklicno kvalifikacijo (v nekaterih dejavnostih tudi mojstrski izpit).

Glede na to, da je v zadnjih desetih letih prišlo do deregulacije dejavnosti, ki predstavljajo resno tveganje za javno zdravje in varnost, predlagamo ponovno regulacijo oziroma regulacijo na višjem nivoju tistih dejavnosti, ki spadajo med obrtne dejavnosti oziroma dejavnosti, katerih opravljanje lahko pomeni resno tveganje za javno zdravje in varnost:

- proizvodnja mesa ter proizvodnja mesnih izdelkov;
- kompletno gradbeništvo (vse dejavnosti s šifro F 41 Gradnja stavb, F 42 Gradnja inženirskih objektov, F 43 Specializirana gradbena dela);
- slikopleskarska dejavnost;
- gostinska dejavnost;
- frizerska dejavnost;
- kozmetična in pedikerska dejavnost (manikiranje, ličenje);
- kemično čiščenje in pranje.

S spremembo Uredbe o obrtnih dejavnostih se je pri določenih dejavnostih znižala stopnja minimalne poklicne usposobljenosti (npr. dejavnost inštaliranja električnih napeljav in naprav), dejavnost pa je ostala regulirana. Stroka je zato mnenja, da bi bilo v nekaterih dejavnostih smotno regulirati celo poklic.

Opozarjamo, da je potrebno glede deregulacije ravnati premišljeno ter da se proučijo tako pozitivne kot tudi negativne posledice spremenjene ureditve.

75. Sprememba metodologije za izračun omrežnin

Cene komunalnih storitev so se po uveljavitvi Uredbe o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja pri nekaterih uporabnikih

celo več kot dvakrat zvišale, zato predlagamo, da se uredba ustrezno spremeni. Z Uredbo je namreč določeno, da je cena omrežnine odvisna od zmogljivosti priključka oziroma premera vodomera. Večina gospodarskih subjektov ima vgrajene vodomere večjih velikosti zaradi zagotavljanja varnosti, običajno je to nad DN50. Posledično so ti stroški zaradi večjega faktorja omrežnine zelo visoki. Taka ureditev nerazumno in prekomerno obremenjuje slovensko gospodarstvo in njegovo konkurenčno sposobnost.

Predlagamo, da se uredba spremeni tako, da se kot osnova za obračun stroškov upošteva dejanske (ali pričakovane) količine porabljene vode, saj v nasprotnem primeru prihaja do velikih razhajanj, višina končnega računa za vodo pa ni odvisna od porabe vode, temveč od zmogljivosti vodovodnega priključka in vrednosti infrastrukture v posamezni občini, kar v nobenem primeru ne stimulira porabnikov k racionalnejši rabi vode. Zaskbljujoče je tudi to, da se nekateri porabniki zaradi izredno visokih stroškov odločajo za zmanjševanje velikosti vodomero, kar pa po drugi strani lahko poveča požarno ogroženost oziroma vpliva na slabšo požarno varnost celotne okolice, ne le posameznika neposredno.

76. Zagotovitev enotne digitalne platforme za avtorske pravice za vse kolektivne organizacije (SAZAS, ZAMP in IPF)

Predlagamo vzpostavitev enotne digitalne platforme za avtorske pravice za vse kolektivne organizacije (SAZAS, ZAMP in IPF), ki bo zagotavljala na enem mestu pregled vseh obveznosti iz naslova avtorskih pravic. Kar pomeni, da si podjetje že pred uporabo lahko izračuna tarife za vse kolektivne organizacije na enem mestu. Platforma naj tudi zagotovi, da se podjetje lahko elektronsko prikladi, pred začetkom uporabe in se s tem izogne dogovarjanju z vsako posamezno kolektivno organizacijo.

77. Sprememba načina obračunavanja omrežnine

Trenutni sistem obračunavanja omrežnine ne omogoča podjetjem, ki delajo enoizmensko, prilagajanje energetske porabi, trenutni časovni bloki povzročajo negotovost, sistem je nepregleden.

Nov model obračunavanja omrežnine ne odraža dejanskih stroškov elektrooperaterjev, iz omrežnine pa se bodo financirali tudi drugi cilji (zeleni prehod) ter favorizira določene skupine uporabnikov in neupravičeno obremenjuje industrijo; ne sledi načelu stroškovne ustreznosti in ne upošteva dejstva, da uporaba srednje in visokonapetostnega omrežja z vidika preobremenjenosti elektroenergetskega sistema ni problematična.

Tak model obračunavanja omrežnin je nepregleden in vsebuje arbitrarne kaznovalne elemente, ki nimajo jasne povezave s stroški elektrooperaterjev. Agencija za energijo s sprejeto metodologijo in višino tarifnih postavk posega v materijo, ki bi morala biti urejena v zakonu, zato je kršeno načelo legalitete. Odsotnost razlikovanja med uporabniki pa dodatno predstavlja poseg v pravico do zasebne lastnine in v pravico do svobodne gospodarske pobude.

Spremembe obračunavanja omrežnine naj gredo v smeri večje fleksibilnosti, poenostavitve in prilagoditve tarif v časovnih blokih. Zato predlagamo spremembo Akta o metodologiji za obračunavanje omrežnine, ki bi opredelil bolj razumno določene časovne bloke.

78. Sistemska in enotna ureditev postopka izrekanja denarnih kazni

Večina predpisov, ki jih mora podjetje uporabljati pri svojem poslovanju, določa sankcije za kršitve. Le-te so največkrat v obliki denarnih kazni (globe). Glede na področje, ki ga sankcionirajo, lahko denarne kazni bremenijo le kršitelja ali pa hkrati z njim tudi odgovorno osebo. Splošna značilnost glob je, da so nesorazmerno visoke predvsem pri kršitvah, ki jih glede na njihove posledice laična javnost opredeli kot manjše kršitve predpisov. Predpisi določajo denarne kazni praviloma v razponu in na uradni osebi, ki vodi postopek, je odločitev, ali in kako visoko denarno kazen bo izrekla kršitelju. Pogosto pomeni višina denarne kazni za

kršitelja nesorazmeren finančni pritisk v primerjavi s posledicami same kršitve. Določene kazni so tako visoke, da lahko pod vprašaj postavijo eksistenco podjetja ali podjetnika, zmožnost plačevanja zaposlenih in izpolnjevanja prevzetih pogodbenih obveznosti. Zakonodajalec vedno pri določanju višine denarnih kazni zasleduje predvsem preventivo, ki naj bi bila v izkoreninjenju ponavljanja kršitev. Pri tem predlagatelji predpisov spregledajo, da je razlog za kršitve pogosto tudi v izredno hitrih spremembah zakonodaje in neobvladljivem obsegu pravnih norm, ki bi jih morali poslovni subjekti za zakonsko skladno poslovanje poznati. Ta težava je še posebej izrazita pri tistih poslovnih subjektih, ki nimajo svojih pravnih služb, ki nimajo zunanjih pravnih svetovalcev in celotno poslovanje urejajo skupaj in v okviru svojih zaposlenih. Za vse pa to pomeni, da morajo poleg svojega dela dnevno slediti zakonodajnim spremembam, različnim stališčem državnih organov pri tolmačenju predpisov in njihovih sprememb in neenotni sodni praksi, ki odgovarja na vprašanja povezana s kršitvami.

Glede na to predlagamo, da se sistemsko in enotno uredi postopek izrekanja denarnih kazni in sicer, da se pri tem upošteva:

- Kršitelja se mora na ugotovljeno kršitev vedno najprej opozoriti z opominom. Iz opomina mora biti razvidna kršitev in kršitelju dan razumen rok za njeno odpravo, če je to glede na kršitev mogoče. Tak način postopanja pri kršitelju namreč vzbudi občutek, da je namen kontrole opozorilo in prevencija pred nadaljnjimi kršitvami in ga odvrne od ponavljanja teh dejanj.
- Če se kršitev ponovi se izreče sankcija, ki je določena v razponu, kar pomeni, da se pri izreku upošteva razloge na strani kršitelja, njegov namen, stopnjo malomarnosti in posledice te kršitve.
- Razpon denarne kazni mora biti prilagojen različnim subjektom, ki nastopajo na trgu in ni razumnega razloga, da je razpon enak za vse kršitelje. Taka ureditev namreč ni pravična (kar je sestavni del zakonitosti), saj enak razpon za vse pomeni za nekoga kazen, ki ne bo imela v smislu kaznovanja nobenega učinka, za drugega pa morda enormne finančne težave pri poslovanju.
- Denarna kazen mora biti sorazmerna z drugimi kršitvami, sorazmernost pa se določi glede na težo, ki jo dejansko posamezna kršitev pomeni.

Primerjava pokaže, da so globe za sicer minorne kršitve predpisov, ki se zgodijo subjektom, ki so registrirani in opravljajo svojo dejavnost v skladu z veljavnimi predpisi, višje od glob, s katerimi se kaznujejo tisti, ki isto ali primerljivo dejavnost opravljajo na črno. Tako nesorazmerje spodbuja idejo, da je delo na črno bolj ekonomičen način poslovanja. V masi veljavnih predpisov hitro pride do napake medtem, ko se pri delu na črno kaznuje le dejstvo samega dela na črno.

79. Dosledna kontrola prijavljenih na Zavodu RS za zaposlovanje v postopku iskanja zaposlitve

Posebej v stečajnih postopkih se pogosto pokaže, da dolžniki, ki jim ZFPPIPP nalaga, da se morajo med postopkom zaposliti in si prizadevati, da najdejo zaposlitev, izigravajo sistem. Zavod RS za zaposlovanje jih kot iskalce zaposlitve pošilja na različne razgovore za delo. Kot zadosten dokaz opravljenega razgovora in s tem izpolnitve obveznosti je že potrdilo, da se je brezposelna oseba razgovora udeležila. Pogosta je njihova komunikacija s potencialnim zaposlovalcem taka, da je jasno, da iskalec zaposlitve v resnici noče zaposlitve in le izpolnjuje obveznosti, ki mu omogočajo nadaljnje življenje na socialnih prejemkih. Le-ti so pogosto dovolj visoki, da iskalcem zaposlitve ob delu na črno, nudijo zadovoljive življenjske pogoje, ki so večinoma enaki ali boljši od tistih, ki delajo za polni delovni čas.

Zahtevamo, da se vzpostavi ustrezen in strikten nadzor nad potencialnimi iskanci zaposlitve, ki izkoriščajo sistem, živijo na račun davkoplačevalcev in jih sistem k takim nedopustnim ravnanjem spodbuja. Zaposlitvena neaktivnost oziroma le formalna aktivnost spodbuja k sivi ekonomiji, trošenju javnih sredstev za tiste, ki jih ne potrebujejo, k pomanjkanju delovne sile,

slabi volji redno zaposlenih in izredno negativen vzor mladim s spoznanjem, da je življenje na socialnih transferjih lažje, kot pošteno delo. Predlagamo tudi, da je sistem socialne pomoči natančen pri določanju tistih, ki jo res potrebujejo. Na vsak način spodbujamo pomoč države tistim, ki jo potrebujejo, predlagamo pa strog nadzor nad tistimi, ki to pomoč izkoriščajo zaradi slabega sistema nadzora.

Zahteve za spremembo Zakona o varnosti in zdravju pri delu

80. Varnost in zdravje pri delu

Zakonodaja na področju varnosti in zdravja pri delu je za mikro in mala podjetja še vedno preveč zapletena in zahteva več kot predpisuje okvirna direktiva Sveta 89/391/EGS. Očitek Evrope prejšnji zakonski ureditvi je bil, da delodajalci storitve s področja varnosti in zdravja pri delu preveč prepuščajo zunanjim strokovnim službam, medtem ko direktiva določa, da naj bi delodajalec le izjemoma poveril izvajanje teh nalog zunanjim izvajalcem. Delodajalci tako brez predhodno opravljenega strokovnega izpita ali prilagojenega usposabljanja pri sebi ne morejo prevzeti vodenja in zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu, čeprav so bila na nivoju EU razvita interaktivna spletna orodja OiRA, ki mikro in malim delodajalcem omogočajo (tudi ob sodelovanju z delavci), da sami pripravijo oceno tveganja, saj je orodje prilagojeno vsem profilom mikro in malih delodajalcev ne glede na njihovo predhodno formalno izobrazbo. V praksi je tako izredno malo delodajalcev, ki bi sami prevzeli vodenje strokovnih nalog s področja varnosti in zdravja pri delu, saj morajo v vsakem primeru opraviti strokovno usposabljanje ali strokovni izpit.

Za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu predlagamo, da se poišče primernejše rešitve. Predlagamo, da delodajalci, ki zaposlujejo manj kot 5 delavcev in opravljajo dejavnosti, kjer ni prisotnih večjih tveganj z vidika varnosti in zdravja pri delu, lahko tudi sami, brez formalnega usposabljanja, s pomočjo raznih spletnih orodij, smernic in primerov dobrih praks ocenjujejo tveganja ter izvajajo ukrepe za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu.

Nemčija določa, da morajo imeti delodajalci, ki zaposlujejo več kot 10 delavcev, dokumentacijo (odvisno od narave dejavnosti in števila delavcev), ki odseva ocenjeno tveganje, sprejete in izvedene ukrepe in opravljeno revizijo, če ni drugače predpisano.

Italija določa, da lahko mali delodajalci, ki imajo do 10 zaposlenih, namesto ocene tveganja pripravijo izjavo, s katero potrdijo, da so ocenili tveganja in vzpostavili potrebne varnostne ukrepe, razen če nimajo visoke stopnje določenih tveganj.

Predlagamo, da se opredeli in ločeno obravnava kategorijo podjetij,

- ki imajo manj kot 5 zaposlenih in
- opravljajo dejavnosti, kjer ni prisotnih večjih tveganj z vidika varnosti in zdravja pri delu.

Zakon delodajalcem nalaga vrsto obveznosti, ki niso vedno povezane z zagotavljanjem varnosti in zdravja pri delu. To predstavlja zlasti malim delodajalcem, obrtnikom velike administrativne ovire.

- Zdravstveni pregledi študentov

Obveznost zagotavljanja zdravstvenih pregledov študentov in dijakov je skladno z ZVZD-1 dolžnost delodajalca, saj omenjeni zakon enači vse delavce, ne glede na status zaposlitve, kar predstavlja delodajalcu velik strošek, zlasti v primerih, ko gre za časovno krajši obseg del. Predlagamo, da se v ZVZD-1 določi, da za dela na delovnih mestih, kjer ni posebnih tveganj, zadošča zdravniško potrdilo, ki ga študent ali dijak pridobi na podlagi opravljenega pregleda iz programa preventivnega zdravstvenega varstva študentov in dijakov (na katerega je torej napoten in ga opravi v okviru izobraževalne ustanove).

- **Tečaji prve pomoči na delovnem mestu**

Za opravljen tečaj prve pomoči na delovnem mestu naj se kot primarna opcija šteje tečaj opravljen iz sklopa pridobljenega znanja pri opravljanju vozniškega izpita katerekoli kategorije. Kot podrejena varianta se naj zakon spremeni na način, da takšne tečaje lahko opravljajo tudi druge inštitucije in ne le Rdeči križ Slovenije.

81. Sprememba Pravilnika o zagotavljanju varnosti in zdravja delavcev pri ročnem premeščanju bremen

V številnih dejavnostih se ročnemu premeščanju ni moč izogniti. To je zlasti izrazito v dejavnostih gradbeništva, trgovin, prenekaterih terenskih delih ipd. Sprejet Pravilnik številnim delodajalcem prinaša težave z vpeljavo ustreznih rešitev, ki so potrebne v primeru izračunanih visokih obremenitev.

Predlagamo, da se tabele, ki so priloga 3 pravilnika povzamejo po originalni nemški KIM metodi, tudi glede potrebnih ukrepov pri izračunanih stopnjah tveganja. Besedila pravilnika v predmetni tabeli ne ustrezajo originalni KIM metodi in se brez kakršnihkoli strokovnih argumentov zaostrujejo. Tako je pri stopnji tveganja 2 že v najkrajšem možnem času predvidena prilagoditev delovnega mesta in izdelava načrta drugih preventivnih ukrepov pri delavcih z zmanjšano zmogljivostjo za zmanjšanje stopnje obremenitve, prav tako je smiselno enako zapisano pri stopnji tveganja 3 za vse delavce.

Predlagamo, da se pravilnik ponovno odpre in se določijo sprejemljive rešitve ter uvede dovolj dolgo prehodno obdobje, ki bo omogočilo prilagoditev gospodarstva. Ob tem poudarjamo, da bo v delovnih okoljih pogosto potrebno vpeljati tehnične in druge prilagoditvene ukrepe za zadostitev zahtevam zakonodaje, ki zahtevajo finančne vložke. V primerih mikro in malih podjetij pa se kaže problematika tudi v kadrovskih kapacitetah, saj za storitve s področja varnosti in zdravja pri delu večinoma najemajo zunanje izvajalce, ki v tako kratkem času pogosto ne morejo zagotoviti ustrezne odzivnosti. Menimo, da bo omenjeni pravilnik v sedanji obliki ogrozil številna mala podjetja, kot so npr. podeželske trgovine, ki pogosto delujejo na meji donosnosti.

Predlagamo tudi namenitev dela prispevka za poškodbe pri delu za vpeljavo tehničnih rešitev, kjer so delavci izpostavljeni fizičnim obremenitvam (ročno premeščanje, potiskanje, vlečenje idr.).

82. Gasilske enote - Nadgradnja informacijskega sistema za prijavo nezgod pri delu

Delodajalci in samozaposlene osebe so skladno z 41. členom Zakonom o varnosti in zdravju dolžni prijavljati inšpekciji dela tudi nezgode, zaradi katere je delavec nezmožen za delo več kot tri delovne dni. V kolikor je delavec odsoten krajši čas, pa je prijavo na IRSD potrebno preklicati, prav tako z uporabo omenjenega portala, kar predstavlja administrativno oviro. Predlagamo, da se informacijski portal ustrezno nadgradi, da prijave na IRSD ni potrebno preklicati, če gre za odsotnost z dela zaradi nezgode do tri dni.

83. Požarna varnost

- **Pravilnik o usposabljanju in pooblastilih za izvajanje ukrepov varstva pred požarom**

Zakonodaja na področju požarne varnosti je administrativno izredno zahtevna, kar povzroča dodatne stroške delodajalcem in samozaposlenim osebam pri izvajanju preventivnih ukrepov s področja varstva pred požarom. Zato predlagamo, da se črta obveznost priprave programov usposabljanja, saj jih zelo natančno predpisuje že sam pravilnik. Pravilnik o usposabljanju in pooblastilih za izvajanje ukrepov varstva pred požarom (Uradni list RS, št. 32/11 in 61/11-popr.) določa, da mora delodajalec za namene usposabljanja zaposlenih s področja varstva pred požarom pripraviti in potrditi program usposabljanja in predhodno izdati pooblastilo za

izvajanje ukrepov varstva pred požarom izvajalcu usposabljanja. Pristojni inšpektorji na terenu zahtevajo izredno natančno zapisane vsebine programov usposabljanja za varstvo pred požarom, kar se nam zdi nepotrebno administrativno breme, saj vsebino zelo natančno predpisuje že omenjeni pravilnik in ne vidimo razloga zakaj je potrebno vsebino ponovno vpisovati v programe, jih potrjevati ipd. Bistveno je, da so ljudje usposobljeni, s pretirano administracijo pa zagotovo ne pripomoremo k boljši usposobljenosti zaposlenih, ampak povzročamo le večje stroške in časovno obremenjujemo deležnike.

Predlagamo tudi, da se v pravilniku črta obveznost izdaje pooblastila za izvajanje ukrepov varstva pred požarom, saj se naloge izvajajo preko pogodbe ali posameznega naročila. Lastniki oziroma uporabniki poslovnih prostorov v duhu gospodarnega ravnanja za posamezne naloge (tekem let) najemajo različne izvajalce in v takih primerih je potrebno prejšnja pooblastila preklicati, kar povzroča dodatna administrativna bremena.

- Pravilnik o požarnem redu

Obveznost izdelave požarnega reda za samozaposlene osebe, ki opravljajo dejavnost v objektih, ki imajo zelo nizko do srednjo požarno ogroženost, naj se ukine. Požarni red je smiselno imeti v primerih, ko ima organizacija zaposlene delavce, in se tudi vpisuje odgovornosti posameznih oseb.

Predlagamo, da se črta obveznost izpolnjevanja kontrolnih listov, ker ugotavljamo, da je potrebno vpisovati dvojne evidence, npr. ob pregledu sistemov aktivne požarne zaščite preglednik pripravi dokumentacijo, ki jo je sedaj potrebno prepisati še v pripadajoče priloge požarnega reda. Evidenca pregledov in vseh izvedenih aktivnosti pa je razvidna že iz predane dokumentacije izvajalcev.

- Pravilnik o izdelavi ocen požarne ogroženosti

Omenjeni pravilnik postavlja zahtevo za izdelavo ocene požarne ogroženosti za stavbe, ki so v skladu s predpisi o razvrščanju objektov uvrščene na področje 1 Stavbe in za katere je treba v skladu s predpisi o požarnem redu izdelati požarni red, in naj bi jo izdelal lastnik oz. uporabnik stavbe. V praksi imajo številni uporabniki stavb težave, kot so neodzivnost lastnikov ali ostalih uporabnikov za izdelavo dokumentacije, nezmožnost pridobitve informacij glede objektov in tako imamo številne objekte, ki te dokumentacije kljub roku in ne po lastni krivdi nimajo izdelane. V samem dokumentu ne vidimo dodane vrednosti k izboljšani požarni varnosti, zato predlagamo, da se omenjena obveznost za objekte v izmeri do 200 m², ukine. Namesto tega naj se da večji poudarek na izvajanje organizacijskih ukrepov s področja požarne varnosti.

84. Sprememba Uredbe o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč

Na OZS prejemamo obvestila članov o izjemno težkem položaju, v katerem se znajdejo zaradi zakonskih obveznostih glede ustanovitve industrijskih gasilskih enot, ki veljajo za določene gospodarske družbe in organizacije. Zato predlagamo čimprejšnje spremembe zakonodaje, za katero ocenjujemo, da je v trenutno veljavni obliki neizvedljiva in neživiljenjska za zavezance.

Poleg dejstva, da so zakonske zahteve izjemno obremenjujoče za zavezance z manj zaposlenimi (še posebej tiste, ki sodijo v GE I. kategorije), so zakonodajne določbe različnih pravnih aktov med seboj neusklajene in dodatno povzročajo nejasnosti. Posledično so zavezanci v negotovem položaju tudi v primeru obiska inšpekcijskega organa, saj se določbe v praksi različno interpretirajo in uveljavljajo. Pri nekaterih zavezancih se inšpekcijski postopki končajo z ukrepom, ki zavezancu nalaga zagotovitev določenega števila nepoklicnih gasilcev na izmeno.

V določenih primerih bi izvajanje takšnega ukrepa pomenilo, da je v konkretni izmeni na razpolago več nepoklicnih gasilcev kot dejansko delavcev, ki opravljajo delo v tej izmeni. V danih razmerah, ko je brezposelnost na zgodovinsko nizkih ravneh, je izjemoma težko dobiti

kakršnekoli delavce, kaj šele delavce, ki izpolnjujejo pogoje skladno s sedmim odstavkom 28. člena Zakona o gasilstvu. Od manjših zavezancev je zato povsem neprimerno pričakovati, da bodo imeli v izmeni toliko delavcev, tudi če bi si jih lahko privoščili s finančnega vidika.

VI. UČINKOVITEJŠA IZTERJAVA IN VEČJA PRAVNA VARNOST

Zahteve za spremembo Zakona o gospodarskih družbah

85. Prepoved delovanja samostojnih podjetnikov in družb, ki nimajo odprtega transakcijskega računa in težave pri izvršbi podjetij in samostojnih podjetnikov, ki imajo račun v tujini

Številna podjetja poslujejo, čeprav nimajo odprtega poslovnega transakcijskega računa ne v Republiki Sloveniji, ne v EU. Razlog za to je lahko tudi v delu na črno takšnih podjetij in posledično tudi davčni utaji, rešitev tega problema pa ni v izrekanju glob. Menimo, da zaradi pravne varnosti družba ali samostojni podjetnik posameznik, ki nima odprtega transakcijskega računa, ne sme poslovati. Po naši oceni je potrebno šteti, da je podjetnik posameznik ali družba, ki nima odprtega transakcijskega računa v Republiki Sloveniji oziroma nima v registru na portalu AJPES vpisanega računa, odprtega v EU, prenehal poslovati. S tem so izpolnjeni pogoji za izbris iz sodnega registra brez likvidacije in posledično za osebno odgovornost družbenikov za neplačane obveznosti.

V praksi se pojavljajo velike težave pri izterjavi dolgov od podjetij ali samostojnih podjetnikov, ki imajo svoje račune registrirane v tujini, predvsem od tistih, ki imajo račune pri bankah, ki poslujejo zgolj elektronsko (Revolut, N26). Če se tako podjetje pojavi kot dolжник v izvršbi, na njegov račun ni mogoče poseči. Postopki čezmejne izvršbe, ki naj bi bili enostavni in hitri, so se v praksi izkazali za neuspešne, prezahtevne in drage. Pogosto je jasno, da podjetje – dolжник posluje, vendar pa formalizem čezmejne izvršbe onemogoča izterjavo.

86. Prijava neporavnanih finančnih obveznosti v e-pobot vse do realizacije in nadzor nad prijavo v obvezni pobot

Predlagamo, da se v Zakon o preprečevanju zamud pri plačilih vnese določilo, da bi morala biti prijava v pobot obvezna vse do realizacije pobota tako, da se uvede avtomatska prijava v naslednje pobote vse do realizacije pobota. Avtomatska prijava naj bi pomenila, da se prijava v pobot odda prvič, ostalo pa vrši AJPES do realizacije pobota. V kolikor vmes pride do prostovoljnega poplačila neposredno s strani dolžnika, upnik umakne takšno finančno obveznost iz sistema. Neutemeljen izvzem iz nadaljnjih pobotov mora biti ustrezno sankcioniran.

Ugotovljeno je, da se obveza prijave v obvezni pobot na terenu ne kontrolira oziroma kontrolira premalo. Posledično to pomeni, da le redka podjetja še prijavljajo obveznosti v obvezni pobot in v skladu s tem je jasen rezultat obveznega pobota. Pristojne inšpekcije naj tudi v praksi izvajajo ustrezen nadzor.

87. Prepoved veriženja računov podjetij, ki so dolžniki

Podjetjem dolžnikom je zaradi varstva položaja upnikov v izvršilnih postopkih potrebno prepovedati odpiranje računov pri drugih bankah, če je njihov račun blokiran zaradi nepoplačanega sklepa o izvršbi. Z odpiranjem računov pri drugih bankah namreč dolžniki lahko posežejo v vrstni red poplačila sklepov o izvršbi, saj banke sklepov v evidenci niso dolžne avtomatično posredovati drugi banki, pri kateri bi dolжник naknadno odprl nov TRR. To za upnika pomeni, da lahko tisti, ki je prvi v vrsti za poplačilo na eni banki, z odprtjem novega računa postane zadnji. Med bankami je potrebno vzpostaviti sistem vrstnega reda poplačila sklepov o izvršbi v primeru, da dolжник med postopkom izterjave odpre nov račun.

IZVRŠBA

Zahteve za spremembo Zakona o izvršbi in zavarovanju

Izvršilni postopek je eden pomembnejših sodnih postopkov, ki neposredno vpliva na plačilno disciplino. Da ima izvršilni postopek lahko tak vpliv je pomembno, da je hiter in učinkovit in da je zasnovan tako, da v prvi vrsti varuje položaj upnika. Že v preteklosti je bila dana pobuda za

spremembo postopka v zvezi z ugovorom, kadar teče izvršba na podlagi verodostojne listine in sicer s tem, da se zahteva, da je ugovor utemeljen in ustrezno obrazložen. Razlogi zakonodajalca, da ta del postopka ne spremeni je po njegovem mnenju del ugovorov (cca. 7%) v celotni masi spisov (cca. 110.000 letno), ki so podani zgolj z vidika zavlačevanja postopka. Kljub temu pa glede na veliko število izvršilnih zadev tudi ta odstotek predstavlja precej upnikov, ki se zaradi neutemeljenih ugovorov znajdejo v dolgotrajnih pravnih postopkih. Z omejitvijo zavestnega vlaganja neutemeljenih ugovorov bi se hitrost postopka in s tem njegova učinkovitost bistveno povečala.

88. Pospešitev postopkov izterjave in njihova učinkovitost

V zadnjih letih je bilo sprejetih precej ukrepov in sprememb Zakona o izvršbi in zavarovanju (ZIZ), ki naj bi prispevali k pospešitvi postopkov in njihovi učinkovitosti. V številnih izvršilnih zadevah dolžniki zaradi sistema ugovora zoper sklep o izvršbi izdan na podlagi verodostojne listine še vedno lahko vlagajo neutemeljene ugovore, katerih namen je izključno zavlačevanje postopka in s tem onemogočanje učinkovite izterjave. V primeru vloženega ugovora se postopek nadaljuje v pravdi. V pravnem postopku se ti postopki, ki izhajajo iz izvršbe ne štejejo kot prednostni postopki in v povprečju trajajo več kot dve leti. V tem času se pogosto zgodi, da gre dolžnik v stečaj, proda svoje premoženje ali na drug način razpolaga z njim. V tem času propade tudi precej upnikov, ki zaradi odprtih postopkov ne morejo voditi svojega posla. S temi postopki nastajajo upniku precejšnji stroški (odvetniki, izvedenci, sodne takse), ki jih upnik zalaga sam. Po izdani sodbi, s katero sodišče ugotovi, da dolžnik dejansko dolguje upniku terjani znesek in da je dolžnikov ugovor neutemeljen, mora upnik ponovno v postopek izvršbe. Ta sicer teče na podlagi izvršilnega naslova, torej na način, ki je za upnika bolj ugoden, vendar pa je v veliko primerih ponovna izvršba neuspešna, saj dolžnik nima več premoženja, saj ga je v vmesnem času skril ali odprodal.

Predlagamo spremembo izvršilnega postopka tako, da se bo ob odločanju o ugovoru dolžnika v primeru izvršbe na podlagi verodostojne listine (COVL) odločalo tudi o utemeljenosti dolžnikovega ugovora in ne le o obrazloženosti. Tak sistem odločanja o ugovoru dolžnika je imel že Zakon o izvršilnem postopku (ZIP), ki je veljal pred ZIZ.

Hitra izvršba je temelj uspešnega gospodarstva, zato predlagamo, da se tek izvršilnih postopkov na sodišču uredi na način, da bo postopek tudi v resnici hiter in ne bo obremenjen s pretiranimi formalizmi, ki naj bi služili ustavnemu varstvu pravic posameznikov v postopku, v resnici pa pomagajo izključno dolžnikom.

89. Izvršilni postopek

Prijavi denarnih obveznosti s strani dolžnikov v e-pobot je potrebno dati naravo izvršilnega naslova (enako, kot izvršnici). S tem bi dosegli, da dolžnik, ki je prijavil svojo denarno obveznost do upnika, kasneje v izvršilnem postopku ne bi več mogel ugovarjati temelju in višini svoje obveznosti, saj bi bila ta z naravo te prijave, kot izvršilnega naslova, ugotovljena. Upoštevani ugovorni razlogi bi torej bili tisti, ki jih ZIZ določa v 55. členu, v večini primerov torej le poplačilo. S tem bi skrajšali izvršilne postopke in izigravanje dolžnikov z izrabo vseh zakonskih možnosti za zavlačevanje postopkov, v zadevah, kjer je višina dolga znana.

V primerih, ko se predlaga izvršba na dolžnikove nepremičnine, naj se po vzoru izvršbe na dolžnikov TRR ali plačo ali vrednostne papirje, omogoči vložitev predloga, v katerem ni potrebno opredeliti dolžnikove nepremičnine, saj ima sodišče neposreden vpogled v podatke ali je dolžnik lastnik nepremičnin in katerih.

Predlagamo, da se omogoči upnikom, ki razpolagajo le z verodostojno listino, ki glasi na dolžnika, da pred začetkom postopka pridobijo podatke o dolžnikovem premoženju. Sedanja ureditev omogoča pridobitev teh podatkov le če upnik razpolaga z izvršilnim naslovom. Upnika omejuje varstvo osebnih podatkov. Upniki zato pogosto vlagajo izvršbe le s sredstvi izvršbe, pri katerih sodišče samo, po uradni dolžnosti, pridobiva podatke o dolžnikovem premoženju

(TRR, delodajalec, premičnine, vrednostni papirji). Pogosto se v postopku ugotovi, da dolжник nima nobenega od naštetega premoženja in posledica je ustavitev izvršbe. Možnost upnika, da pridobi podatke o obstoju premoženja pred postopkom bi znižala stroške nepotrebnih in neuspešnih postopkov, prav tako pa bi se razbremenilo tudi sodišče. Z ureditvijo, kot je sedaj, se upnikom jemlje možnost odločitve ali gredo v postopek ali ne, s tem pa se jim nalaga precejšnje finančno breme teh postopkov.

90. Sprememba položaja samostojnega podjetnika v izvršbi

ZIZ v 102. členu določa, da se v primeru izvršbe seže na dolžnikovo plačo tako, da mu ostane najmanj 76% minimalne plače (prvi odstavek 102. člena ZIZ). V primeru, da je dolжник samostojni podjetnik zakon določa, da mu mora od skupne vsote mesečnih prilivov ostati znesek, ki predstavlja 76% minimalne plače (drugi odstavek 102. člena ZIZ). Iz tega zneska (76% minimalne plače) mora samostojni podjetnik plačati davke in obvezne prispevke. To pa pomeni, da je znesek, ki samostojnemu podjetniku ostane v izvršbi bistveno nižji od zneska, ki ostane dolžniku, ki prejema plačo. Takemu dolžniku torej ostane znesek, ki ga predstavlja 76% minimalne plače, medtem ko se pri samostojnem podjetniku ta znesek zmanjša za davke in prispevke, ki jih mora mesečno plačevati. Namen določb 102. člena ZIZ je, da se iz zasega izloči znesek, ki predstavlja socialni minimum, ki je potreben za preživetje. Resnega argumenta zakaj je ta znesek pri samostojnem podjetniku dejansko nižji kot pri ostalih zaposlenih dolžnikih, ni. Predlagamo, da se spremeni ZIZ tako, da bo tudi samostojnemu podjetniku, ki se znajde v izvršbi ostal znesek, ki predstavlja minimum.

INSOLVENČNA ZAKONODAJA

91. Prisilna poravnava

Potrebno je dosledno upoštevati načelo, da bodo upniki v postopku prisilne poravnave na boljšem, kot bi bili, če bi šla družba v stečaj. Sodišča pogosto tega sploh ne preverjajo ali upoštevajo in so upniki v zelo težkem položaju, če želijo preprečiti potrditev prisilne poravnave. Dosledno je potrebno upoštevati, da v primeru ko je dovoljena prisilna poravnava upniki dobijo več, kot v stečaju.

92. Prednostne terjatve v insolvenčnih postopkih

ZFPPIPP v 21. členu določa kot prednostne terjatve tudi:

- plače in nadomestila plač za zadnjih šest mesecev pred začetkom postopka zaradi insolventnosti;
- terjatve iz naslova kreditov danih na podlagi zakona, ki ureja pomoč za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb in zadrug v težavah in poroštev danih za te kredite;
- nezavarovane terjatve za plačilo prispevkov, ki so nastali pred začetkom postopka zaradi insolventnosti.

S širjenjem prednostnih terjatev se diskriminira preostale navadne upnike, ki so aktivni subjekti, ki morajo plačevati davke, plače, prispevke. S temi privilegiji je država »zagotovila«, da navadni upniki praviloma ne dobijo ničesar iz stečajne mase. Posebej velja to za posojila države. Država poplačuje s takimi pravili svoje terjatve, ki imajo položaj prednostnih terjatev, država pa absolutni privilegij na račun gospodarstva. Širitve prednostnih terjatev pehajo malo gospodarstvo v insolvenčne postopke.

Predlagamo, da se po vzoru Nemčije poveča pristojnosti Javnega preživninskega sklada, ki bi lahko prevzel vse terjatve delavcev in neplačane prispevke in bi se v stečaju postavil v položaj navadnega upnika.

93. Stečajni postopki naj bodo krajši in cenejši

Stečajni postopki tečejo predolgo (vsaj del, ki teče do razdelitve stečajne mase), razlogi za to pa so praviloma v sodnih postopkih (predvsem pravnih), ki tečejo med postopkom stečaja. Skrajšanje teh postopkov bi posledično pomenilo tudi skrajšanje stečaja, s tem pa nižje stroške postopka in večje poplačilo upnikov. Pogosto so stečajni stroški edini v celoti poplačani stroški postopka.

94. Stečaj samostojnega podjetnika – odpust obveznosti iz naslova neplačanih davkov in prispevkov

Samostojni podjetniki se pogosto znajdejo v stečajnih postopkih. ZFPPIPP ureja stečaj nad samostojnim podjetnikom, kot osebni stečaj, torej lahko predlaga podjetnik tudi odpust obveznosti, ki so nastale do začetka stečajnega postopka in v postopku niso bile plačane. Po statistiki največ postopkov zoper samostojne podjetnike začne FURS zaradi neplačanih obveznih prispevkov. Gre za podjetnike, ki se znajdejo v poslovnih težavah, prenehajo plačevati davke in obvezne prispevke, svoje dejavnosti pa zaradi dolgov ne zaprejo, ampak jo poskušajo reševati. Sodišče podjetniku v postopku določi preiskusno dobo. Če jo podjetnik uspešno prestane se mu odpustijo obveznosti. Izjema od tega pravila so tudi neplačani prispevki, ki ostanejo dolžniku tudi po koncu stečaja in jih FURS od njega še naprej terja v izvršbi. Namen osebnega stečaja in odpusta je omogočiti posamezniku nov začetek. Za podjetnika z neplačanimi prispevki te možnosti torej ni. S tako ureditvijo pa se ga postavlja v bistveno slabši položaj, kot je položaj pravnih oseb, ki za svoje zaposlene ne plačujejo prispevkov, vendar pa vse njihove obveznosti s koncem stečaja prenehajo.

Predlagamo, da se ZFPPIPP spremeni tako, da se bodo tudi samostojnim podjetnikom po uspešno prestani preiskusni dobi terjatve iz naslova neplačanih prispevkov odpustile in se mu bo omogočil nov začetek, kar je eden od namenov tega postopka.

95. Pravne posledice izbrisa pravne osebe iz sodnega registra brez likvidacije

Pri izbrisu pravne osebe iz sodnega registra brez likvidacije je potrebno zagotoviti, da sklep o izbrisu predstavlja izvršilni naslov zoper družbenike izbrisane družbe, če se naknadno izkaže, da ima izbrisana družba neplačane obveznosti.

96. Osebni stečaj podjetnika, zasebnika, fizičnih oseb

Dolžniki podjetniki, zasebniki in fizične osebe se pogosto izmikajo plačilu obveznosti. Upnik zoper njih najprej vodi izvršilni postopek in velikokrat tik pred poplačilom upnika predlagajo začetek postopka osebnega stečaja in odpusta obveznosti. Z uspešno prestano preiskusno dobo se dolžniku obveznosti odpustijo, upniki v večini primerov niso poplačani. Tekom postopka odpusta obveznosti bi moral nadzor nad stečajnim dolžnikom opravljati stečajni upravitelj. Vloga upnika v tem postopku je osiromašena, saj zaradi varstva osebnih podatkov težko nadzoruje poslovanje dolžnika (delo na črno, iskanje zaposlitve na način, da je jasno, da dolžnik zaposlitve ne želi in raje živi na socialnih transferih, ipd.). Upravitelj v postopku osebnega stečaja svojo vlogo opravlja zgolj formalno, preko papirjev preverja ali dolžnik izpolnjuje svoje obveznosti. Iz tega razloga se v večini primerov izkaže, da je obdobje teka preiskusne dobe za dolžnika čas počitka, dela na črno in iskanja poti, kako zagotoviti, da upniki ne bodo poplačani, obveznosti pa odpuščene.

Predlagamo, da se ZFPPIPP spremeni tako, da se povečajo obveznosti nadzora stečajnega upravitelja nad stečajnim dolžnikom tudi fizično in ne le preko listin, ki jih dolžnik dostavlja upravitelju.

VII. VARSTVO OKOLJA Z MANJ BIROKRACIJE

97. Sprememba Zakona o varstvu okolja

Predlagamo spremembo 161. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22 in 18/23 – ZDU-10), v 6. točki drugega odstavka 161. člena ZVO-2 v povezavi z zahtevo iz sedmega odstavka 161. člena istega zakona, ki se nanaša na zavarovanje odgovornosti za nastanek okoljske škode zaradi povzročitve nenadnega onesnaženja.

Člani zbornice dobivajo množične pozive komercialnih zavarovalnic za sklenitev zavarovanj odgovornosti za nastanek okoljske škode, zaradi povzročitve nenadnega onesnaženja. Menimo, da v primerih izvajanja vrtnarske dejavnosti, ki se ne izvaja v obratu ali znotraj naprave, v dejavnostih avtoserviserjev, gradbeništva, avtoprevoznništva, lesarske in kovinarske dejavnosti ter drugih obrtnih dejavnosti, ne gre za proizvodnjo, uporabo, skladiščenje, predelavo, polnjenje, izpust v okolje ali prevoz ali prenos znotraj naprave ali obrata nevarnih snovi ali zmesi po predpisih o kemikalijah, fitofarmacevtskih sredstev po predpisih o fitofarmacevtskih sredstvih in biocidnih proizvodov po predpisih o biocidnih proizvodih. Iz tega naslova sklenitev zavarovanj odgovornosti za nastanek okoljske škode zaradi povzročitve nenadnega onesnaženja ni predpisana. Določba omenjenega zakona naj se navede na način, da ne bo prihajalo do nejasnosti pri tolmačenju zahteve.

98. Uredba o odpadkih

- **Črtanje zahteve po vodenju internih evidenc in mesečnem popisu stanja začasno skladiščenih odpadkov**

Predlagamo, da se v 28. členu Uredbe o odpadkih črta zahteva po vodenju internih evidenc in mesečnem popisu stanja začasno skladiščenih odpadkov.

Vodenje evidenc in popisi, zlasti v malih podjetjih, predstavljajo dodatne obremenitve in ogromno administrativno breme (vključno s finančnimi posledicami), z ničemer pa ne pripomore k boljšemu gospodarjenju z odpadki v podjetju. Vsi relevantni podatki o odpadkih so navedeni že v evidenčnih listih, ki naj služijo kot evidence.

- **Črtanje zahteve o letnem poročanju o nastalih odpadkih pri izvirnih povzročiteljih**

Predlagamo, da se črta 29. člen uredbe, ki zahteva letno poročanje o nastalih odpadkih pri izvirnih povzročiteljih.

Podatki o ravnanju z nastalimi odpadki so vneseni v spletno aplikacijo IS-Odpadki, kjer se na osnovi veljavnih evidenčnih listov že avtomatsko kreira letno poročilo o nastalih odpadkih in ravnanju z njimi (v tej evidenci so pred poročanjem zavezanci dolžni le še preveriti podatke in obveznost poročanja). Pristojni organ lahko sam pridobi podatke iz omenjenih poročil, dostopa pa tudi do podatkov v informacijskem sistemu. Zato ne vidimo potrebe po nadaljnji zahtevi za vsakoletno poročanje s strani zavezancev in administrativnem obremenjevanju.

- **Sprememba določb, ki zahtevajo lastništvo za izvajanje dejavnosti zbiranja, predelave ali odstranjevanja odpadkov ter za delovanje skladišča, ki se bo uporabljalo za predhodno skladiščenje odpadkov, ko odpadke predhodno skladišči trgovec oz. posrednik z odpadki**

Predlagamo spremembe v 30., 38., 50. in 54. členih uredbe, ki zahtevajo lastništvo za izvajanje dejavnosti zbiranja, predelave ali odstranjevanja odpadkov ter za delovanje skladišča, ki se bo uporabljalo za predhodno skladiščenje odpadkov, ko odpadke predhodno skladišči trgovec oz. posrednik z odpadki.

Iz pojasnil pristojnih v času sprejemanja predmetne zakonodaje je bilo razbrati, da je bil namen uvedbe lastništva zemljišča kot pogoja za izvajanje dejavnosti zbiranja, predelave ali odstranjevanja odpadkov ta, da se i. omogoči transparentnost pravice do uporabe zemljišča in

ii. olajša možnost države, da povrne stroške za saniranje okoljskih škod (npr. s prodajo tega zemljišča). Lastništvo ni edino pravno dejstvo, ki se ga vpisuje v zemljiško knjigo in s tem omogoča javnost podatkov o lastniku oz. uporabniku zemljišča. Vse stvarnopravne pravice (npr. neprave stvarne služnosti) se prav tako vpisujejo v zemljiško knjigo in omogočajo javnost podatkov. V določenih primerih se lahko tudi najemne pogodbe vpišejo v zemljiško knjigo in se s tem omogoči vpogled v to, kdo je posestnik/uporabnik zemljišča. S tega vidika je torej argumentu transparentnosti zadoščeno tudi na druge načine in ne samo in izključno z lastništvom zemljišča. Prav tako ne prepriča drugi argument – poplačilo stroškov za saniranje okoljske škode. Ko se na določenem zemljišču zgodi okoljska škoda, se tržna vrednost takšnega zemljišča avtomatično zniža.

Upoštevajoč še stroške postopka izterjave in prodaje zemljišča, je realno pričakovati, da bo preostali znesek daleč od zneska, ki lahko poplača stroške sanacije. Pa tudi sicer bi morali biti napor države usmerjeni v preprečevanje kakršnekoli okoljske škode, ne v povračilu stroškov za sanacijo – ki se jih tako ali tako vedno mora izterjati od povzročitelja glede na načelo *polluter pays*. Kot je omenjeno zgoraj, s tem, ko se izvajalcem postavljajo nemogoči pogoji za opravljanje dejavnosti, se bo raven varstva okolja zniževala, saj se bo tudi krog ponudnikov v dejavnostih zbiranja, predelave ali odstranjevanja odpadkov ožal, zato naj se dikcija ustrezno spremeni tudi v predlogu ZVO-2.

- **Okoljske dajatve (gume, embalaža in odpadna embalaža, nagrobne sveče, električna in elektronska oprema ter prenosne baterije in akumulatorje, mazalna olja in tekočine, premazna sredstva, ki vsebujejo hlapne organske spojine)**

Podjetja morajo za posamezne proizvode podvržene sistemu okoljskih dajatev v različnih časovnih obdobjih vlagati obračune in obračunavati dajatve (npr. mesečno, na tri mesece, na pol leta, ipd). Za podporo pri vodenju evidenc o blagu prvič danem na trg v Republiki Sloveniji pa so, ne glede na količine, prisiljeni kupovati drage računalniške programe, ker je ročno vodenje evidenc prezahtevno.

Predlagamo, da se določi količinski prag za male količine dane na trg, ko ni potreben obračun in plačilo dajatve in naj se poenoti časovna obdobja za vlaganje obračunov.

99. Uredba o embalaži in odpadni embalaži

Predlagamo, da se v Uredbi o embalaži in odpadni embalaži določi, da v primeru, ko pravne osebe oziroma samostojni podjetniki blago v embalaži (kot proizvajalci) preko posrednikov v Sloveniji prodajo v druge države, da se za to embalažo ne vodi evidenc in ne plačuje stroškov embalažnine.

Zlasti pri manjših podjetjih se uporablja način prodaje embaliranega blaga izven RS preko posrednikov v Sloveniji, zato predlagamo, da se za to embalažo, ki dokazljivo ne ostane v RS, ne vodi skupna evidenca s preostalo embalažo in se ne plačuje stroškov ravnanja.

Predlagamo, da se odpravi obveznost, ki je navedena v 2. odstavku 30. člena uredbe, da mora proizvajalec o sklenitvi pogodbe iz prejšnjega odstavka obveščati vse svoje kupce s pisno izjavo na računih ali dobavnica ob dobavi embaliranega blaga ali servisne embalaže. To za zavezanca pomeni dodaten strošek in administracijo, saj bodo morali to zapisati na računih ali dobavnica, kazni pa so visoke.

Že vrsto let se pojavljajo težave s servisno embalažo, saj se pri podjetjih pogosto pojavlja težava, da kljub temu, da to embalažo dokazljivo uporabljajo kot servisno, njihovi dobavitelji za to ne prevzemajo odgovornosti, kot določa uredba. Že v preteklem letu so bili zaznani primeri pri servisni embalaži, ki se je nedvoumno tržila kot embalaža za uporabo na prodajnih mestih (primer kartoni/škafle za pice), ko se je proizvajalec oziroma pridobitelj le-te embalaže izogibal svojih obveznosti pri ravnanju in so odgovornost prenašali na končne uporabnike.

Pogosto je tudi nejasno kaj s servisno embalažo, ki se nabavi pri trgovcih in je lahko identična embalaži za uporabo v proizvodnji.

- **Oprostitev vodenja evidenc za »pavšaliste«**

Obdobje od uveljavitve nove uredbe je pokazalo, da izredno veliko proizvajalcev in drugih oseb, ki so dolžne voditi evidenco o embalaži dani na trg v RS, na trg daje količine embalaže do 1000 kg letno, s čimer imajo možnost plačila pavšalnega zneska pri izbrani pogodbeni družbi. Navedene pavšaliste naj se oprosti vodenja evidenc o vrstah in količinah embalaže dane na trg v RS ter sporočanja podatkov izbrani družbi, saj v odzivu s terena ugotavljamo, da evidentiranje vrste in količine embalaže pri majhnih količinah (tudi samo po 1 kg) povzroča izredno veliko administrativno obremenitev.

Predlagamo, da se uredba spremeni, sicer pavšal ne pomeni popolnoma nobene olajšave za proizvajalce in druge subjekte, ki so skladno z uredbo dolžni voditi podatke, prinaša pa številne dodatne administrativne ovire in s tem povezane stroške. S pojmom pavšalist pa si predstavljamo, da je omogočena možnost poenostavljenega načina vodenja evidenc, sicer to ni pavšal.

- **Možnost samostojnega sporočanja podatkov o embalaži dani na trg v RS na ministrstvo**

Predlagamo, da se dopusti možnost samostojnega sporočanja podatkov na ministrstvo o embalaži dani na trg v določenem kvartalu, v kolikor proizvajalec za to ni pooblastil družbe.

100. Uredba o obvezni občinski gospodarski javni službi zbiranja komunalnih odpadkov

V preteklem letu so številni člani OZS, ki svoje dejavnosti opravljajo izključno na terenu, prejeli pozive s strani izvajalcev javnih služb varstva okolja k obveznemu plačevanju stroškov ravnanja s komunalnimi odpadki, čeprav le teh s svojo dejavnostjo dokazljivo ne ustvarjajo, stroške pa že plačujejo v okviru svojih gospodinjstev. To se nam zdi sporno, izvajalci javnih služb pa vztrajajo, da je tudi v navedenih primerih, ko evidentno ni nastalih odpadkov, vseeno potrebno plačevati stroške.

Zato predlagamo dopolnitev omenjenega predpisa, da uporabnik, ki je pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, v primerih, ko nima komunalnih odpadkov iz dejavnosti, poda ustrezno izjavo izvajalcu javne službe, in stroškov ni dolžan plačevati.

VIII. UKREPI ZA PODPORO POSAMEZNIM DEJAVNOSTIM

SEKCIJA CVETLIČARJEV IN VRTNARJEV

101. Sprememba obratovalnega časa in dela zaposlenih ob nedeljah in dela prostih dneh po Zakonu o trgovini

Sekcija cvetličarjev in sekcija trgovcev predlagata spremembo obratovalnega časa in dela zaposlenih ob nedeljah in dela prostih dneh po Zakonu o trgovini.

Skladno z Zakonom o trgovini trgovec, katerega prodajalna s površino prodajnega prostora presega 200 m², ne sme določiti obratovalnega časa prodajaln ob nedeljah in z zakonom določenih dela prostih dnevih. Za člane OZS, cvetličarje je namreč težko razumljivo in zato tudi težko sprejemljivo, da morajo imeti svoje prodajalne (cvetličarne) zaprte na dneve, ko lahko ustvarijo največ prometa in je to vsekakor tudi v interesu potrošnikov. Prav v letu 2022 se je zgodila taka situacija, da so morali imeti zaprto cvetličarno zaradi neživiljske zakonodaje, ki jim je praktično onemogočila poslovanje v treh zaporednih dneh, 30.10. je bila nedelja, 31.10. in 1.11. pa sta bila praznična oziroma dela prosta dneva, posledično so utrpeli veliko poslovno škodo.

Upoštevajoč v praksi zaznane zelo številne in velike tozadevne poslovne težave naših članov, posledično predlagamo, da se ne glede na siceršnje omejitve obratovalnega časa omogoči delo cvetličarn tudi ob nedeljah ali z zakonom določenih dela prostih dnevih, in sicer na način, da bi si lahko sami določili npr. 5 dni na leto, ko bi lahko imeli odprto (mislimo predvsem na dneve 31.10., 1.11. ter na dneve 14.2., 8.3. in 25.3., če ti dnevi padejo na nedeljo oziroma praznik). Ob tem pa predlagamo tudi to, da v teh dneh lahko razporedijo na delo tudi zaposlene.

Ob tem predlagamo tudi dopolnitev dosedanjega šestega odstavka z razširitvijo kroga oseb, ki bi že na zakonski podlagi lahko na zakonit način vstopile v delovni proces delodajalca in sicer še z družinskimi člani nosilca trgovinske dejavnosti, bodisi preko inštituta kratkotrajnega dela ali pa če so zaposleni v konkretnem družinskem podjetju.

Po obstoječi zakonski ureditvi se v petem odstavku 8. člena namreč dopušča določitev obratovalnega časa prodajalne brez omejitev, toda le v primeru prodajalne s površino prodajnega prostora do 200 kvadratnih metrov in z zelo ozkim krogom oseb, ki lahko delajo ob nedeljah in z zakonom določenih dela prostih dnevih. Tako je v teh dneh dopustno delo samostojnega podjetnika, nosilca trgovinske dejavnosti in njegovega prokurista, v pravnih osebah pa delo zakonitega zastopnika (direktorja) in njihovega prokurista. Le skupaj s temi osebami in ne samostojno, pa lahko pomagajo tudi dijaki in študenti preko napotnic študentskega servisa in upokojenci na podlagi pogodbe o začasnem ali občasnem delu upokojenca. To pomeni, da ožji družinski člani podjetnika (starši, otroci), ki niso prokuristi in tudi nimajo statusa bodisi dijaka oz. študenta ali upokojenca, kot tudi ne zakonec, na navedene dneve ne smejo na zakonit način vstopiti v delovni proces, pa četudi gre za družinsko podjetje.

102. Ponovna regulacija hortikulturnih dejavnosti

Sekcija cvetličarjev in vrtnarjev predlaga regulacijo hortikulturnih dejavnosti, saj gre za področje, ki pomembno vpliva na ljudi, okolje in kakovost življenja. Regulacijo želimo zato, da se zagotovi strokovno, varno in trajnostno izvajanje teh dejavnosti, saj trenutno na trgu pogosto delujejo tudi posamezniki brez ustreznih znanj, kar vodi v škodljive prakse.

Regulacija bi omogočila:

- višjo kakovost in varnost storitev, z določenimi standardi znanja in kompetenc;
- zaščito zdravja ljudi in okolja, z varno uporabo kemikalij in strojev;
- trajnostno upravljanje naravnih virov, s spodbujanjem ekoloških in učinkovitih pristopov;
- varovanje javnega interesa, z izboljšanjem kakovosti bivalnega okolja in zelenih površin;
- izboljšanje ugleda ter večja prepoznavnost in zaposljivost poklica kot zelenega poklica prihodnosti;
- odpravo škodljivih praks, ki jih povzročajo neustrezno usposobljeni izvajalci.

Zato si prizadevamo za regulacijo, ki bo pripomogla k bolj urejenemu, profesionalnemu in trajnostno naravnemu razvoju hortikulture v Sloveniji.

DOMAČA IN UMETNOSTNA OBRT

103. Problematika domače in umetnostne obrti v Sloveniji

V začetku 2024 je stopil v veljavo Zakon o ohranjanju in zaščiti rokodelstva (ZORR).

Poleg tega, da uvaja pojem rokodelstva v slovensko zakonodajo, zakon določa nosilce podpornega okolja (poleg OZS so to še rokodelski centri, konzorcij rokodelskih centrov, Zveza društev upokojencev Slovenije in Slovenski etnografski muzej), ki v okviru svojih nalog skrbijo za spodbujanje delovanja in povezovanja vseh subjektov, ki delujejo na področju rokodelstva. Omogoča urejen prenos znanj, spretnosti in veščin, s certificiranjem in javnim registrom ureja zaščito kvalitetnih rokodelskih izdelkov, omogoča pravno podlago dodeljevanje razvojnih spodbud za ohranjanje in razvoj rokodelskih panog ipd.

Zadanih nalog, ki jih navaja ZORR, pa ne bomo izpeljali brez konkretnega izboljšanja pogojev dela in davčnih olajšav za rokodelce, nosilce posameznih rokodelskih znanj.

Število tistih, ki imajo registrirano rokodelstvo kot osnovno dejavnost in so tudi nosilci znanj poklicev, ki sodijo v okvire rokodelstva, vztrajno upada, kar pa lahko ustavi le konkretna državna pomoč tudi na področju davčne zakonodaje. Zato, kljub sprejetju ZORR, ponavljamo naslednje zahteve, ki so bistvene za ohranjanje še delujočih rokodelskih delavnic:

- **Subvencije v obliki oprostitve plačila dela prispevkov za socialno varnost za nosilce domače in umetnostne obrti**

Če želimo rokodelce vzpodbuditi, da svojo dejavnost tudi registrirajo, je nujno potrebna uvedba subvencije v obliki oprostitve plačila vsaj 50 odstotkov prispevkov za socialno varnost, saj so ti, za predstavnike izumirajočih rokodelskih poklicev, občutno previsoki. S tem bi pospešili samozaposlovanje v dejavnostih, ki so zaradi svoje dediščinske narave posebnega pomena za Slovenijo, njihovo varovanje pa del zaveze Slovenije do podpisane pogodbe z UNESCO.

- **Uvrstitev izdelkov DUO med DDV-ja oproščen promet blaga**

Na podlagi primerljivih tujih praks ugotavljamo, da nekatere države EU (na primer Madžarska) izdelke s področja rokodelstva ščitijo tudi na način, da prodajo le-teh uvrščajo v nižjo stopnjo DDV, ali pa so te dajatve oproščeni. Z namenom preprečitve nepopravljive kulturne škode predlagamo takšno rešitev tudi v Zakonu o davku na dodano vrednost.

- Oprostitev plačevanja občinskih taks za uporabo stojnic

Sekcija za domačo in umetnostno obrt že dlje časa kot problem izpostavlja vprašanje plačevanja taks za pridobitev dovoljenj na podlagi Zakona o trgovini. Rokodelci svoje izdelke najpogosteje prodajajo prav na način, za katerega je potrebno pridobiti soglasje na podlagi določb omenjenega zakona, torej na premičnih stojnicah, na sejnih, na shodih in podobno. To pa pomeni, da omenjenim izdelovalcem oziroma prodajalcem upravne takse lahko predstavljajo pomembno postavko stroškov, še posebej, če svoje izdelke prodajajo na stojnicah po različnih občinah. Če na primer prodajalec izdelke ponuja tako, da potuje po občinah in jih prodaja na stojnicah v dvajsetih občinah, mora pridobiti soglasje od 20-ih občin, kar predstavlja strošek v višini najmanj 500 evrov.

Predlagamo, da se za rokodelce, ki so prejemniki certifikata Rokodelstvo-Art&Craft-Slovenija in naziva Priznani rokodelce uveljavi oprostitev plačila upravnih taks.

- Možnost nadaljevanja rokodelske dejavnosti po odhodu v pokoj ob prejemanju polne pokojnine

Zaradi neurejenega izobraževanja za 70 poklicev, ki po ZORR sodijo v okviru rokodelstva, so nosilci tradicionalnih znanj v večini starejši mojstri, ki so tik pred, ali pa so že v pokoju. V Sloveniji je organiziranost, oziroma ponudba formalnega izobraževanja naravnana predvsem na t.i. »masovne poklice«, zato se programi za rokodelstvo sploh ne izvajajo: za večina rokodelskih panog sploh ni razpisanih učnih mest.

Do leta 1998 je Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju razlagal, da samostojni podjetniki posamezniki ne opravljajo dejavnosti kot edini ali glavni poklic, če so prejemniki pokojnine in opravljajo eno izmed dejavnosti s področja rokodelstva na podlagi izdanega certifikata OZS. Zakon je torej omogočal, da starejši rokodelci opravljajo svojo dejavnost in prenašajo znanja na mlajše generacije tudi po upokojitvi. Spremenjen zakon nadaljevanje dejavnosti rokodelstva po upokojitvi onemogoča, s tem pa izgubljammo še edino možnost izobraževanja, ki ga lahko posredujejo redki rokodelski mojstri. Predlagamo, da se ponovno uveljavi določba, ki je veljala vse do leta 2000, in je bilo starejšim rokodelcem omogočeno opravljanje dejavnosti tudi po upokojitvi.

Z odvzemom statusa samostojnega podjetnika, oziroma opustitvijo tega statusa ob odhodu v pokoj, se ne le posameznim rokodelcem, temveč tudi Sloveniji povzroča kulturno-dediščinska škoda, saj je znano, da se kvaliteten turizem v naprednih evropskih državah vse bolj povezuje z živo kulturno dediščino, ki postaja nepogrešljiv del turistične ponudbe. Rokodelce je treba, glede različnih vrst pravic, izenačiti s samostojnimi kulturnimi delavci in drugimi snovalci narodnega bogastva, ter jih s tem ustrezno zaščititi. Predlog je v skladu s Konvencijo o varstvu nesnovne dediščine, katerega del so tudi tradicionalne obrti (rokodelstvo).

- Osebnno dopolnilno delo na področju rokodelstva, kot neodvisno delo, bi moralo biti obdavčeno z davkom od dohodka iz dejavnosti

Zakon o dohodnini določa, da se vsako odvisno pogodbeno razmerje, v katerega vstopa fizična oseba pri opravljanju fizičnega ali intelektualnega dela, šteje za zaposlitev, ne glede na čas trajanja. V takšno obdavčitev naj bi sodila tudi izdelava in prodaja.

Pri izdelovalcih rokodelskih izdelkov ne gre za odvisno razmerje, temveč za neodvisno izdelavo izdelkov in njihovo neodvisno prodajo v skladu s Pravilnikom o osebnem dopolnilnem delu, kar pomeni, da takšna aktivnost ne more biti obdavčena kot odvisno razmerje. Pri svojem delu ti izdelovalci uporabljajo številne materiale, ki jih kupujejo ali sami naberejo, pridelajo, izdelajo, zaradi česar zgolj 10 odstotkov normirano priznanih odhodkov oziroma dejanski stroški prevoza in nočitve, ne ustreza dejanskim stroškom v tej dejavnosti, kjer nastajajo tudi

stroški materiala: glina in keramika, steklo, volna, bombaž, lan, konoplja in druga naravna vlakna, šibje, ličje, trsje, slama, les, vosek, naravno usnj, kovina, kamen idr.

Izdelovalci rokodelskih izdelkov s statusom osebnega dopolnilnega dela uporabljajo pri svojem delu tudi orodja, naprave, peči, dejavnost pa večinoma opravljajo v stanovanjskih prostorih ali drugih prostorih, ki jih namenijo tej dejavnosti. V tej povezavi nastajajo tudi stroški elektrike, vode, komunalnih storitev, telefona, interneta (npr. dolžni so oddajati napoved preko sistema e-davki), pisarniškega materiala ipd., zato njihova aktivnost ni podobna dejavnosti nekoga, ki občasno pomaga v gospodinjstvu, pri kmetijskih delih, varstvu otrok, prevajanju, lektoriranju in podobno.

Zaradi navedenega OZS ugotavlja, da se izdelava in prodaja rokodelskih izdelkov ne more primerjati v načinu izvajanja osebnega dopolnilnega dela z naštetimi dejavnostmi, kjer gre za očitno delo v odvisnem razmerju, praviloma v prostorih in s sredstvi naročnika storitve. Rokodelci prodajajo svoje izdelke praviloma neznanim kupcem v svobodnem poslovnem odnosu in ne v podrejenem, kar je tudi ena izmed značilnosti odvisnega razmerja (na primer ni nadzora nad izvajalcem, vse delo opravlja pod lastno odgovornostjo, z lastnimi sredstvi).

OZS na podlagi vseh ugotovitev in proučitve dejanskega stanja pri opravljanju osebnega dopolnilnega dela v rokodelski dejavnosti predlaga, da FURS ustrezno popravi svoje pojasnilo, v katerem so uvrščene vse aktivnosti s področja osebnega dopolnilnega dela, vključno z izdelovanjem rokodelskih izdelkov med odvisna razmerja, kar pa je v nasprotju z Zakonom o dohodnini in Zakonom o davčnem postopku. Dejstvo je namreč, da je potrebno na podlagi veljavnih Zakona o dohodnini in Zakona o davčnem postopku vsako obliko dela, aktivnosti in dejavnosti presojati po njihovi dejanski vsebini, ne pa po obliki. Osebno dopolnilno delo na področju rokodelstva je po svoji vsebini vsekakor neodvisno razmerje, zato mora biti obdavčeno z davkom iz dejavnosti.

SEKCIJA ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM

104. Določitev fleksibilnejšega obratovalnega časa za gostince

Urediti je potrebno fleksibilnejši obratovalni čas, ki je določen s Pravilnikom o merilih za določitev obratovalnega časa gostinskih obratov in kmetij, na katerih se opravlja gostinska dejavnost ter odloki občin. Gostinci so edini, ki morajo imeti potrjen obratovalni čas. Dejavnost gostinstva in turizma je velikokrat nepredvidljiva in je zato potrebno hitro prilagajanje ob nenačrtovanih najavah posameznih skupin (avtobus) in zaključenih družbah.

Da bi bili postopki hitrejši predlagamo možnost elektorskega vlaganja vlog za pridobitev soglasja občine in možnost za vročanje vlog po elektronski pošti. Določi naj se krajši rok za odločitev o predlogu.

105. Bolj življenjski nadzor UVHVVR pri gostincih in zmanjšanje administrativnih obveznosti

Sekcija za gostinstvo in turizem meni, da je ustrezen nadzor Uprave RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR) potreben, poudarja pa, da mora biti le-ta izveden objektivno. V praksi je odkrivanje napak in njihovo sankcioniranje na vseh področjih vse prevečkrat odvisno od subjektivne presoje posameznega inšpektorja, zato zahtevamo poenoten nadzor po celi Sloveniji. Sekcija zahteva, da se nadzor izvaja v času, ko ni malic in kosil, da se z nadzorom ne moti delovnega procesa.

Sekcija zahteva zmanjšanje administrativnih obveznosti za manjše gostinske obrate, ki imajo do 10 zaposlenih v obratu, ki pri delu prihajajo v stik z živili. Manjši gostinski obrati namreč

kupujejo manjše količine kot veliki obrati in je zato nujno potrebna poenostavitev vodenja evidenc in postopkov pri zagotavljanju varne hrane.

106. Poiskati je potrebno možnosti panožnih vzpodbud pri digitalizaciji v gostinstvu in turizmu

Med ključnimi razvojnimi principi v Strategiji digitalne preobrazbe slovenskega turizma 2022-2026 je navedeno, da je digitalna preobrazba orodje za dvig dodane vrednosti panoge. Gre za celovit pristop, ki ponuja številne tehnološke rešitve za povečanje produktivnosti in s tem dvig konkurenčnosti. Z digitalizacijo lahko optimiziramo procese, zmanjšamo stroške, razvijemo sisteme za podatkovno podprto določanje in povečamo zadovoljstvo gosta. To so ključni elementi za dvig dodane vrednosti v panogi za lastnike, zaposlene in lokalno skupnost.

Digitalizacija v gostinstvu in turizmu je nujno potrebna, zato bi bilo potrebno pripraviti možnost vzpodbud v panogi za digitalizacijo (vavčerji, ipd.). S tem bi omogočili dvig dodane vrednosti v panogi, dvignili digitalne kompetence in veščine, jim olajšali poslovanje, med drugim tudi zato, da bi omogočili digitalizacijo naročil in zmanjšanje potreb pri kadrih.

107. Predlagamo financiranje mladih prevzemnikov po vzoru kmetov tudi za gostince

Predlagamo nov ukrep za lažji prenos prehrabnih gostinskih obratov na mlajše naslednike in s tem obstoj gostiln ter povezanih dejavnosti, predvsem na podeželju. Predlagamo, da država zagotovi sredstva za financiranje mladih prevzemnikov prehrabnih gostinskih dejavnosti (SKD 56.111 Gostilne in restavracije). Mladim prevzemnikom se omogoči pridobitev nepovratnih sredstev in/ali sofinanciranje posodobitve opreme v prevzeti dejavnosti.

Namen ukrepa je spodbujanje mladih, da ohranjajo in nadaljujejo s prehrabno gostinsko dejavnostjo, ki ima pri nas bogato in dolgo tradicijo. Ukrep je pomemben za razvoj in zaposlovanje lokalnega prebivalstva in vključevanje ljudi iz okolice v delovni proces, razvoj dodatnih dejavnosti ter predvsem preprečevanje prekomernega odhajanja, predvsem mladih s podeželja v mesta.

SEKCIJA GRADBINCEV

108. Javno naročanje v gradbeništvu

Veliko naših članov, ki opravljajo gradbeno dejavnost, se pri svojem poslovanju srečuje s področjem javnega naročanja gradenj kot podizvajalci večjih gradbenih podjetij, pri manjših objektih pa tudi kot samostojni izvajalci. Osnovno izhodišče zahteve je, da je potrebno zagotoviti pregledno javno naročanje, ki naj temelji na strokovnosti, redu in pravičnosti ter enakopravnost malih in velikih podjetij.

Predlagamo, da se zakonodaja oz. predpisi spremenijo tako, da samo najnižja cena nikakor ne more biti edino merilo za izbiro izvajalca. Merilo za izbiro izvajalca je lahko samo najugodnejša ponudba na podlagi strokovnih, tehničnih, ekonomskih in drugih kriterijev, ki pomembno vplivajo na kakovostno izvedbo gradnje. Poleg navedenega bi bilo primerno vzpostaviti pravila, ki bi omogočala, da ni mogoče izbrati ponudb, ki so izdelane pod najnižjo tržno realno ceno (in ne zgolj v primeru, ko se s ponudbeno ceno ne izkazuje plačila minimalne plače, kar v gradbeništvu izjemno težko dokazati, saj iz tehničnih razlogov ni mogoče zahtevati števila delavcev in obseg ur potrebnih za izvedbo gradnje). Samo realna tržna cena zagotavlja sprejemljivo raven kvalitete izvedenih del in omogoča ponudniku normalno poslovanje.

Predlagamo, da se več javnih naročil v gradbeništvu izvaja po posameznih segmentih (gradbena dela, zaključna gradbena dela, strojne inštalacije, elektro inštalacije ipd.) tako, da bodo na natečajih lahko enakopravno sodelovala tudi manjša podjetja. Kajti oddaja gradnje kot enovitega naročila onemogoča uspešno konkuriranje malih in srednjih podjetij oziroma jih sili v podizvajalski odnos, kar na žalost velikokrat pomeni podrejen položaj.

Velikokrat so povsem nesprejemljivi pogoji, ki jih mora izpolnjevati izvajalec glede garancij, kreditne sposobnosti in obsega preteklih izkušenj (veliko število referenc, zneskovno pretirane oziroma posledica vrednosti enovitega naročila), ki so pogosto namenjeni prav temu, da manjšim podjetjem onemogočijo sodelovanje v postopkih oddaje javnih naročil.

Nujno je potrebno zagotoviti 30-dnevne plačilne roke in realizacijo plačil v pogodbeno določenih rokih.

Izbor t.i. »inženiring podjetij-posrednikov« brez zaposlenih oseb, ki dejansko izvajajo dela (zaposlene 1-3 osebe v režiji), povzroča siljenje podizvajalcev za izvedbo gradenj pod ceno in plačilnimi pogoji. Predlagamo, da se kot kadrovski pogoj zahteva izvedba del z lastnimi kadri (vsaj polovica del naj se opravi z lastnimi zaposlenimi) in tudi lastnimi sredstvi.

V zakon o javnem naročanju je treba vnesti odgovornost javnega naročnika za vodenje investicije. V zakonu bi bilo smiselno predvideti določilo o tem, da mora javni naročnik za vsako javno investicijo imenovati kompetentnega odgovornega vodjo investicije (pooblaščenega inženirja/arhitekta z ustreznimi izkušnjami na področju objektov, ki je predmet naročila). V zakonu naj se opredelijo njegove naloge, pristojnosti, odgovornosti, kot tudi sankcije zoper naročnika, ki tega ne upošteva.

Z namenom izboljšanja kakovosti in transparentnosti javnih naročil ter odprave nelojalne konkurence naj se v zakon o javnem naročanju vnese naslednja določila:

- naročilo inženirskih storitev in gradnje se (lahko) razpiše samo ob 100 % zagotovljenem financiranju (Avstrija, Italija) oziroma zaprti finančni konstrukciji, ki jo je možno definirati na osnovi projektne naloge oziroma standardiziranih popisov gradbenih, obrtniških in instalacijskih del ter materiala in opreme, torej na osnovi kvalitetno izdelane projektne naloge oziroma projektne dokumentacije;
- naročilo gradnje se razpiše na podlagi projekta za razpis, kot ga določa gradbeni zakon;
- ob razpisu naročila se objavi ocenjena vrednost naročila in v primeru naročila inženirskih storitev tudi investicijska vrednost;
- na portalu javnih naročil se takoj po zaključku izvedbe pogodbe objavi končno obračunsko vrednost celotne investicije.

Preprečiti je potrebno pretirane zahteve po bančnih garancijah. Uvedejo naj se naslednja jamstva, ki naj jih ponudniki na javnih razpisih dajejo v zavarovanja:

- za resnost ponudbe do 3 % - izvršnica;
- za dobro in pravočasno izvedbo do 5% - izvršnica ali menično zavarovanje s pooblastilom za unovčenje;
- zavarovanje splošnega garancijskega roka za največ 2 leti (po vzoru Avstrije in Nemčije), v višini do 5 % z bančno garancijo brez omejitev, pogojeno s pozivom k odpravi pomanjkljivosti v pogodbenem roku pred unovčitvijo bančne garancije (le za izvedbo).

Javni naročniki gradenj (gradbena dela, zaključna gradbena dela, inštalacije) v razpisnih pogojih zahtevajo od izvajalcev vedno daljše jamstvene/garancijske roke za izvedena dela in vgrajeni material. Ti roki so običajno že določeni v osnutkih pogodb, ki so sestavni del razpisne dokumentacije, tako, da izvajalec nima možnosti pogajanj ali izbire, lahko samo podpiše pogodbo, ali pa posel prepusti drugim. Ti zahtevki javnih naročnikov glede garancijskih rokov zdaj že dosegajo 10 let, medtem ko je 5 let minimalna praksa. V skladu z določili obligacijske zakonodaje in gradbenih uzanc so običajni garancijski roki za gradnje 2 leti. Samo pri

zagotavljanju solidnosti gradnje, ki obsega vitalne dele objekta, obligacijski zakonik predvideva 10 letno odgovornost izvajalca del.

Po splošno uveljavljenih obrazložitvah pravnih strokovnjakov namreč odgovornost za solidnost gradnje (662. člen Obligacijskega zakonika, OZ), ki pa v sami zakonodaji ni podrobneje opredeljena, izhaja iz ugotovitve, da mora predmet pogodbe v jamčevalnem roku in ob normalni uporabi v skladu z njenim namenom, opravljati svojo funkcijo, brez da bi se pokazale napake. Kadar so napake objekta takšne, da onemogočajo opravljanje funkcije objekta kot prostora za opravljanje dejavnosti ali prostora za bivanje, se šteje za napako v solidnosti gradnje. Odgovornost za solidnost gradnje torej obsega vse vitalne dele objekta, ki omogočajo opravljanje teh funkcij. Za t.i. skrite napake, to so napake, ki jih pri običajnem pregledu ob prevzemu del ni bilo mogoče odkriti ali so se pojavile kasneje, pa izvajalec odgovarja še dve leti od prevzema opravljenega posla (634. člen OZ).

Predlagamo ustrezno spremembo zakonskih določil ZJN-3, za javno naročanje gradenj, s katerimi bi bolj podrobno uredili področje jamstev oz. garancij, v skladu z obligacijsko zakonodajo in njihovih zavarovanj.

Problem je tudi v tem, da teh nenormalno dolgih garancijskih rokov, ki jih za področje gradenj zahtevajo malodane vsi javni naročniki, zavarovalnice, ki kljub določilom Uredbe o finančnih zavarovanjih pri javnem naročanju (Uradni list RS, št. 27/16), niso pripravljene zavarovati teh podaljšanih garancijskih rokov, čeprav uredba določa, da je za veljavnost finančnega zavarovanja za odpravo napak v garancijskem roku, lahko takšno zavarovanje sklenjeno za daljše obdobje kot ga predvidevajo določila obligacijske zakonodaje, »če daljši rok opravičujejo tveganja, povezana s predmetom ali okoliščinami javnega naročanja« (2. odstavek 8. člena uredbe). S tem ko odklanjajo sklepanje tovrstnih zavarovanj za daljše obdobje kot je predvideno v obligacijski zakonodaji, se očitno tudi zavarovalnice ne strinjajo, da daljši roki garancij opravičujejo tveganja, povezana s predmetom ali okoliščinami javnega naročanja na področju gradenj.

Nujno bi bilo potrebno doseči tudi usklajenost med zahtevki po garancijskih dobah in možnostjo, da se te garancijske dobe lahko ustrezno zavarujejo.

Največji problem pri podizvajalcih del v javnem naročanju še vedno predstavljajo plačila, saj zakonska določila zagotavljajo direktno plačilo samo ob posebnem zahtevku podizvajalca, pa še to velja samo za prvega podizvajalca v verigi. Pravočasna plačila vsem morebitnim ostalim podizvajalcem v verigi pa so še vedno prepuščena odločitvi njihovih neposrednih naročnikov - izvajalcem, ki so v verigi pred njimi, kar velikokrat pomeni, da za kvalitetno in pravočasno opravljena dela ne dobijo plačil. Tudi uvedba prekrška in morebitni izrek prekrška v zvezi z nepravočasno ali ne podajo izjave o plačilu podizvajalcu v roku 60 dni od končne situacije ne varuje podizvajalca, da bo za izvedena dela prejel plačilo oziroma lahko pripelje do situacij, ko se podizvajalca sili k podpisu tovrstne izjave in hkrati povzroči tveganje za podajo neresnične izjave tudi s strani podizvajalca. Predlagamo vzpostavitev elektronskega sistema priznavanja referenc podjetij (izvajalskih in projektivnih) ter kadrov po načelih direktive EU in uradni register referenc podjetij in kadrov.

Pripravi in predpiše naj se obvezno uporabo standardiziranih popisov del in splošnih in posebnih tehničnih pogojev gradnje. Pripravi in predpiše naj se standardno gradbeno pogodbo (za javna naročila). Država mora vzpostaviti in voditi bazo standardiziranih popisov del in posebnih tehničnih pogojev gradnje. Standardizirani popisi del in splošni in posebni tehnični pogoji gradnje se pripravijo ob upoštevanju tujih praks in dosedanjega dela pristojnih zbornic. Predlagamo vpeljavo in uporabo parametrov in postopkov za obvezno določitev realne vrednosti posamezne gradnje (ocenjena vrednost storitve).

Dodatno je predlog, da se poviša spodnja meja za obveznost javnega naročila za javna naročila gradenj, ki naj znaša vsaj 60.000 evrov. Korekcija je potrebna zaradi pojava inflacije, ki je v zadnjih letih močno vplivala na vrednost gradbenih del.

109. Paritetni sklad za gradbeništvo

Paritetni skladi, ki so v razvitejših evropskih državah dobro uveljavljeni predvsem za gradbeno panogo, so praviloma ustanovljeni in upravljani s strani socialnih partnerjev, nacionalnih predstavnikov delodajalcev in delojemalcev, večinoma kot komplementarna socialna struktura znotraj državnega socialnega aparata. Obstaja več različnih modelov paritetnih skladov, predvsem ločenih po njihovem namenu. Zlasti so ti skladi pogosti na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja, varnosti in zdravja pri delu, poklicnih pokojnin in sistema plačanega bonusa (dopusta) in drugih odsotnosti.

Ustanovitev paritetnega sklada je lahko učinkovita rešitev za posamezno panožno področje in socialno problematiko, ki iz nje izvira. Po drugi strani pa lahko paritetni skladi in sredstva zbrana v teh skladih bistveno lažje prispevajo k izravnavanju bodočih tveganj. S tem pa se zagotavlja varnost tako za podjetje kot tudi zaposlene, ki je bistveno višja.

Eden izmed bistvenih pogojev za vzpostavitev paritetnega sklada gradbene dejavnosti je vzajemnost v razmerju do drugih paritetnih skladov. S tem se za slovenske delodajalce vzpostavi jasen in transparenten sistem brez dvojnih obveznosti, kar pomeni tudi nižje stroške v primeru izvajanja del v tujini (Avstrija, Nemčija, Italija, itd.).

Veliko slovenskih izvajalcev opravlja svoje storitve v tujini, predvsem v sosednjih evropskih državah. V večini teh držav morajo za svoje zaposlene plačevati izjemno visoke prispevke v t.i. paritetne sklade (BUAK, SOKA BAU idr.) v posameznih državah, kar predstavlja veliko obremenitev in slabši konkurenčni položaj. Ti skladi izplačujejo nadomestilo delavcem v primeru dopusta, slabega vremena in za dopolnilno usposabljanje ter druge, za delavca in delodajalca, koristne namene.

Predlagamo, da tudi Slovenija uvede paritetni sklad za gradbeništvo, kot so ti skladi v primerljivih državah EU. Vzpostaviti je potrebno zakonske osnove za ustanovitev paritetnega sklada za gradbeništvo, ki bo enakovreden tovrstnim skladom v sosednjih evropskih državah in doseči meddržavno priznavanje teh skladov. Na podlagi tega bodo slovenski izvajalci del ob vstopu na trge teh držav v bolj enakopravnem položaju, saj jim ne bo potrebno plačevati v njihove sklade. Bistveno korist bo ob ustrezni organiziranosti tovrstnega sistema imela tudi država oziroma njene inštitucije, saj je znano, da se iz paritetnih skladov delodajalcem in delavcem povrne dobra polovica vplačanih sredstev, ostalo pa so stroški poslovanja in dajatve. Predlagamo takojšne oziroma hitrejše nadaljevanje aktivnosti na tem področju.

110. Problematika odlaganja gradbenih izkopov

Po veljavni Uredbi o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih spadajo gradbeni izkopi med gradbene odpadke, ki so večinoma nenevarni. Na podlagi veljavne zakonodaje so za ravnanje z odpadki na gradbiščih odgovorni investitorji, ki pa zelo pogosto svojo obveznost tudi v primerih javnega naročila s pogodbo prenesejo na izvajalca gradbenih del. Predvsem je odlaganje gradbenih izkopov problematično, kadar investitor nima svoje parcele, na kateri bi lahko stalno ali začasno uporabil/deponiral izkopane materiale. Obstaja sicer možnost, da se gradbeni izkopi odlagajo na uradnih deponijah, vendar ugotavljamo, da je le teh premalo oziroma jih skoraj ni. Tako je investitor oz. izvajalec primoran izkope transportirati na velikih razdaljah, kar je povezano z visokimi stroški in posledično tudi negativnimi vplivi na okolje.

Zavedati se je potrebno, da je izkopnih materialov, torej nenevarnih gradbenih odpadkov (zemljina, kamenje in drug izkopani material) po količini zelo veliko. Manjši del predstavljajo

drugi odpadki. Največji povzročitelj teh odpadkov je država, ki težave z odlaganjem prevali na izvajalce gradenj.

Predlagamo, da se na nivoju države uredi primerno deponiranje/odlaganje gradbenih izkopov, tako, da bo vsaka občina imela vsaj eno ustrezno, uradno odlagališče oziroma, da je povzročitelj odpadkov, za odpadke in ravnanje z njimi, odgovoren za njih vse do predelave oziroma stalnega deponiranja.

111. Prevoz gradbenih odpadkov

Prevoz odpadkov, tudi gradbenih, je podrobneje določen v Uredbi o odpadkih (Uradni list RS, št. 77/22).

Prevoznik lahko prevaža odpadke, če ima pridobljeno odločbo o dovolitvi opravljanja priglašene dejavnosti za prevažanje odpadkov (odločba o vpisu v evidenco prevoznikov odpadkov), na podlagi katere ga ministrstvo vpiše v evidenco oseb, za katere je bila izdana odločba o vpisu v evidenco prevoznikov odpadkov, v skladu z zakonom, ki ureja varstvo okolja.

Prevoznik odpadkov mora zagotoviti, da je pošiljka odpadkov med prevozom opremljena s kopijo evidenčnega lista v pisni ali elektronski obliki v skladu z drugim odstavkom 25. člena te uredbe.

Poleg navedenega mora prevoznik odpadkov zagotoviti, da je vozilo za prevoz odpadkov opremljeno z napravo z vgrajenim sledilnim sistemom globalnega pozicioniranja (GPS), ki na podlagi satelitskega navigacijskega sistema določa točno lego in časa lokacije vozila ter tako beleži vse premike vozila, in zagotavlja vpogled v zgodovino voženj za najmanj dve leti (76. člen Uredbe o odpadkih).

Zahteva je še razumljiva kadar govorimo o rednih prevozi odpadkov, ki jih izvajajo izvajalci z vozili, namenjenimi samo tej dejavnosti. Pri gradbenih izvajalcih, ki odpadke vozijo zelo poredko, mogoče tudi samo enkrat na mesec, pa je zahteva, da se opremi vozilo z GPS sledilnikom povsem neživljenjska in nepotrebna.

Predlagamo, da se Uredba o odpadkih v 76. členu dopolni tako, da zahteva o GPS sledilnikih ne bo veljala za tiste, ki gradbene odpadke prevažajo samo občasno.

Nadalje predlagamo tudi možnost, da se iz zahteve po GPS sledilnikih izloči tudi prevoznike nenevarnih gradbenih odpadkov (v prilogi spodaj so to odpadki, ki ob šifri nimajo navedene oznake zvezdica(*)). Med odpadke namreč spadajo tudi zemeljski izkopi, ki ne vsebujejo nevarnih snovi (zemljina, kamenje in drug izkopani material). Velika večina kiper tovornjakov prevaža prav tak material. To pomeni, da bi skoraj vsi kiper tovornjaki v Sloveniji morali biti opremljeni z GPS sledilniki, kar pa ni niti smiselno niti racionalno.

Predlagamo torej, da se opremljenost z GPS sledilniki zahteva za vozila, ki prevažajo izključno odpadke in za ostala vozila, samo v primeru, če prevažajo material, ki vsebuje nevarne snovi. Za prevoz odpadkov, ki v šifri ne vsebujejo zvezdice (*) pa GPS sledilnik ne bi bil potreben.

Priloga: Izsek iz Klasifikacije odpadkov

17 05	Zemljina (vključno z zemeljskimi izkopi z onesnaženih območij), kamenje in izkopani material
17 05 03*	Zemljina in kamenje, ki vsebuje nevarne snovi
17 05 04	Zemljina in kamenje, ki nista navedena pod 17 05 03
17 05 05*	Izkopani material, ki vsebuje nevarne snovi
17 05 06	Izkopani material, ki ni naveden pod 17 05 05
17 05 07*	Tolčenec izpod železniških tirov in pragov, ki vsebuje nevarne snovi
17 05 08	Tolčenec izpod železniških tirov in pragov, ki ni naveden pod 17 05 07

112. Odlaganje gradbenih odpadkov, ki vsebujejo azbest

Na področju gradbeništva se predvsem pri sanacijah in rušitvenih delih pogosto srečujemo s trdno vezanimi azbestnimi odpadki, kamor štejejo gradbeni materiali iz azbestcementskega, kot so ravne ali valovite strešne plošče velikega formata, fasadne in strešne plošče malega formata, uporabni izdelki, kot so posode za rastline, pepelniki, korita za rože in podobno, ter različne vrste cevi iz azbestcementskega.

Za preprečevanje oziroma zmanjševanje emisij azbestnih vlaken v okolje so predpisani obvezni postopki pri rekonstrukciji ali odstranitvi objektov in pri vzdrževalnih delih na objektih, instalacijah ali napravah, kadar se odstranjujejo materiali, ki vsebujejo azbest. Poleg pravilnega načina odstranjevanja gradbenih materialov iz azbestcementskega je predvsem pomembno, da se azbestne odpadke odlaga samo na za to predvidenih odlagališčih.

Za ustrezno odlaganje azbestnih odpadkov je odgovoren investitor, ki mora od upravljavca odlagališča za prevzete azbestne odpadke pridobiti potrjen evidenčni list o ravnanju z odpadki. Navedeni evidenčni list je dokazilo o ustrezni oddaji azbestnih odpadkov na odlagališče. Če azbestne odpadke odda na odlagališče izvajalec gradbenih del, se mora potrjeni evidenčni list glasiti na investitorja. Investitor lahko pridobi potrjen evidenčni list o oddaji azbestnih odpadkov v odlaganje tudi od izvajalca gradbenih del, če ima ta dovoljenje za zbiranje gradbenih odpadkov.

Odlaganje azbestnih kritin in materiala, ki vsebuje azbest, na uradno odlagališče je velik finančni zalogaj za posameznike, lastnike zasebnih hiš in podjetnike pa tudi različne ustanove, zato ti nevarni odpadki vse prevečkrat, zaradi slabe ozaveščenosti, pristanejo na črnih odlagališčih.

Predlagamo, da bi bilo odlaganje gradbenih odpadkov, ki vsebujejo azbest (odslužena strešna kritina iz azbestcementskega in drugi podobni gradbeni materiali), v RS brezplačno. Cilj zagotavljanja brezplačnega odlaganja azbestnih odpadkov je skrb za zdravo okolje, s spodbujanjem zamenjave azbestnocementnih materialov z okolju in zdravju prijaznejšimi materiali.

Upravičenci brezplačnega odlaganja naj bodo investitorji obnove ali odstranitve stanovanjskih, gospodarskih ali poslovnih objektov. Upravičenci naj bodo tudi osebe, ki azbestne odpadke, nastale pri obnovah in odstranitvah objektov, začasno hranijo na svojem zemljišču in le-te, ustrezno zaščitene, pripeljejo na odlagališče.

Prav tako predlagamo, da bi bilo odstranjevanje in prevoz do ustreznih odlagališč, za gradbene odpadke ki vsebujejo azbest, znatno subvencionirano.

Predlagamo, da se v Uredbi o pogojih, pod katerimi se lahko pri rekonstrukciji ali odstranitvi objektov in pri vzdrževalnih delih na objektih, instalacijah ali napravah odstranjujejo materiali, ki vsebujejo azbest ukine meja pod katero za odstranjevanje azbestnih odpadkov ni potrebno

pridobiti okoljevarstvenega dovoljenja. Vsi izvajalci, ki se želijo ukvarjati z odstranjevanjem odpadkov, ki vsebujejo azbest, naj bodo obvezni pridobiti okoljevarstveno dovoljenje.

Država naj poskrbi za ustrezno informiranje in ozaveščanje prebivalstva, saj je v RS še ogromno streh pokritih s kritinami, ki vsebujejo nevarne azbestne vsebine in jih bo potrebno v sorazmerno kratkem času nadomestiti.

113. Ustrezna sprememba instituta subsidiarne odgovornosti v gradbeni dejavnosti

Novela ZDR-1 iz novembra 2023 je nepričakovano uvedla nov institut in sicer subsidiarno odgovornost izvajalcev za izplačilo plač delavcem, zaposlenih pri neposrednih podizvajalcih, vendar samo v gradbeni dejavnosti (nov 141a. člen ZDR-1). Po besedah pripravljavcev zakona, je navedeni nov institut posledica poprave neustreznega prenosa EU direktive s strani Slovenije, ki je subsidiarno odgovornost, kot navedeno zgoraj, prvotno uvedla samo za primere, ki se nanašajo na napotene delavce iz drugih EU držav, ne pa tudi za razmerja, v katerih storitve opravljajo delodajalci s sedežem oziroma prebivališčem v Sloveniji s svojimi zaposlenimi. Posledično naj bi bila Slovenija dolžna slediti ugotovitvam Komisije o neskladnosti slovenske ureditve z 12. členom direktive in sprejeti navedeno določbo. Menimo, da je nov 141a. člen nedodelan in posledično nejasen, sistemsko neustrezno umeščen v ZDR-1 ter ne prenaša ustrezno relevantnih določb direktive:

- pojem gradbene dejavnosti v 141a. členu ZDR-1 ni podrobneje definiran in je zato odprt za interpretacijo. Direktiva vsebuje prilogo s taksativno navedenimi dejavnostmi, ki se izvajajo na gradbiščih in za katere le-ta velja, med katerimi so npr. tudi takšne, ki po slovenski ureditvi ne sodijo v gradbeno dejavnost (npr. slikopleskarska dela);
- postopek uveljavljanja zahtevkov na podlagi navedenega člena s strani delavcev do subsidiarno odgovornega pravnega subjekta ni določen, kar odpira možnosti za neupravičena izplačila, kot tudi zlorabe s strani delavcev (zlasti v škodo subsidiarno odgovornih pravnih subjektov, ki nimajo zagotovljenih varovalk v zakonu, da tovrstne zlorabe preprečijo, saj so odvisni od informacij, ki jim jih posredujejo delodajalci delavcev oziroma sami delavci, npr. ali so prejeli plačo s strani svojega delodajalca in v kakšnem znesku);
- ureditev izplačila plač zgolj eni skupini delavcev oziroma iz samo ene dejavnosti zagotovo ne sodi v sistemski zakon, kot je ZDR-1, saj ni vsebinske povezave med materijo, ki jo ureja ZDR-1 na splošno in materijo, ki je urejena v 141a. členu (z izjemo uporabljene besede »plača«);
- Slovenija ni izkoristila možnosti, ki jo daje direktiva v petem odstavku 12. člena in sicer da uzakoni določbo, da izvajalec, ki je izpolnil obveznosti skrbnega ravnanja, kot so določene z nacionalnim pravom, ni odgovoren v skladu z institutom subsidiarne odgovornosti, kot je bil sprejet v 141a. členu ZDR-1.

Predlagamo spremembo ZDR-1 s črtanjem 141a. člena oziroma dopolnitvijo na način, ki omogoča pravno varnost vseh udeležencev oziroma, ki upošteva z direktivo dane možnosti za zaščito vestnih in skrbnih subsidiarno odgovornih subjektov.

SEKCIJA KOZMETIKOV

114. Predlog za regulacijo izobraževanja za odrasle na področjih nevarnih za zdravje

Na trgu opazamo veliko povečanje izobraževanja odraslih na vseh področjih – tudi na področjih, kjer se dejavnost opravlja na obrtni način. Izobraževanje odraslih se opravlja velikokrat brez ustreznih znanj, cene izobraževanj pa so zelo visoke.

Tudi pri vseh ostalih izobraževanjih za odrasle ni nobenega pogoja niti za prostor, v katerem se izvaja izobraževanje niti za učitelje oziroma mentorje, ki izobražujejo, zato menimo, da je potrebo to področje ustrezno urediti vsaj za izobraževanje odraslih, kjer obstaja nevarnost za zdravje oziroma za dejavnosti, za katere je potrebno obrtno dovoljenje.

115. Ponovna regulacija dejavnosti stiliranja trepalnic in manikire

Sekcija kozmetikov v zadnjih letih zaznava občuten porast dejavnosti stiliranja trepalnic in manikiranja, ki že vrsto let nista regulirani. Dejavnosti spadata v del kozmetične dejavnosti, ki ni reguliran in se zdaj opravlja brez kakršnekoli izobrazbe in brez izkušenj (oziroma brez obrtnega dovoljenja).

Pri opravljanju stiliranja trepalnic in pri manikiri se zaradi novih tehnik opravljanja storitev drastično povečujejo tveganja tako za zdravje potrošnikov kot za delavce, ki izvajajo tovrstne storitve. Pri manikiri lahko prihaja, zaradi nestrokovno opravljene storitve, do večjih poškodb nohtov, ki potrebujejo dolgo zdravljenje. Pri stiliranju trepalnic pa lahko pride tudi do raznih poškodb – odpadanja trepalnic, očesnih poškodb, alergij idr., zato je strokovna usposobljenost zelo pomembna. Vse te zdravstvene težave pa vodijo do višjih stroškov zaradi povečanja obsega zdravstvenih storitev.

Predlagamo, da se stiliranje trepalnic in manikira umestita v kozmetično dejavnost, za katero je potrebno obrtno dovoljenje in kjer je za nosilca dejavnosti predpisana ustrezna strokovna usposobljenost, kar bi zagotovilo temeljno znanje o anatomiji, higieni, pravilni uporabi materialov in tehnik ter prepoznavanju kontraindikacij.

SEKCIJA ZA PROMET

116. Odgovornost voznika in prevoznika za primere prekoračitve največje osne obremenitve vozila

Potrebna je pravičnejša ureditev odgovornosti voznika in prevoznega za primere prekoračitve osne obremenitve vozila (ni pa presežena največja dovoljena masa vozila) zaradi nepravilno razporejenega tovora v kontejnerjih. Kontejnerji so carinsko zapečateni in voznik ne more vplivati na pravilno razporeditev naloženega tovora v zabojniku. Blago v kontejnerju se lahko prerazporedi tudi zaradi posledic daljšega prevoza po morju ali pa je bilo blago že v osnovi nepravilno razporejeno. V primeru nadzora na cesti je izrečena globa tako vozniku kot tudi prevoznemu podjetju. Izrečene globe v teh konkretnih primerih so krivične, kajti odgovornost bi moral nositi dejansko tisti, ki je zakrivil nepravilno naložen tovor. Podobni primeri se dogajajo tudi v primerih prevoza sipkega tovora, kajti tam gre za naravo blaga, ki se v primeru tresljajev, nastalih med vožnjo, tovor sam prerazporedi po tovrnem prostoru.

117. Sprememba zakonskega določila, ki predpisuje zaseg vozil

Zakon o pravilih cestnega prometa (Uradni list RS, št. 156/21 – uradno prečiščeno besedilo in 161/21 – popr.) v 23. členu določa, da policist zaseže vozniku motorno vozilo, če je bil zaloten pri hujšem prekršku in je bil voznik v zadnjih dveh letih najmanj trikrat pravnomočno kaznovan za hujše prekrške ali če voznik ne izpolnjuje pogojev za vožnjo vozil (vožnja brez veljavnega vozniskega dovoljenja).

Za hujši prekršek se po zakonu šteje prekršek, za katerega je predpisana stranska sankcija najmanj treh kazenskih točk v cestnem prometu ali stranska sankcija prepovedi vožnje motornega vozila. Za hujši prekršek se štejejo tudi vožnja brez veljavnega vozniskega dovoljenja za vožnjo vozil tiste oziroma tistih kategorij, v katero spada vozilo ali skupina vozil,

ki ga vozi voznik v času prekrška ter vožnja vozila v času izvrševanja prenehanja veljavnosti vozniškega dovoljenja oziroma prepoved uporabe vozniškega dovoljenja.

V navedenih primerih se zaseže vozilo tudi, če ni voznikova last (npr. vozilo je last prevoznega podjetja), kar povzroča nepotrebno gospodarsko škodo prevoznikom, ki so lastniki teh vozil in jih uporabljajo za izvajanje svoje gospodarske dejavnosti, na sam prekršek pa niso mogli vplivati ali ga preprečiti. Po veljavnem predpisu mora policija zaseženo vozilo takoj oddati sodišču, ki je pristojno za postopek o prekršku (lahko se hrani tudi na policiji). V praksi to pomeni, da sodni izvršitelj (ali njegov pooblaščenec) vozilo odpelje na varovano parkirišče (Grosuplje), kjer se vozilo hrani do odločitve sodišča. Izjemoma se vozilo lahko hrani tudi pri policiji, kar pa se v praksi za tovorna vozila ne izvaja.

Ne nasprotujemo ukrepom, s katerimi se voznikom, ki ne izpolnjujejo pogojev za vožnjo vozil ali na drug način izpolnjuje pogoje za zaseg vozila, le-to preprečijo in jih tudi ustrezno sankcionirajo. Menimo, da je postopek nesorazmeren, saj povzroča večjo gospodarsko škodo tudi prevoznikom, ki so naredili vse kar je bilo v njihovi pristojnosti, da do prekrškov ne bi prihajalo in so obenem dosledno seznanjali voznika z vso zakonodajo, ki je pomembna za transportni sektor.

Ob zasegu vozil v večini primerov, ravno zaradi oddaljenosti kraja za hrambo vozil nastajajo veliki in nesorazmerni stroški, prevoznikom pa se s tem povzroča dodatna gospodarska škoda (visoki so tudi stroški odvoza vozila, ki pa so nastali izključno zaradi oddaljenosti kraja, kjer se bo vozilo hranilo), saj vozil do odločitve sodišča ne morejo uporabljati.

Tako morajo prevozniki na sodišču izkazovati svoj pravni interes za čim prejšnjo vrnitev vozila, sodišča pa bi morala take primere obravnavati prednostno, kar pa je včasih zaradi preobremenjenosti sodišč težko izvedljivo.

Po mnenju Sekcije za promet je namen zakona preprečiti vožnjo vozniku, ki ne izpolnjuje pogojev za vožnjo. Za ta namen ne bi bilo potrebno izvesti zasega vozila, temveč bi to lahko dosegli tudi z »uradnim pečatenjem« vozila na urejenem parkirnem mestu in takojšnjo obravnavo primera na pristojnem sodišču (še isti dan v času uradnih ur sodišča). Tako bi bili primeri obravnavani takoj, hkrati pa bi se odločalo tudi o zahtevah prevoznikov po vrnitvi vozila.

Na predlagan način bi preprečili nastajanje večje gospodarske škode na strani prevoznikov (če bi izkazali ustrezen pravni interes) in povzročanje nesorazmerno visokih stroškov državnim organom. Istočasno je v tem delu nujna odprava 12. odstavka 56. člena Zakona o voznikih (Uradni list RS, št. 92/22 – uradno prečiščeno besedilo in 153/22), ki za podjetja in dogovorne osebe predpisuje izredno visoke globe za prekršek, ki ga stori voznik, če vozi vozilo brez veljavnega vozniškega dovoljenja.

V praksi prihaja do primerov, ko delodajalec kljub vsej svoji skrbnosti in doslednosti ne more vsak dan zanesljivo preveriti ali voznik izpolnjuje pogoje za vožnjo niti za to nima pravnih možnosti. Znani so primeri, ko je voznik, ki ga je delodajalec napotil na vožnjo v tujino, izven delovnega časa storil prekršek, zaradi katerega so mu nadzorni organi začasno odvzeli vozniško dovoljenje. V času te začasne prepovedi vožnje je voznik zopet pričel z vožnjo, na katero ga je napotil delodajalec, saj ta predhodno ni bil obveščen o nastalem dogodku. Zato predlagamo, da bi morala država najprej vzpostaviti ustrezne mehanizme, s pomočjo katerih bi bila podjetjem omogočena pridobitev pravih in relevantnih podatkov o vozniku oziroma izpolnjevanju pogojev za vožnjo, šele nato pa uvesti kaznovalno politiko.

118. Uvedba dodatnega popusta pri plačilu cestnine za vozila do NDM 12 t

Kot nediskriminatorne ukrepe, s katerimi bi lahko zaščitili domačega prevoznika in obremenili predvsem tuja vozila v tranzitu, predlagamo uvedbo dodatnega popusta pri plačilu cestnine za

minibuse in lažja tovorna vozila (NDM do 12 t). Trenutno so ta vozila uvrščena v drugi cestninski razred (R2), enako kot to velja za večje avtobuse (50-sedežne; NDM do 22 t) in tovorna vozila (NDM 18 t).

Minibusi predstavljajo predvsem vozila domačih prevoznikov, ki opravljajo šolske prevoze. S predlaganim ukrepom bi tako pomagali predvsem domačim prevoznikom. Tudi pri tovornih vozilih je velik razkorak med višino cestnine, saj lahko npr. dvosledna motorna vozila (NDM do 3,5 t) s priklopom (do 4,5 t) vozijo samo z vinjeto, medtem ko za lahka tovorna vozila (NDM do 7,5 t) velja plačilo cestnine po prevoženi razdalji (razred R2). To nesorazmerje pa nikakor ni razumno. Trenutna ureditev vzpodbuja nelojalno konkurenco na trgu cestnih prevozov.

119. Ureditev področja odvoza pokvarjenih in poškodovanih vozil z AC in HC (vozila NDM do 3,5 t)

Za razvoj panoge, dvig kvalitete storitev in povečanje varnosti v cestnem prometu, je potrebno oblikovati nabor pogojev (materialni, strokovni, kadrovski), ki jih morajo izpolnjevati podjetja, ki želijo opravljati odvoze pokvarjenih in poškodovanih vozil z AC/HC. Pri oblikovanju nabora zahtevanih ukrepov morajo poleg resornega ministrstva in DARS sodelovati tudi predstavniki prevoznikov obeh zbornic (OZS, GZS).

120. Sprememba Odredbe o omejitvi prometa na cestah v RS – samoizločanje

Odredba o omejitvi prometa na cestah v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 75/11 in 195/21) v 1. členu določa, da se s to odredbo na cestah v Republiki Sloveniji v določenem časovnem obdobju ali vremenskih razmerah omeji promet naslednjih vozil:

- tovornih vozil in skupin vozil, katerih največja dovoljena masa presega 7.500 kg;
- traktorjev, motokultivatorjev, delovnih strojev in vprežnih vozil.

V 5. členu omenjene Odredbe je navedeno, da je na vseh cestah v Republiki Sloveniji, razen na avtocestah in hitrih cestah, v zimskih razmerah prepovedana vožnja za tovorna vozila s priklopnimi vozili, za vozila, ki prevažajo nevarno blago, in za vozila za izredne prevoze. V drugem odstavku omenjenega člena je napisano, da upravljavec avtocest in hitrih cest lahko na teh cestah iz razlogov zimskih razmer časovno in prostorsko omeji promet vozil. O uvedbi ukrepa omejitve prometa mora upravljavec cest obvestiti javnost in postaviti prometno signalizacijo za izločanje, kjer je to mogoče.

V 8. členu Odredbe je odrejeno, da morajo vozniki vozila, za katera velja omejitev prometa iz te odredbe, pred začetkom prepovedi prometa parkirati na za to določenih ali drugih primernih parkiriščih ali parkirnih površinah. Z vožnjo smejo nadaljevati šele po poteku prepovedi (t.i. samoizločanje). Do spoštovanja tega pravila (te zapovedi) ne prihaja, saj vozniki tovornih vozil, ki so bili "ujeti" v zimskih razmerah v večini primerov nimajo ustreznih (in namenskih) parkirnih površin, da bi se izločili iz prometa. Takšna ureditev istočasno nekatere voznike tovornih vozil (zlasti voznike t.i. lokalnega prometa, ki ne uporabljajo hitrih cest in avtocest) postavlja v neenak položaj.

Na pomanjkanje parkirnih površin, namenjenih tovrnemu prometu smo v OZS že večkrat opozorili, stanje pa se ne izboljšuje. Nasprotno, zaradi povečanja predvsem tranzitnega prometa se stanje še poslabšuje, saj so vozniki, ki iščejo parkirna mesta za izvedbo dnevnega ali tedenskega počitka, prepuščeni svoji iznajdljivosti in pogosto te počitke (tudi krajše) izvajajo v neustreznih in neprimernih higienskih pogojih.

Zaradi opisanega predlagamo, da se avtoceste in hitre ceste ter "ostale" ceste (regionalne, lokalne, ipd.) izenačijo, in se vožnja tovornih vozil na vseh cestah dovoljuje pod enakimi pogoji, seveda z vsemi ostalimi predpisanimi omejitvami (osne, omejitve lokalnega prometa, idr.).

121. Pobuda za spremembo Pravilnika o oznakah in opremi vozil, s katerimi se opravljajo prevozi v cestnem prometu

Pravilnik o oznakah in opremi vozil, s katerimi se opravljajo prevozi v cestnem prometu je bil nazadnje spremenjen leta 2009. V letu 2015 je bila zaradi lažjega izvajanja nadzora v Zakon o prevozi v cestnem prometu vnesena zahteva, da mora imeti voznik pri izvajanju občasnega prevoza potnikov v vozilu dokazilo o izvajanju takega prevoza. Dokazilo o občasnem prevozu potnikov mora vsebovati vsaj naslednje podatke:

- vrsto prevoza;
- glavni opis prevoza (pobudnik prevoza, namen prevoza, predvidena relacija prevoza, predvideno trajanje prevoza, predvideni datum ter ura odhoda in prihoda, predvideno število potnikov ter predvideno število prevoženih kilometrov);
- zadevnega prevoznika ali zadevne prevoznike.

Dokazilo o občasnem prevozu potnikov se mora na sedežu prevoznika hraniti dve leti od opravljenega občasnega prevoza.

Menimo, da glede na zakonsko ureditev občnih prevozov potnikov ni dodatne potrebe po nameščanju table na sprednji strani vozila z oznako »OBČASNI PREVOZ«, kot ga predpisuje Pravilnik o oznakah in opremi vozil, s katerimi se opravljajo prevozi v cestnem prometu. Prav tako takšnih oznak ne potrebujejo tuji prevozniki, ki v Sloveniji opravljajo tovrstne prevoze, kot tudi ne domači prevozniki, ki opravljajo te prevoze v tujini.

122. Problematika AO zavarovanj gospodarskih vozil

Vse večje obremenitve gospodarstva in vse višji fiksni stroški slabijo konkurenčni položaj slovenskega prevoznika. S strani članov smo prejeli kar nekaj obupanih klicev, ki se nanašajo na ogromne podražitve AO zavarovanj gospodarskih vozil. Seznanili so nas tudi s primeri, da zavarovalnice, pri katerih so imeli sklenjene zavarovalne police s permanentno veljavnostjo AO zavarovanj za tovorna vozila, zahtevajo prekinitve takšne zavarovalne police in ponujajo sklenitev nove, z novimi pogoji. Seveda je nova cena kar 200 % višja v primerjavi z istim produktom v lanskem letu.

Prevozniki imajo na razpolago le tri možne ponudnike AO zavarovanj gospodarskih vozil: Zavarovalnica Triglav (pokriva glavnino vseh AO zavarovanj gospodarskih vozil), Generali (po informacijah, ki so jih prejeli člani od zavarovalnice, naj bi ta opuščala tovrstna zavarovanja) in Zavarovalnica Sava. Zaskrbljujoče je dejstvo, da kljub poskusom prevoznikov za pridobitev konkurenčnih ponudb le teh ne morejo pridobiti, z razlago da niso njihovi komitenti. Ker praktično ni drugega ponudnika so prevozniki primorani sprejeti »oderuške« pogoje.

123. Ohranitev ukrepa vračila trošarin za komercialne prevoze

Glede na to, da gre za enega redkih ukrepov, ki ohranja konkurenčnost domačega prevoznika in ima hkrati velik vpliv na celotno gospodarstvo, predlogi za ukinitve vračila trošarin za fosilna goriva, niso sprejemljivi. Ni možno prezreti dejstva, da se že poznajo posledice ohlajanja gospodarstva na evropskem gospodarskem trgu. Pričakovali bi, da bodo v predlogu Podnebne zakona podane spodbude za pomoč gospodarstvu, ki bodo omogočile obstoj in pomagale panogi transporta pri prehodu na alternativna goriva (»zeleni transformaciji«) ter s tem omogočale tudi nadaljnji razvoj panoge.

Ukinitev trošarin iz razloga zmanjševanja uporabe fosilnih goriv je namenjena ideji prehoda na alternativne vire energije, kar pa je za sektor cestnih prevozov še preuranjeno. Trenutno ne razpolagamo niti s primerno infrastrukturo niti primerno tehnologijo. Zato nikakor še nismo prišli do točke, ko bi lahko govorili o splošni uporabi gospodarskih vozil na alternativni pogon. Ukinitev trošarin bi povišala stroške končne cene proizvodov, tako iz naslova podražitve prevoznih storitev kot tudi iz naslova podražitve prevozov (»za lastne potrebe«), ki jih opravljajo

proizvodna podjetja sama. Predlagan ukrep bi imel negativen vpliv tudi na javni potniški promet, ki je v določenem segmentu sofinanciran s strani države.

Država predvideva ukinitvev trošarin zaradi zmanjšanja porabe fosilnih goriv, ne da bi predhodno sprejela ukrepe za zdravo in prehodno zeleno transformacijo. V tem trenutku niti ni povsem jasno kateri alternativni energent bo omogočal obstoj in zdrav razvoj panoge. V preteklosti se je promoviral plin kot eden čistjših energentov, ki bo v prihodnosti vodilni energent. Znano je, da so prevozniki, ki so investirali v dražja in bolj čista vozila, zaradi visokih cen energenta čez noč postali nekonkurenčni. Takšne in podobne politične odločitve vnašajo vse preveč nezaupanja in dvomov v zeleni prehod. Menimo, da za predlagani ukrep še nikakor ni prišel pravi trenutek, zato je nujno, da se ga umakne.

124. Uvedba novega sistema izobraževanja poklicnih voznikov

Z namenom poiskati rešitve za dvig ugleda in večjega zanimanja za poklic voznik/voznica v cestnem prometu in promocije samega poklica, Sekcija za promet predlaga nove oblike izobraževanja poklicnih voznikov z večjim poudarkom na praktičnem delu usposabljanja v prevoznih podjetjih. Poklic voznika je že vrsto let deficitarni poklic. Logistika in transport kot pomembni gospodarski panogi imata v prihodnosti velik potencial za širjenje in razvoj, zato so nujne aktivnosti za pridobitev dodatnega kadra v to dejavnost.

Dejstvo je, da prihaja pretežni del voznikov iz tretjih držav. Znanja, ki jih pridobijo s temeljno kvalifikacijo še zdaleč ne zadoščajo osnovnim zahtevam izvajanja cestnih prevozov, saj se je z napredno tehniko in tehnologijo povečal nabor posebnih znanj, ki jih vozniki lahko pridobijo le s praktičnim delom - neposredno v prevoznih podjetjih. Poleg tega gre tudi za posamezne specifične dela, glede na vrsto tovora, ki se prevaža. Zavedati se je potrebno, da se zaradi nezadostnega znanja voznikov dodatno ogroža varnost v cestnem prometu, povzroča pa se tudi dodatna gospodarska škoda, ki jo utrpijo predvsem prevozniki.

Pristojnim institucijam predlagamo izobraževanje poklicnih voznikov v smeri:

- Izobraževalni program mora obsegati srednješolski program in program za odrasle (možnost prekvalifikacij). Urediti je potrebno priznavanje kompetenc in znanj v programu Logistični tehnik in zagon programa Voznik SPI ter hkrati prilagoditi program Logistični tehnik potrebam v logistiki.
- Znotraj obstoječe zakonodaje oziroma obstoječega srednješolskega programa logistični tehnik se modularno s prostim kurikulumom nadgradi v logistični tehnik in voznik. V postopku izobraževanja kandidat pridobi tudi vozniško dovoljenje. Po zaključku izobraževanja se s spričevalom prizna tudi: koda 95, izpit ADR, izpit za spremljevalca izrednih prevozov, izpit za učitelja vožnje in izpit za upravljavca prevozov. Pretežni del izobraževanja mora predstavljati praktično izobraževanje voznikov v prevoznih podjetjih, saj se le na tak način lahko spozna vse potrebne procese dela, ki so zelo tesno povezani z delom v administraciji logistike. Predlagamo znižanje starosti za voznike težkih tovornih vozil iz 18 let na 16 let (voznik lahko vozi z določenimi omejitvami oziroma lahko vozi le v spremstvu voznika »mentorja«, vozilo se ustrezno označi – npr. zelena tabla z oznako »L«).
- Program za odrasle: zajemati mora predvsem praktično izobraževanje v transportnih podjetjih. Prevoznim podjetjem, ki so pripravljena izobraževati voznike, mora pripadati nadomestilo za izobraževanja oziroma mentorstvo.
- Poklic voznika tovornega vozila in voznika avtobusa morata biti uvrščena na seznam deficitarnih poklicev.

125. Razvoj intermodalnih logističnih centrov, malih logističnih centrov, varovanih in varnih parkirišč

Ministrstvo za infrastrukturo mora okrepiti svojo vlogo na področju razvoja logistike. Izkoristiti je potrebno geostrateški položaj Slovenije, ki bo gospodarstvu prinašal višjo dodatno vrednost

in ne bo le tranzitna država. Pomembno je sodelovanje med lokalnimi skupnostmi (prostorski načrt) in državo (vzpodbujanje javno-zasebnega partnerstva). Vse smernice kažejo, da je potrebno več aktivnosti nameniti izgradnji intermodalnih, malih logističnih centrov, varovanih in varnih parkirišč predvsem ob AC križu in glavnih prometnicah.

126. Nujno potrebne aktivnosti za umeščanje gospodarskih objektov in infrastrukture v prostor

Že vrsto let se srečujemo s problematiko neučinkovitega in dolgotrajnega umeščanja gospodarskih objektov in infrastrukture v prostor. Ti postopki trajajo nerazumno dolgo, tudi po 10 let in več.

V evropskem prostoru se vse bolj spodbuja razvoj varovanih in varnih parkirišč za tovorna vozila, intermodalnih logističnih centrov in malih logističnih centrov. Tudi slovenski podjetniki imajo interes za izgradnjo takih objektov, vendar se vse začne in konča z umeščanjem objektov v prostor. Zaradi problematike umeščanja v prostor se ne izvajajo niti investicije, za katere je že pripravljena investicijska dokumentacija in tudi zbrana potrebna sredstva.

Kljub nekaterim pozitivnim premikom in popravkom predpisov, ki so se zgodili v zadnjem obdobju, je še vedno evidentno dolgotrajno pridobivanje dovoljenj za gradnjo in umeščanje objektov v prostor, kar zavira splošni in gospodarski razvoj.

Ugotoviti je potrebno kje so ozka grla v postopkih pridobivanja dovoljenj za gradnjo in pripraviti učinkovit načrt zmanjševanja teh ovir, ki so večinoma birokratskega izvora. Zato predlagamo zmanjšanje birokratskih opravil in pohitritev postopkov pri pridobivanju dovoljenj za gradnjo in umeščanje objektov v prostor.

127. Finančne spodbude za namen digitalizacije sektorja cestnega prevoznštva

Cestni transport in logistika sta ključnega pomena za oskrbo gospodarstva. Imela sta, in še vedno imata ključno vlogo pri gospodarski rasti. Z rastjo mednarodne trgovine in notranje logistike, povečanim obsegom dostavnih točk in povečanimi pričakovanji strank se povpraševanje po transportnih storitvah hitro povečuje. Ta rast pa zahteva nujno prilagoditev transportnih podjetij. Nujno je vlaganje v sodobno digitalizacijo cestnega prometa, ki omogoča konkurenčnost na trgu storitev, poveča učinkovitost, sledljivost, varnost in pozitivno prispeva k zmanjševanju negativnih vplivov na okolje. Digitalizacija, vključno z avtomatizacijo in digitaliziranimi informacijskimi tokovi cestnega transporta bistveno prispeva tudi k zmanjšanju zastojev na cestah in mejnih prehodih.

Po vzoru razvitih evropskih držav predlagamo uvedbo finančnih spodbud za sektor cestnega prevoznštva za namen digitalizacije in IT tehnologije kot npr. nakup telematskih sistemov (npr. sledenje), programske opreme za prikaz, obdelavo, analizo in arhiviranje podatkov digitalnega tahografa, usposabljanje v povezavi s telematskimi sistemi. Kot primer naj navedemo, da Nemčija v sklopu de-minimis pomoči podjetjem v sektorju cestnega prevoznštva namenja sredstva v višini do 2.000 EUR na vozilo, z zgornjo omejitvijo pomoči na podjetje v višini 33.000 EUR na leto za vpeljavo digitalnih rešitev.

128. Neposredna vključitev malega prevoznika v izvajanje GJS-JPP

Sekcija za promet ministrstvu, pristojnem za izvajanje GJS JPP predlaga sprejem pravne podlage (dopolnitev Zakona o prevozi v cestnem prometu – ZPCP-2), ki bi omogočala neposredno sklenitev pogodbe o izvajanju javne službe z malim prevoznikom brez predhodnega, za konkurenco odprtega razpisnega postopka.

Predvsem zaradi zaščite malih prevoznikov ter uravnoveženega konkurenčnega trga na področju javnega prevoza potnikov pričakujemo, da bodo sprejeti ukrepi za usklajitev s četrnim odstavkom 5. člena Uredbe (ES) št. 1370/2007. Navedeni člen namreč med drugim omogoča, da se lahko pristojni organ odloči neposredno skleniti pogodbe o izvajanju javne službe:

(a) kadar je njihova povprečna letna vrednost ocenjena na manj kot 1 000 000 EUR, oziroma manj kot 7 500 000 EUR, če pogodba o izvajanju javne službe vključuje storitve javnega železniškega potniškega prevoza, ali

(b) kadar je njihov namen letno opraviti manj kot 300 000 kilometrov storitev javnega potniškega prevoza oziroma manj kot 500 000 kilometrov, če pogodba o izvajanju javne službe vključuje javne storitve železniškega potniškega prevoza.

V primeru, da se pogodba o izvajanju javne službe neposredno sklene z malim ali srednje velikim podjetjem, ki upravlja največ 23 cestnih vozil, se te zgornje meje lahko povišajo bodisi do povprečne letne vrednosti, ocenjene na manj kot 2 000 000 EUR ali na letno opravljanje manj kot 600 000 kilometrov storitev javnega potniškega prevoza.

129. Potrebni kratkoročni ukrepi za ohranitev konkurenčnega položaja domačih prevoznikov v obdobju zelenega prehoda

Številne evropske države nudijo prevoznemu sektorju najrazličnejše spodbude, ki so v skladu s trenutnim tehničnim in tehnološkim razvojem, kot je npr. digitalizacija in izobraževanje glede uporabe najsodobnejših naprednih tehnologij, ki med drugim prispevajo k zmanjšanju »praznih« kilometrov.

Ukrep subvencioniranja nakupa električnih tovornih vozil se je zaradi pomanjkljive infrastrukture izkazal za neučinkovitega, saj je še preuranjen. Kljub subvencijam so električna tovorna vozila pogosto dražja, kar povzroča prevoznikom nekonkurenčni položaj na trgu prevoznih storitev. V konkretnem primeru so te subvencije le pomoč avtomobilski industriji. Pomembno je, da se pri uveljavljanju električnih tovornih vozil upoštevajo tudi druge politike, kot so razvoj infrastrukture, spodbude za raziskave in razvoj ter izobraževanje, ki lahko pripomorejo k boljšemu sprejetju električnih vozil.

V okviru ukrepov za zeleni prehod se nikakor ne sme ponoviti situacija, ki smo ji bili priča na področju uporabe plinskih tovornih vozil. Pri izvajanju različnih politik je bil namreč na področju izvajanja cestnih prevozov velik poudarek na zmanjšanju ogljičnega odtisa z uporabo plinskih vozil (LNG, CNG). Prevozniki so pred energetske krize in v dobri veri, da sprejemajo napredne odločitve, posodobili vozni park z najsodobnejšimi plinskimi vozili. Z nastopom energetske krize pa so postala ta vozila »čez noč« povsem neustrezna zaradi izredne podražitve energenta - plinsko gorivo je bilo kar 70 % dražje od dizelskega. Takšne situacije ustvarjajo nezaupanje do ukrepov spodbujanja alternativnih virov energentov.

Prevozniki ocenjujejo, da so trenutne smernice k zelenemu prehodu izrazito aktivistične in nerealne ter prinašajo negativne učinke za gospodarstvo. Zeleni prehod v sektorju cestnega transporta bi moral temeljiti na realnih tehnologijah in inovacijah. Še posebno skrb je treba nameniti malim in srednje velikim prevoznim podjetjem, ki predstavljajo večino vseh ponudnikov storitev. Potrebno je večje vključevanje strokovnjakov s področja gospodarstva v proces nastajanja in spremljanja izvajanja strateških dokumentov na področju zelenega prehoda. Politika spodbud mora temeljiti na predvidljivosti in mora biti dolgoročna, predvsem pa stabilna.

130. Pobude organizacij, ki izvajajo šole vožnje

V Sekciji za promet deluje tudi odbor podjetnikov, ki izvajajo dejavnost šol vožnje in se po najboljših močeh trudijo prispevati k dvigu kvalitete izobraževanja voznikov, izboljšanju varnosti v cestnem prometu ter učinkovitejšemu delu v dejavnosti.

Zakon o voznikih določa, da mora šola vožnje na zahtevo kandidata za voznika brezplačno izdati izpisni list, s katerim se izkazuje predhodno usposabljanje. Izpisni list vsebuje podatke iz registra kandidatov in podatke o opravljenem usposabljanju, vpisane v evidenčni karton vožnje. Ob izpisu iz šole vožnje mora kandidat za voznika vrniti evidenčni karton šoli vožnje. Predlagamo, da šola vožnje lahko za izdajo izpisnega lista kandidatu zaračuna administrativne stroške. Pri izdaji potrdila gre namreč za administrativno delo, ki ga je zaradi zaposlitve osebe, ki opravlja ta dela potrebno ustrezno ovrednotiti. Ceno izdaje dokumenta naj določi pristojno ministrstvo.

Nadalje zakon neopredeljeno in selektivno opredeljuje tri ali več pisnih opozoril v obdobju zadnjih dveh let kot težjo nepravilnost, pri čemer pa ne definira vsebine pisnih opozoril, ki predstavljajo pogoj za odvzem pooblastila ali izbris šole vožnje iz registra. Takšno postopanje krši načelo sorazmernosti. V skladu s trenutno veljavno zakonodajo ima javna agencija pooblastilo, da izbriše šolo vožnje iz registra šol vožnje tudi zaradi lahke nepravilnosti, če se za to izda pisno opozorilo za obdobje zadnjih dveh let, kar z vidika šol voženj, ki nastopajo na trgu, lahko predstavlja nesorazmerno veliko škodo.

Šole vožnje stremijo k sodobnim vozilom in novim voznim parkom. Takšna vozila imajo že sama po sebi jamstva oziroma garancije, zato so šestmesečni tehnični pregledi vozil neutemeljeni. Prav tako bi zmanjšali administrativne postopke šol vožnje v poslovanju, ki imajo tudi finančne posledice.

SEKCIJA PREDELOVALCEV KOŽ

131. Ponovna uvedba obveznega označevanja usnjenih in krznenih izdelkov

Sekcija predelovalcev kož predlaga, da se ponovno označuje usnjene in krznene izdelke, ki bo obvezno. Podobno kot so oznake s piktogrami ali pisne oznake za materiale glavnih sestavnih delov obutve v skladu s prilogo I/2 v Pravilniku o označevanju materialov, ki se uporabljajo za glavne sestavne dele obutve, namenjene prodaji potrošnikom prikazujejo v primeru, kadar ti materiali predstavljajo vsaj 80 % površine dela in vrste usnja (goveje ipd.).

Predpisi bi morali zavezati proizvajalce, da na vse izdelke iz usnja, krzna in umetnega usnja zapišejo osnovne informacije o izdelku. Proizvajalci napišejo podatke na etikete, ki so všite na izdelku ali nanj obešene oziroma so nalepljene na embalažo izdelka. Poimenovanje usnjenih materialov je neurejeno, lahko bi pa bilo natančno določeno, tako kot je bilo v preteklosti.

Sekcija predlaga, da se ponovno uvede obvezno označevanje za vse usnjene in krznene izdelke. Nedopustno je, da potrošnik ne pozna sestave izdelka in to za usnjene in krznene izdelke. Predlagamo, da je obvezno označevanje izdelkov tako kot to velja za obutev in tekstilne izdelke. V preteklosti je bilo in po spremembi pravilnika ni več regulirano. Zmeda na trgu pri potrošnikih je velika, zato je nujno ponovno označevanje. Na etiketi mora biti označen izvor materiala, izgled in način izdelave ter izvor živali.

SEKCIJA PREDELOVALCEV KOŽ (ODBOR ČEVLJARJEV)

132. Zakon o medicinskih pripomočkih

Trenutno je v fazi sprejemanja nov Zakon o medicinskih pripomočkih (ZMedPri), v katerem ni opredeljenih tarif za medicinske pripomočke, ki so bile predpisane v prvotnem predlogu zakona. Vemo, da bodo tarife opredeljene na JAZMP. V primeru, da bodo tarife navedene kot so bile predlagane v prejšnjem predlogu Zakona o medicinskih pripomočkih, ocenjujemo, da bodo določene branže, npr. čevljarji, utrpeli konkretne finančne posledice, ki lahko pripeljejo tudi do propada teh panog oziroma subjektov, ki delujejo v teh branžah.

Predlagamo, da bi bili zavezanci (čevljarji) oproščeni plačila letne pristojbine, če njegov čisti prihodek, kot izhaja iz razpoložljivih podatkov iz letnih poročil objavljenih pri Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, znaša manj kot 60.000 evrov. Menimo, da mora biti zavezanec oproščen plačila letne pristojbine, saj je poklic čevljarja v Sloveniji deficitaren poklic. Danes je dejavnih čevljarjev le še približno pet, ki strankam lahko izdelajo ortopedsko obutev. Zavedati se je potrebno, da lahko sprejem takega predloga zakona s predlagano višino pristojbin povzroči, da na slovenskem trgu ne bo več ponudnikov ortopedске obutve kot medicinskega pripomočka, izdelanega za posameznega uporabnika.

Menimo, da bo v primeru sprejetih tarif, velik del teh subjektov obseg poslovanja znatno zmanjšal ali celo prenehal s poslovanjem. Posledično to lahko povzroči, da na slovenskem trgu ne bo več ponudnikov ortopedске obutve kot medicinskega pripomočka, izdelanega za posameznega uporabnika oziroma da bo teh ponudnikov bistveno manj, kar lahko vpliva na kvaliteto in dostopnost prebivalstva do tega blaga oziroma storitev.

SEKCIJA TRGOVCEV

133. Problematika podeželskih trgovin

Problematika podeželskih trgovin je zagotovo problematika, ki zahteva širši konsenz tako stroke kot države oziroma mestnih občin, ki spodbujajo lokalno gospodarstvo. Trenutno številni dejavniki vplivajo na zaprtje podeželskih trgovin (demografske spremembe, spremenjene nakupovalne navade, podnebne spremembe, itd.). Vsekakor pa je vsako podeželsko okolje drugačno in se na svoj način sooča z izzivi sodobnega časa. Lokalne trgovine so pomembne z vidika ohranjanja mest, oskrbo lokalnega prebivalstva in gospodarstva ter turizma. Lokalne trgovine spodbujajo razvoj domačih družinskih podjetij, regijsko gospodarstvo, lokalno pridelavo, vplivajo na skrajšanje dobavnih poti in posledično manj onesnaževanja zraka in spodbujajo nastanek novih delovnih mest na podeželju ter ohranjajo obstoječa delovna mesta.

Ena izmed temeljnih nalog občin je spodbujanje lokalnega gospodarstva, kamor sodi tudi problematika trgovin na podeželju. Občine lahko pomagajo z različnimi ukrepi, in sicer kot financiranje stroškov povezanih z zagotavljanjem ustreznega poslovnega prostora, stroškov nakupa osnovnih sredstev, stroškov povezanih z odpiranjem novih delovnih mest in obratovalnih stroškov preko javnih razpisov za spodbujanje razvoja gospodarstva v občini (namenjena finančna sredstva za ohranjanje trgovinske dejavnosti na podeželju (živilske trgovine, tehnične trgovine, vrtnarske trgovine). Problematiko zapiranja pošt in kurirske dejavnosti na podeželju bi lahko občine rešile na način, da bi ponudile trgovcu, ki že posluje na nekem območju, poleg svoje redne dejavnosti, da pogodbeno prevzame tudi izvajanje poštne storitve kot svojo dodatno dejavnost. Občinske poslovne prostore, ki so primerni za trgovinsko dejavnost bi lahko občine ponudile pod ugodnimi pogoji v najem trgovcem.

134. Znižanje splošne in nižje stopnje DDV na raven pred ZUJF (20 % in 8,5 %)

Uvedba višjega »kriznega« DDV je bila predlagana z namenom prebroditve takratne krize in je bil namenjen kot začasni ukrep. Glede na trenutno stanje v gospodarstvu, predlagamo, da se stopnja DDV končno vrne na predhodno raven, saj bi s tem pomagali trgovski dejavnosti.

135. Finančne spodbude za investicije za trgovsko dejavnost

Predlagamo sofinanciranje upravičenih stroškov naslednjih začetnih investicij in investicij v razširjanje dejavnosti in razvoj trgovinske dejavnosti:

- materialnih investicij (nakup novih strojev in opreme kot npr. vpeljava hitrih blagajn, vpeljava opreme za varovanje blaga in oseb, vpeljava LED tehnologije, vpeljava naprednih tehnologij itd.);
- nematerialnih investicij (nakup patentov, licenc, know-howa in nepatentiranega tehničnega znanja kot npr. vzpostavitev spletnih trgovin in razvoj digitalnega marketinga, najem spletnih prodajnih platform (Amazon, Etsy, eBay, itd.), vpeljava elektronskih oziroma digitalnih računov, najem različnih platform za plačilo (PayPal, Amazon, Dwolla, itd.), patentov, licenc, znanja in izkušenj – know how-a ali ne patentiranega tehničnega znanja),
- in druge oblike kot so: spodbujanje odpiranja novih delovnih mest in samozaposlovanja, strateška partnerstva za skupne nabavne poti, logistične storitve, financiranje izobraževanja in usposabljanja, itd.

Predlagano financiranje bi lahko Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport uredilo preko javnega razpisa za spodbujanje začetnih investicij in investicij v razširjanje dejavnosti ter ukrepa vavčerjev, ki so spodbude manjših vrednosti, ki mikro, malim in srednje velikim podjetjem omogočajo bistveno poenostavljen dostop do sofinanciranja posameznih storitev, s pomočjo katerih lahko podjetja krepijo svojo konkurenčnost in kompetence. Stopnja sofinanciranja bi morala biti motivacijska za vsa podjetja (mikro, mala in srednje velika podjetja). Menimo, da vsaj 60 %. Potrebno je opredeliti pogoje za spodbujanje in uvajanje novih ali dvig zahtevnosti izdelkov, ustvarjanje novih delovnih mest ali rasti dodane vrednosti na zaposlenega v mikro, malih in srednje velikih podjetjih. Upravičeni stroški bi bili nakup nove opreme, stroški osebja, materialni stroški, stroški nakupa neopredmetenih osnovnih sredstev (nakup programske opreme) in stroški storitev zunanjih izvajalcev, stroški, ki so neposredno povezani z aktiviranjem opreme.

136. Spletne platforme, ki prodajajo blago po dampiškimi cenami

Damping je ena najpogostejših oblik nelojalne trgovinske prakse, ko proizvajalci iz držav, ki niso članice EU, izvažajo in prodajajo svoje blago v EU po ceni, ki je nižja od normalne vrednosti na njihovem domačem trgu. Pereča problematika so različne spletne platforme kot npr. spletni megamarket - Temu, ki nudi in prodaja blago v EU po dumpinških cenah. Temu deluje od leta 2022 in je danes številka ena v številnih državah, na sam vrh lestvic najbolj priljubljenih (brezplačnih) aplikacij za Android in iOS pa se je Temu prebil tudi v Sloveniji. Spletno platformo Temu upravlja kitajsko podjetje za e-trgovanje PDD Holdings. Mali trgovci se zaradi omenjene spletne platforme soočajo z nelojalno trgovinsko prakso tretjih držav.

Predlagamo uvedbo učinkovitega izvajanja trgovinskih zaščitnih ukrepov EU proti nepoštenim trgovskim praksam in protidumpinško zakonodajo ter ozaveščanje in izobraževanje potrošnikov v Sloveniji glede kakovosti in varnosti izdelkov, okolju prijaznim izbaram nakupa itd. ter trgovcev glede ukrepov proti nepoštenim trgovskim praksam.

137. Prilagoditev slovenske zakonodaje glede možnosti navodil za uporabo v elektronski obliki

V številnih državah članicah Evropske unije (Italija, Nemčija, Španija) zakonodaja zahteva, da so navodila za uporabo elektronskih naprav potrošnikom dostopna in razumljiva, vendar ne določa izrecno, da morajo biti tudi v tiskani obliki. To pomeni, da lahko proizvajalci in distributerji zagotovijo navodila v digitalni obliki, če so ta enostavno dostopna in uporabniku prijazna.

Trenutno slovenska zakonodaja, skladno z 10. členom Zakona o varstvu potrošnikov (ZVPot-1), zahteva, da so navodila za uporabo priložena ob vsakem izdelku. Tiskana navodila so obvezna zlasti za izdelke, ki zahtevajo določen postopek za pravilno uporabo ali bi lahko ob nepravilni uporabi povzročili nevarnost. Po pojasnilu Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport (Tržni inšpektorat RS), elektronska oblika navodil trenutno ni ustrezna in se zahteva priložitev navodil v fizični obliki.

Kljub temu bi prehod na elektronska navodila za uporabo prinesel številne prednosti:

- Znižanje stroškov distribucije: Elektronska navodila zmanjšujejo stroške tiskanja in logistike, kar povečuje poslovno učinkovitost.
- Varstvo okolja: Manjša poraba papirja prispeva k ohranjanju gozdov in zmanjšanju ogljičnega odtisa, kar je v skladu z okoljskimi cilji EU.
- Hiter dostop do navodil: Potrošniki lahko v primeru izgube tiskanih navodil hitro dostopajo do elektronske različice prek spleta, kar izboljšuje uporabniško izkušnjo.
- Skladnost z digitalizacijo: Elektronska navodila sledijo trendom digitalizacije ter prilagajajo poslovne prakse sodobnim tehnologijam in pričakovanjem potrošnikov.

Glede na uspešne prakse v drugih državah članicah EU in številne koristi elektronskih navodil za uporabo bi bilo smiselno razmisliti o prilagoditvi slovenske zakonodaje. Predlagamo, da se omogoči možnost elektronskih navodil za uporabo pod pogojem, da so ta enostavno dostopna in razumljiva za vse potrošnike. Takšna sprememba bi bila v skladu z evropskimi smernicami in trendi digitalizacije, obenem pa bi prinesla koristi tako potrošnikom kot tudi proizvajalcem in distributerjem.

SEKCIJA VZDRŽEVALCEV TEKSTILIJ

138. Sprememba Zakona o varstvu potrošnikov

Obrtniki opravljajo dejavnost vzdrževalcev tekstilij (kemičnih čistilnic in pralnic za oblačila), brez izjeme, na trgu, za katerega veljajo tržne zakonitosti in svobodna gospodarska pobuda. Dejavnost obstaja že desetletja, za opravljanje dejavnosti se zahteva uspešno strokovno izobraževanje in praktično dokazovanje.

Opravljanje dejavnosti je vedno bilo in je težko ter glede na vloženi kapital z nizko donosnostjo; letni zaslužek je eden najnižjih v državi. Za panogo velja celo, da je v počasnem izumiranju, saj so poslovna bremena takega podjetja iz dneva v dan večja. Država zahteva od podjetij zelo velika vlaganja v ekološko sprejemljivejša delovna sredstva. Poleg tega obrtniki opravljajo svojo dejavnost vestno, ker so potrošniki vedno bolj pozorni na vsako podrobnost pri izvedbi čiščenja oblačil, še posebej zato, ker gre za njihove osebne stvari.

Menimo, da je tudi spremenjena določba 102. člena Zakona o varstvu potrošnikov (ZVPot-1) neuravnotežena. V prvem odstavku določa ravnanja v primeru poškodbe blaga, ki je bilo dano v popravilo, vzdrževanje ali dodelavo. V takem primeru mora vzdrževalec v roku 3 dni odpraviti poškodbo oziroma okvaro na lastne stroške. Navedeno je možno, kadar se zaradi tega ne zmanjša vrednost ali uporabnost blaga. Pri tem delu se vzdrževalci pogosto srečujejo s prekomernimi zahtevami in včasih tudi izsiljevanji potrošnikov. Gre za primere odpadlega gumba, odparane podloge, pokvarjene zadrge ipd.

V drugem odstavku 102. člena ZVPot-1 določa primere izgube ali uničenja blaga, kadar odprava napak po prvem odstavku 102. člena ZVPot-1 ni mogoča. V takem primeru mora podjetje

potrošniku v 8 dneh izročiti novo enako blago ali plačati odškodnino v višini drobnoprodajne cene novega blaga. V primeru škodnega dogodka je torej predvidena prekomerna obremenitev za podjetje (bodisi kot s. p. ali gospodarske družbe) in na drugi strani prekomerna korist za potrošnika, ki je v bistvu njegova obogatitev. Sprašujemo se, ali je pošteno, da je podjetje v tolikšni meri finančno obremenjeno glede na izjemno majhno tržno vrednost čiščenega oblačila.

Primer: potrošnik prinese na čiščenje k vzdrževalcu tekstilij 10 let star plašč. Naroči mu, naj poskusi oprati oblačilo oziroma očistiti madež. Tržna vrednost plašča je morda v najboljšem primeru 1/10 vrednosti novega ali podobnega, s podobnimi kvalitetami, kljub temu, da je v praksi današnje plašče težko primerjati s plašči te starosti. Če bi se podjetju pri kemičnem čiščenju starega plašča primeril škodni dogodek (plašč skrčil) - kljub vsem strokovnim nameram, da se čiščenje izvede v skladu s pravili stroke – bi moralo podjetje skladno z ZVPot-1 povrniti odškodnino v višini drobnoprodajne cene novega izdelka ali izročiti nov enak izdelek. Taki primeri so pogosti.

Primerna rešitev bi bila upoštevanje določene amortizacije, kot je to urejeno v drugih državah EU. Tako na primer nemška zakonodaja dopušča uporabo posebnih lestvic, ki jih je razvila strokovna praksa in s katerimi se lahko zelo natančno določi neodpisano vrednost uničenega ali nepopravljivo poškodovanega oblačila. Osnovni kriteriji, ki se pri tem uporabljajo, so: nabavna vrednost oblačila, povprečni čas uporabnosti oblačila in ohranjenost oblačila. Tabele in odškodninske zahteve iz nemške prakse (na podlagi priporočila Instituta Hohenstein) je Sekcija vzdrževalcev tekstilij prevedla v slovenščino in jih vnesla kot priporočilo v Splošne pogoje poslovanja s potrošniki.

V Nemčiji torej ugotavljajo v primeru sporov med kemičnim čistilcem in potrošnikom dejansko škodo in zato uporabljajo uveljavljene lestvice za določitev neodpisane vrednosti. Da se ne bi vsi spori med vzdrževalci in potrošniki obvezno končali na sodišču (tudi pri nas se v sodnem postopku ugotavlja, kaj je »enako blago oziroma drobnoprodajna cena enakega blaga«, če pride do spora), predlagamo, da se vzpostavi mediacijski postopek, v katerem bi se razreševali taki spori. Sodni postopek, v katerem bi se v primeru spora znašla vzdrževalec in potrošnik namreč praviloma krepko presega znesek blaga, ki je poškodovano ali uničeno.

ODBOR POGREBNIH DEJAVNOSTI

139. Izvajanje 24-urne dežurne službe, kot gospodarske javne službe v skladu z 8. členom ZPPDej

Na podlagi 8. člena Zakona o pogrebni in pokopališki dejavnosti (ZPPDej), se od sprejetja zakona leta 2016 v večini občin kot javna gospodarska služba izvajajo dodatni nepotrebni in nepietetni prevozi pokojnikov.

Na podlagi revizijskega poročila Računskega sodišča št: 320-6 2021 45 z dne 27.6.2023 ponovno apeliramo na MGTŠ, da se čimprej, in v sodelovanju z izvajalci, ponovno preuči celoten ZPPDej.

V praksi se je pokazalo, da izvajanje 24-urne dežurne službe, kot jo tolmači MGTŠ (da je GJS vsak »prvi prevoz« iz kraja smrti) pomeni za svojce dodatne stroške v povprečju od 200 € pa vse do 400 € in dodatno podražitev pogreba.

Opozarjamo, da v večini primerov ljudje umirajo v bolnišnicah ali domovih starejših občanov izven svoje občine in domačega kraja, kjer so tudi pokopani. V teh primerih pogrebno podjetje iz domačega kraja, ki je prav tako izvajalec 24-urne dežurne službe ne sme in ne more prevzeti pokojnika na kraju smrti. Tam ga prevzame izvajalec 24-urne dežurne službe po kraju smrti in ga prepelje v svoje prostore. Šele nato ga pri njem prevzame izvajalec iz domačega kraja. Čemu in komu služi ta dodaten prevoz, saj je nepotreben; tako urejene gospodarske javne

službe ne bi smeli plačevati svojci. Predlagamo, da občine ali država prevzamejo stroške za tovrstne »prve prevoze« pokojnih in kadar ni odredena obdukcija, odvzem organov ali drugi postopki na pokojniku, omogočijo prevzem pokojnikov na kraju smrti pogrebnim podjetjem po naročilu svojcev, ki so plačniki pogreba.

IX. GLAVNI DOSEŽKI IN AKTIVNOSTI OZS V LETU 2024

- Sodelovali smo pri pripravi sistemskega zakona za vzpostavitev sheme skrajšanega delovnega časa.
- V predlogu Zakonu o evidencah na področju dela in socialne varnosti smo dosegli črtanje vodenja odmora med delovnim časom, mesečno vodenje ur v posebnih pogojih dela ter seštevka ur, črtanje obveznosti vodenja evidence o izrabi delovnega časa za poslovodne osebe, možnost hranjena evidence na sedežu delodajalca ali na kraju opravljanja dela (po odločitvi delodajalca).
- Pri Pravilniku o zagotavljanju varnosti in zdravja delavcev pri ročnem premeščanju bremen smo dosegli zamik izrekanja glob pri inšpekcijskih nadzorih do priprave poročila o izvajanju Pravilnika s strani pristojnega ministrstva ter ponovnega pregleda težav, ki jih Pravilnik prinaša z namenom iskanja možnih rešitev.
- V predlogu Zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev se bo sezonsko delo izvajalo tudi v gostinstvu in turizmu.
- V okviru pokojninske reforme smo dosegli:
 - najnižja zavarovalna osnova za s.p. še vedno ostaja 60 % povprečne plače (prvoten predlog je bil 90 %);
 - zavarovalno osnovo bo še vedno predstavljal dobiček iz preteklega leta znižan za 25 % in ne dobiček znižan za 14 %;
 - najvišja zavarovalna osnova (kapica) še vedno ostaja 3,5 povprečne plače;
 - višina prispevnih stopenj delodajalcev za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ostaja nespremenjena 8,85 % (predlog je bil 12,175 %);
 - ne bo samodejne vključitve v kolektivno dodatno pokojninsko zavarovanje.

X.ABOUT THE CHAMBER OF CRAFT AND SMALL BUSINESS OF SLOVENIA

The Chamber of Craft and Small Business of Slovenia is an umbrella organisation comprising the craft and small business chamber system jointly with 62 regional chambers of craft and small business. The Chamber of Craft and Small Business of Slovenia and the regional chambers of craft and small business are independent legal entities managed by craftsmen – officials (functionaries) – on a voluntary basis.

Mission

The Chamber of Craft and Small Business of Slovenia acts and communicates with the public to support and promote the traditional values of its members; hard work, effort, perseverance, honesty, honour, ethics, quality and excellence, and knowledge and innovation. The Chamber advocates preserving the tradition and peculiarities of small business. It provides for an equal role of regional chambers of craft and small business and offers full expert support and assistance to its members.

The key role in the Chamber is played by professional sections because they represent the foundation for linking craftsmen. The Chamber uses its efforts in Slovenia and Europe to improve the conditions for doing business in craft, micro, small and medium-sized enterprises. Craftsmen and their chamber have become an equal partner in the dialogue with the government and trade unions.

Core tasks

1.Representing the members' interests before the government

Cooperation with the Government, the ministries and the National Assembly in creation of economic policy and co-creating the best possible legislation governing craft, micro, small and medium-sized enterprises. The core principle in legislation should be "Think Small First".

2.Informing the members

- Obrtnik podjetnik magazine
- Public relations (information about craft in other media)
- Internet and Intranet
- A number of other publications (collections, manuals, textbooks and promotional material)
- Social media (Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn)

3.Connecting

- Connecting members professionally (there are over 30 separate sections within the OZS)
- Connecting members locally and nationally (there are over 62 regional chambers along with the umbrella organisation in Ljubljana)

4.Provision of services for members

- Consulting for the members (establishing a company – the VEM one-stop-shop, taxes, labour and welfare law, company and civil law, wages and salaries, accounting and bookkeeping, technical regulations and standards, favourable sources of finance,

entering foreign markets, environmental protection, health and safety at work and e-business)

- Organising training
- Organising fairs
- Organising the participation of members at fairs in Slovenia and abroad
- Organising business conferences
- MOZAIK PODJETNIH (the ID card of OZS members that provide a number of benefits)
- Web site MOJ OBRTNIK (www.mojobrtnik.com)
- Web site BUSINESS TRANSFER - CENTER ZA DRUŽINSKO PODJETNIŠTVO (www.druzinskopodjetnistvo.si)

5. Exercising powers conferred by public law

- Managing the procedure of issuing, changing or terminating the validity of craft licences
- Issuing decisions on entry of craft-like activities in the Craft Register
- Managing the Craft Register as a central information database
- Issuing EU certificates with which companies and sole traders prove that they meet the conditions for performing a craft or craft-like activity in Slovenia
- Managing the Master Craftsmen Register and the Court Experts and Appraisers Register for craft activities
- Organising and implementing master craftsman exams
- Performing the procedure of verifying and establishing qualifications for certificates under the national qualification system (NQS)
- Providing for obtaining basic qualifications and regular training of drivers of road vehicles
- Performing training and exams for servicing personnel for cooling and air-conditioning equipment and heat pumps
- Managing the teaching sites register – a database of certified plants for training secondary school students – and the training agreements register
- Managing interim and final exams in vocational education and supervising practical training
- Issuing certificates for domestic arts and crafts products
- Issuing and withdrawing licences of the Road Transport Association
- Issuing certificates to drivers who are not citizens of a EU Member State
- Issuing labels for car taxis
- Issuing permits for international transport of goods to domestic carriers including CEMT permits
- Issuing certificates to carriers in the procedure for obtaining a Russian visa
- Registering the cross-border occasional performance of a craft for natural and legal persons from EU Member States, the European Economic Area and the Swiss Confederation

Organisation

The Chamber of Craft and Small Business of Slovenia is managed by its members through elected or appointed representatives in the Chamber's bodies. The Chamber's bodies include the General Assembly, the Managing Board, the Supervisory Board and the President of the Chamber.

Members of the Chamber carry out their functions in bodies and are involved in other forms of operations and decision-making of the Chamber on a voluntary basis unless provided otherwise by the Statute. The term of office in the Chamber's bodies is four years. Members of the bodies continue to perform their duties after their term ends until new members are elected or appointed.

The General Assembly is the highest management body of the Chamber and comprises 92 representatives. The General Assembly consists of representatives from:

- regional chambers of craft and small business with 1 representative each (62 representatives);
- sections with 30 representatives, 1 per each section.

The Managing Board is the management and executive body of the General Assembly with 11–15 members from representatives in the General Assembly. The Managing Board is chaired by the President of the Chamber who also acts as the Managing Board's formateur. In forming the Managing Board, the President and formateur is required to include representatives from different regional chambers of craft and small business and representatives from sections of different activities.

The Supervisory Board of the Chamber consists of a Chairman and four members who are not representatives of the General Assembly or members of the Managing Board of the Chamber.

The President of the Chamber represents and acts on behalf of the Chamber and implements resolutions adopted by the General Assembly and the Managing Board of the Chamber. The President of the Chamber is elected by the General Assembly from among members for a term of four years. The President of the Chamber is also the Chairman of the Managing Board of the Chamber.

Sections/committees

The Chamber of Craft and Small Business of Slovenia also links its members by activity.

Thirty professional sections (successors of guilds) and two committees have been established for that purpose.

- Building Cleaners Section
- Car Mechanics Section
- Cement Makers, Stonecutters and Terrace Makers Section
- Chimneysweepers Section
- Construction Section
- Cosmeticians Section
- Craft Associations Section
- Domestic Arts and Crafts Section
- Electricians Section
- Electronics and Mechatronics Section
- Energy Installations Section
- Florists and Gardeners Section
- Flooring Section
- Food Producers Section
- Funeral Services Section
- Glass Makers Section
- Goldsmiths and Jewellers Section
- Hairdressers Section
- Metal Processing Section
- Opticians Section
- Painting and Paperhanging Section
- Photographs Section
- Plastics Section
- Printing Section
- Retailers Section

- Skin Processing Section
- Textile Makers Section
- Textile Maintainers Section
- Tinsmiths and Roofers Section
- Tourism and Catering Section
- Transport Section
- Wood Section

**OBRTNO-PODJETNIŠKA
ZBORNICA SLOVENIJE**

OBRTNO-PODJETNIŠKA ZBORNICA SLOVENIJE

Celovška cesta 71, Ljubljana

Telefon: **01 58 30 500**

E-naslov: **info@ozs.si**

Spletna stran: **www.ozs.si**

